Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب پيژندنه :

||||||||||||||||||||||||||||||||||||||||||

د کتاب نوم : د بنسټيزو ستونزو د حل لارې

ليکوال :ملا عبدالسلام ضعيف

کمپوز او ډيزاين : د ليکوال لخوا

خپرندوی : مستقبل خپرندويه ټولنه

د چاپ کال : د ۱۳۹۰ل.کال پسرلی

د چاپ ځای : لاهور

د چاپ شمېر : زر ټوکه

د دې کتاب ټول حقوق د خپروونکي سره خوندي دي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ((کمزوري)) زوروري

د ګران افغانستان سیاسي برخلیك له دیګ تېرو څه کم دریو لسیزو راهیسې دومره تت را روان دی، چې تر دیګ شېبې دافغان ملت سترګو نه پخپلو سترګیو (عینکو) ولوستای شو او نه دنورو په ککوین، ان دهغو مدعیانو په هغو هم، چې ویل یې له فضا نه دځمکې هر څیز دیو څپك واټن هومره وینو. افغانان خواران هم اریان دریان لاس تر زنې ناست دی او نړیوال ((خواخوږي)) او ((نړیواله ټولنه)) هم ورته څوك دخیر پر غوندۍ ناست، ننداره کوي او څوك ترې خوندونه اخلي او هغه دخوشال نیکه خبره:

نوره واړه پښتونخوا په ځای مېشته ده

دا یو زه دیګ زمانې پکې منصور کړم

موږ نه دچا پر سوکالۍ رخه کوو، نه د چا ازادۍ ته په اوبو کې خولې کېږو اونه مو دچا پر سیاسي برید سترګې ښخې وي او نه پر جغرافیایې هغه دولسونو له علمي او اقتصادی پرمختك سره دسیالۍ رڼا خو مو په وچولي کې دپیدایښت او افغانښت له ورځې نه ده ځلېدلې؛ نو څه به د چا سوکالۍ ته پخسیږو؟

هن: دا یوه خبره ده، چې دځان، ټولنې او خپل برخلیك په باب اندېښنه او سوچ، مو وګړنی او سړنی (انساني) حق دی.

حق مو دی چې دخپل برخلیك په اړه او تراو هر لاسوهاندی وکړو او پرې وتوکو او داستاد الفت خبره:

تور ته سپین نه شم ویلی سپین ته تور زه

دا امید دیګ څوك له ما نه هیڅ نه کاندی

حق مو دی، چې دچا راته پر زړه چړې ګرځي، هغو ته مو پر زړه وینې پرتې وي.

حق مو دی:

چې زما دبڼ اغزي ته کاږه ګوري

ویم چې اور شوی دهغو په ګلستان

دهمدغو حقونو یو خاوند هم، افغان مسلمان او مجاهد پښتون ددیګ شننیز (تحلیلي) اثر لیکوال ـ چې پخپله له انکسار پرته ځان لیکوال نه؛ بلکې دقلم د ډګر یو خړپو څن بولي ــ ښاغلی عبدالسلام ضعیف دی، عبدالسلام ضعیف چې له ځایه دیني طالب علم دی، تر هغه مهاله په اسلام اباد کې دافغانستان د اسلامي امارت سفیر و چې امریکایې ځواکونو دنیویارك د سوداګریزې منځۍ دنسکورېدو دکسات په پلمه د 1380 دتلې په نیمایې کې پر

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغانستان پوځي يرغل وکړ، که څه هم ښاغلی ضعيف له ديپلوماتيکو حقونو او په پاکستان کې دلس مياشتنۍ قانوني مېشتېدنې دويزې خاوند و؛ خو پاکستانيو چارواکيو د ټولو سفارتي ادابو او ارونو په ړنګولو امريکايې ځواکونو ته په لاس ورکړ، چې دباګرام، کندهار او بيا ګوانتانامو دتورو تمبو شاته يې څه کم څلور کاله ښکېل کړ، ښاغلي ضعيف د ګوانتاناموپه جهنمي زندان کې دځان په څېر له سوونو بېګناه بنديانو سره دبشرپالو امريکايانو انساني چلن دسر په سترګو وليد، تر خلاصون وروسته يې دګوانتانامو له بنديانو سره دچلن يوه بوږنوړې او زړه ويلوونکی انځور وايست، په پښتو ژبه کښلي ((دګوانتانامو انځور)) دومره کتونکي، لوستونکي او هر کليوال پيدا کړل، چې په لومړي ځل يې دپښتو کتاب دچاپ شمېر دوه ديګرش زره ټوکو ته ورساوه او يواځې په پښتو نه، په پارسي، اردو، عربې، انګليسي او فرانسوي ژبو يې هم دژباړې او خپراوي تکل وشو.

((دګوانتانامو په انځور)) پسې دښاغلي عبدالسلام ضعيف دا په لاس کې تحليلي اثر هم دهېواد او نړۍ سياسي اکر (وضعې) ته پام دافغانستان درواني غميزې دپای په هيله ديو لړ نغوتو (مشورو) او وړانديزونو ټولګه ده، چې که يې له منځپانګې نه ګټنه وشي، زما باور دی، چې زموږ دملي او سياسي ربړې دجندرې (کولپ) په پرانستو کې به مرستندوی جوت شي.

زه په داسې‌ګ حال کې چې نه يواځې له هېواد، ټولنې او اولس سره د ښاغلي ضعيف تړاو کمزوری نه بولم، بلکې دده په شننو کې ځينې زوروري خبرې او دخپلې رنځورې ټولنې د درملنې لپاره اغېزمنې نسخې هم وينم، خدای ديګ وکا، چې دښاغلي ضعيف د ((حی علی الفلاح)) دا بلنه د ((خوار ملا اذان)) نشي او زموږ دروان ناورين عاملين پرې پر خپلو کړو دبيا کتنې (کلمه) ووايي.

دښاغلي ضعيف دزړه او قلم دزور دلازياتېدو په هيله.

محمد اصف صميم

1385-11-3

جلالکوټ

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سریزه

د ټولو کائناتو پیدا کوونکي، پالونکي او روزونکي ته ثنا، د هغه د ګران محبوب، رښتوني استازي او د هغه ټولو رښتونو استازو او د هغو د ټولو کورنیو وګړو او پیروانو روحونو ته درودونه او سلامونه، هغه ذات چې موږ ته یې د حق او باطل لاره په خپل لوی فضل سره ښودلې ده، هغه ذات چې موږ ته یې د ښه او بد په منځ کې د عقل په ذریعه د توپیر ځواك را بخښلی دی، هغه ذات چې د انسانانو د هدایت او د خپل منځي ستونزو د حل لپاره یې د انصاف او عدل لوی کتاب د قانون په توګه د خپل رښتیني استازي په ذریعه را استولی دی، په دې کې شك نشته چې نفاق لوی خدای ته ډېرناخوښه عمل دی او هغه ټول بندګان له دې ناوړه کار څخه منع کوي هغه په خپل سپیڅلي کتاب کي خپلو بندګانو ته داسې هدایت ورکوي چې: [آل عمران:۱۰۳]

ژباړه: تاسو ټوله د لوی خدای (؟) په کلکه رسۍ باندېګ چې قرآن کریم دی منګولې ټینګې کړئ، او په خپلو منځونو کې بې اتفاقي او بېلتون مه کوی.

دلته الله ؟ دواړې صیغې که داعتصام (منګولو لګولو) ده که د افتراق (بېلتون) ده د امر او نهې په توګه یادي کړې دي الله ؟ دوه نقیض شیان په یوه آیت کې د یوه او بل په عکس کې ذکر کړي دي

د سپیڅلي قرآن دغه مبارك آیت زه دې ته اړ کړی یم چې د افغانستان په لوی کور کي د اختلاف او بېلتون لاملونه وڅېړم او په دې سره پوه سم چې دا لاملونه څه شي دي چې زموږ د تاریخي ټولنې د بربادی سبب ګرځیدلي یا ګرځي او ولې زموږ ورونه، رهبران، قوماندانان، پوهان، روشن فکران او عام مسلمانان ددې ناورین د پای ته رسیدلو په هکله پاته راغلي او تر اوسه پورې د دې مغلقې معضلې لپاره د حل اصلي لارې ته مراجعه نه ده شوې، زما سره له ډېره وخته راهیسې دا فکر وو چې د اختلاف، بې باورۍ او فاصلې لاملونه وموم او ورباندې پوه شم، له ډېرو پوهانو، عالمانو، مشرانو څخه مې پوښتنې کړې، مختلف نظرونه مې اوریدلي او موندلي دي چې ډېر به یې زما د فکر سره برابر او ډېر به یې ناموافق راتلل، خو بیا د ډېرو مصروفیتونو او یا د تجربې د کموالي له کبله ورته په نهایې ډول ځیر شوی نه وم، کله چې په ۲۰۰۲ م. کال د امریکایې سرو یرغلګرو د ظلم په تورو او کرغیړنو پنجرو کې ولویدم، هلته مې خپل ځان یواځې له فکرونو سره وموند. ددې فرصت راته پیدا شو چې پردې ستونزو باندې د خپل مغز د توانایی او استعداد آس وځغلوم، هغو مغلقواوپیچلو غوټوته ورشم چې زموږ برخلیك پکښې پیچل شوي اوبیاټینګ ترل شویدی.

یو بل دلیل داوو چې ما وپتېیله چې بهرني دښمنان زموږ په منځ کې د بېلتون زړي څومره ډېر ښندی. امریکایې شریرو او نفاق خوښوونکیو محققینو ته به ما ډېر زور او عمیق فکرکاوه چې دوی له موږ نه څه غوښتل او په موږ کې یې څه غوښتل، زموږ په منځ کې یې د نفاق تخم په څه تدبیر سره خپراوه. د مثال په توګه پښتون ته به یې په تحقیق کې ویل: چې تاسو خو د هیواد اکثریت تشکیلوئ، خو اقلیتونو ستاسو پر میراث قبضه کړې تاسو باید کوښښ

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړئ چې خپل میراث لاس ته راوړئ. خپل میراث په خپله و ساتئ، ازبك ته به یې ویل: چې تاسي خو اقلیت یاست پښتانه غواړي تاسي له حق څخه بې برخي کړي. تاسي باید کوښښ وکړئ چې خپل حق وګټئ. موږ ستاسي سره یو ، څو تاسي له خپو حقوقوڅخه برخمن کړو، تاجك ته به یې بل څه ویل. سلفي، صوفي، مذهبې، مکتبې او طالب ته به په نورو شکلونو رېغبدل له هر یوه سره به یې ځان په غم شریك باله، په همدغو موضوعاتوکې دوی ترموږ ښه علم او پاخه معلومات درلودل

د دوی هڅو او کړنو ماته ښه الهام راکاوه چې هغو نیمګرتیاووته چې موږ یې د ټولني پر ځای ځانځاني غوښتنوته تیل وهلي یو، زموږ دښمنانو ته طلایې چانس ورکړي چې له هغه څخه بده استفاده وکړي، زموږ د همدغه بېلتون د ټکو څخه چې کله قومي جنبه، کله ژبني بڼه، کله مذهبې بڼه، کله د مینځ لارو او سخت دریځو عناوین ورکول کیږي او د هغو بې مغزو او پوچ مغزو افغانانو په ملاتړ په عملي توګه لیدل کیږي. دا ستونزه به ترڅو وي، حل به یې کله پیدا کیږي، کله به زموږ غریب ملت او مظلوم هیوادوال د ښېغمي استوګني او امنیت ساه اخلي والله اعلم.

ما خپل لنډ فکر هغو ستونزو ته متوجه کړ، چې زما په نظر زموږ د ټولنې د پراګندګي عوامل پکښې لیدل شوي او یا د ډیر وخت په تېرېدو یا د سستۍ او بېګ پروایۍ له کبله د بدمرغیو سبب ګرځېدلي، ما هغه علتونه چې ستونزي تري جوړي شوي د څېړني په شکل سپړلي، په تفصیلي شکل مي پکښي تحقیق کړي، څو جوته کړم چې دا ستونزې څنګه د بدمرغۍ لامل شوې،د ستونزي بنیادي علت او دلیل مې په ساده ډول واضح او ښکاره شي، که څه هم زما څېړنه به له علمي څېړنو سره توپیر ولري، زما فکر، اند او اد راك به له نورو روڼ اندو علماوو او علمي شخصیتونو له افکارو سره توپیر ولري، کیدلای شي دا توپیر په ځینو مواردو کې علمي توپیر وي یا د تجربې توپیر، په هر صورت زه هغه څه تاسو محترمو لوستونکو ته وړاندیګ کوم چې زما قاصرذهن درک کړي دي، زه یې تجربه لرم، زه د هغو په عواقبو پوهیږم، ټولو هیوادوالو ته په ځانګړې توګه راتلونکي نسل ته ددغه پیغام رسیدل خپل دیني او ملي رسالت او مسرولیت بولم الله دې وکړي چې د هغو مسلمانانو وروڼو لپاره د ګټي لامل وګرځي چې د ګران هیواد د ستونزو د حل په لاره کې چوپړ د ځان فریضه بولي او د ګرانو هیوادوالو په غمونو سره څوریږي آمین.

ستاسو د دعاوو هیله من ورور

ملا عبدالسلام � ضعیف�

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان بنسټيزي ستونزي

د نړۍ هيڅ دولت او ملت له ستونزو خلاص نه دی. په هرهيوادکې له ستونزو سره مبارزه او د حل لپاره اساسي لاره پيدا کول د هر ملت دنده ده چې هم هغه ملت ېبګ تر نورو ملتونو ښه درکولای او عملي کولای شي. په ټوله نړۍ کې دا يو عام رنځ دی چې د نړۍ په هرهيواد کې ساري او جوتي جرړي لري، خو د دې جرړو څېړنه د دغه رنځ د عاموالي په څير عامه نه ده. بلکي هره څېړنه د سيمي په توپير خپلي ځانګړتيا وي لري.

څو لسيزي پر موږ تېري سوې، څومره قرباني ورکول کيږي، څومره خلك ژوند له لاسه ورکوي، څومري اقتصادي پلانونه شاته پاته کيږي، څومره سياسي چانسونه له لاسه ورکول کيږي، خو د موفقيت لپاره بيا هم مثبت ګام نه ښکاره شوی او نه اخيستل شوی دی. که اخستل شوی هم وي هغه حرکت دهيواد په ضرر تمام شوي دی او بالاخره د ساري ناروغۍ په څير نړۍ په برخليك کې راسره شريکه شوه.

د ډيرو ژمنو، ډيرو همکاريو، ډيرو هلو ځلو سره سره ددغه رنځ پوره تشخيص نه دی شوی او ياورته درمل پر وخت نه دي ورکول شوي د دې څه علت دی، موږ څه ته ضرورت لرو، خلك څنګه ډاکټر غواړي، مرض څه شي دی، علاج ېبګ څه دی؟؟؟ دا يوه پېچلې او سخته ناروغي ده چې ښه تشخيص او ښه درملو ته اړتيا لري.

د امريکايانو سره چې زه څه کم څلورکاله يرغمل وم ما د خپل توقيف په موده کې پر دېګ سختو ستونزو باندې د خپلي ذهني قوې او استعداد له مخې تحقيق کړي او همېشه به مي پر دېګ فکر کاوه چې دا ستونزي څنګه پيدا کيږي، څنګه خپريږي او بيا څنګه په ناسور باندې بدليږي او بالاخره د هغه لپاره علاج او درمل څه دی؟ مادلته څو علتونو ته په ځير سره خپل ذهن متوجه کړی چې زما په نظر اساسي علتونه دي او هغو ته مي د علاج او نجات لاره سنجولي ده الله تعالی دي وکړي چې زموږ دهيواد ځوريدلي او شريف وګړي تري استفاده وکړي او زموږ غريب هيواد ته څه ګټه ځني ورسيږي، زما دغه تحقيق پر اووه علتونو باندې ذهن ځغلولی دي چې په لاندي توګه يي ستاسو ګرانو لوستونکو په وړاندې ږدم:

لومړی : مدرسه او ښوونځی

دويم : قومي جوړښت

دريم: کلتوري ارزښت

څلورم : جغرافيايي انديښنې

پنځم: کورني او بهرني سياستونه او پاليسی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم: لوېدیزه دموکراسي

اوم: نشيي توکي

دا اووه هغه اساسي بنیادونه دي چې هر بنیادیې ځانته جلا باب او هر باب یېگ د جزئیاتو په تناسب مختلف فصلونه لري.

دا یوه علمي، نظری څیړنه نه ده چې زه یېگ تاسو ته د یوه پروفیسور په توګه تقدیموم، بلکي عملي او تجربوي څیړني ته ورته یوه نژدې څیړنه ده، چې د افغانستان دیوه وګړي په توګه د ډیرو ناخوالو د قرباني شویو وګړیو انځورورېاندې کوې، مګر د تجربود پړاوونو سره سره یوه علمې چاپیریال ته هم سرورننباسي. زه هیله لرم چې زما دغه وړه ډالۍ به زموږ ځوریدلو او کړیدلو وګړو ته دیوه ښه فکر په وړاندی عملي پلان ته لږ لاره ورلنډه کړي او د نورو خواخوږو او علمي کدرونو په نور زیار سره به ښه بشپړه شي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

مدرسه او ښوونځی

مدرسه او ښوونځی دواړه د ټولنې د وګړیو د فکري او علمي ودې د لوړتیا لپاره هغه مراجع دي چې د ملت ټول وګړي یې له کوم توپیره دواړو ته اړتیا لري. همدغه علمي ارګانونه دي چې موږ د دنیا او آخرت د نېکمرغۍ لوري ته سوقوي. هروګړی دیوه کامل انسان په توګه علمی نړۍ ته ورپیژني او هر څه چې زموږ له ژوند سره تړاو لري له همدېګ ورونو څخه لاره ورته پیدا کیږي .

دا یقیني خبره ده چې ټولنه له ښوونې اوروزنې پرته یوه نیمګړې ټولنه بلل کیږي. هر وګړی چې له دغه نعمت څخه برخمن نه شي د خپل دنیایي او اخروي مسوؤلیت اداینه نشي کولای او نه هم خپل خیراو شر پیژندلای شي، زما څېړنه د مدرسي او ښوونځي په هکله د یوي ستونزي د علت په توګه نه، بلکي دهغه تفریط او افراط په هکله ده چې زموږ ګران هیواد یېګ له ډیره وخته راپه دي خوا په کړاو او کړکیچ کې اچولی دی. دغه مهمه ستونزه هیڅکله په بشپړه توګه حل شوې نه ده او نه ورته د وخت د واکمنو لخوا پوره پاملرنه شوې ده، له بده مرغه هر وخت دغه ستونزه په هیوادکې بابیزه ګڼل شوی او اهمیت یېګ کم ښودل شوی دی.

مدرسه او مسجد یواځې ددیني او مذهبي زده کړو مراکز نه بلل کیږي، بلکي په سیاسي او ټولنیزو مفکورو هغه سمبال مراکز دي چې ددغه هیواد بچیان پکښې حقیقي روزنه اوزدکړه ترلاسه کوي، د الله ﷻ په وړاندېګ د ښه مسؤولیت او د ټولنې او ژوند په وړاندېګ د انساني مسؤولیت اوکرامت لپاره په عملي توګه ځان جوړونه ده، داسي زده کړه هیڅ ستونزه نه ده او نه دغه روحاني مراکز کومه ستونزه راولاړوي. بالعکس په ټولو روزنیزو اړتیاوړ برخو کې انسان ته روزنه ورکوي چې اخلاقاً د ټولنې خدمت ګار اوسي، په ټولنه کې خلکو ته ضرر ونه رسوي، د اړتیا په وخت کې د خلکو سره مرسته وکړي د خدای له بندګانو سره احسان او لورېینه خپل یو دائمي عادت وګرځوي. د خدای ﷻ او خلکو په وړاندی خپل مسؤولیت سرته ورسوي، د رسالت پیغام د امانت په توګه خلکو ته ورسوي، صورت او سیرت د خدای او د هغه د رسول پر طریقه برابر کړي؛ خلکو ته د معاملاتو د حلال، حرام، مشبهاتو، مباح او مکروه توپیرونه وښیي، په اسلام کې ټولنیز او اجتماعي عدالت هره ټولنه یوه سوکاله او سوله ییز چاپیریال ته سیخوي انسان ته ددنیا او آخرت نیکمرغي او بریالیتوب ورپه برخه کوی، معروف او منکر سره بېلوي.

ښوونځی هم د ټولنې او انساني روزني لپاره مدرسي ته ورته اهداف لري، د هیواد د ځوانانو او ټولو وکړو ښې روزنې ته پاملرنه کوي یو داسې هدف ته لاره هواره وي چې د ټولنې یو سالم، ګټور او با استعداده وګړی د خپل هیواد د چوپړ لپاره رشتونی خدمت ګار اوسي، د ټولنې له کلتوري او عنعنوي ارزښتونو خبراوسي او د ټولنې د وکړیو د عصري اړتیا وو په پوره کولو کې د هغوګ لارښوونه او مرسته وکړي. د نړۍ د سیالۍ په ډګر کې د یوه ښه سیال نقش پر ځای کړي. د نړۍ له نویو پرمختګونو څخه هیواد برخمن کړي، د ساینس او نوي ټکنالوژۍ په لویو نعمتونو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره د هیواد ټول وګړي برخمن کړي ترڅو اقتصادي پرمختګ د هیوادوالوګ په ټولنیز ژوند کې ښه والۍ راولي، د خلکو د سوکالۍ لامل وګرځي. ددفاع او امنیت په لاره کې د خپلو خلکولاس نیوی او مرسته وکړي.

د هېواد هر وګړی په دې ښه پوهیږي چې په هره ټولنه کي ښوونکي، عالم، قاضي، حقوقپوه، انجنیر، اقتصادپوه، ساینسپوه، سیاستپوه، پیلوټ، ډاکټر او د بل هر هنر ښتن ته اړتیا سته، له هنر څخه زموږ هدف علم او پوهه ده، نه د هغه هنرخاوندچې په بله ژبه ډم ورته وایي. موږ وینوچې زموږ ټولنه تراوسه په سید جمال الدین (افغاني)، احمد شاه (ابدالي) خوشحال خان،میرویس خان، محمود (غزنوی) او نورو علمي او تاریخي شخصیتونو په علم او پوهه ویاړي. خو له بده مرغه ددغي اړتیاد پیژندلو سره له ډیره وخته د ښوونځي او مدرسي تر منځ یو ډول توپیر لیدل کیږي، د دغو دواړو مراکزو په منځ کي رقابت تر سترګو کیږي. همدغه رقابت د وخت په تېرېدو سره د یو ډول فاصلې او په بل عبارت د یو ډول نفرت لامل ګرځي چې ټول هېواد دیوي لویي بدمرغۍ کندي ته ورغورځوي. ځکه چې زموږ د هیواد ټول وګړي د متعلمینو او مقلدینو حیثیت لري او مقلد په هر وخت کې د یوه رهنما په لارښوونه پسي روان وي، همدا دوه مراکز مدرسه او ښوونځی دي چې د هیواد لارښود او خلکو ته لارښونه کوی، که خدای مه کړه د مشرتابه د مراجعو تر منځ د تضاد او رقابت نخښي پیدا کیږي، نو په اوتوماتیک ډول ټول هیواد د مخکښانو پر پله پرغبرګ مشرتابه وېشل کیږي او دا بېلتون د وخت په تیریدلو سره د انفجار پولي ته رسیږي. دا چې دا انفجار به په خپله کیږي یابه د دویم ګړي لاس په لمسون سره کیږي دا بیا بیل علتونه لري چې په هغو کي لوی علت د نظرونو بیلوالی دی.

دویم د دغوارګانونو د اهمیت نه پیژندل دی. له بده مرغه د ښوونځی ښوونکي ته دا مفکوره ورکول شوې یا هغه همداسي مفکوره پیدا کړې چې د مدرسي یا مسجد ښوونکي د زاړه کلتور یا عنعناتو پالونکي دي. په نظر کې افراطي او ساده ژوند کوونکي دي، له عصري تمدنه ناخبره دي او یا پام نه ورته کوي، په فقیرانه ژوند کې عزت لټوي، د سیاسي او اقتصادې رقابتونو مخالف دي او یاېې په اهمیت نه پوهیږي. نو له همدې کبله باید ده ته په خواره سترګه وکتل شي. په ټولنه کي باید ظاهري عزت ونه لري او د منصب اومقام څخه بیل وساتل شي، یوازي د مړي د غسل، تکفین او تدفین، د ماشوم په غوږ کې د اذان، د اسقاط او خیرات، په مسجد کې د ماشومانو د لومړنیو زده کړو او د خلکو د امامت لپاره د زکات او ورځني ټوک په عوض مصروف وساتل شي او بس، بالعکس د مسجد او مدرسي د ښوونکي په فکر کې د ښوونځیو ښوونکي او زده کونکي د یو بدعتي، فاسق، فاجر نااهل، ددین او مذهب پرېښوونکي، د اسلامي او کلتوري دودونو پایمالوونکي د لوېدیزو او غیر اسلامي هیوادونو د کلتورونو پلویان او د پردیو کلتور ته وده ورکونکي ګڼل کیږي چې د دغو دواړو سیالیو لپاره په پوره دلائلو په هرډول حالاتو کې بیلابیل تبلیغات شوي چې د هغو پوره بیلګي هر وخت لیدل شوي دي. موږ وینوچې دوخت په تیریدو او د مختلفو انقلابونو په راوستلو سره ښه روښانه شوي دي، دلته عمده او بنیادې انفصالونه راغلي هغوی په شربلوسره ښه وده کړې ده. هر غلیم په خپل وخت کې تري ښه ګټه اخستي ده. په همدغو نظرونو باندې دهیواد هرڅه ته زیانونه رسیدلي دي،

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وخت حکومتونو تردې مهاله د دغو دوو تربيتي مرکزونو توازن نه دی ساتلی، ياهغو ورته پاملرنه نه ده کړې ياله دغه حقيقت څخه دهغو سترګې پټې شوې دي. د وخت واکمنانو ښونځيو ته زياته دولتي بودجه وقف کړې، هغو ته يې عصري تجهيزات او نور لوازم پر خپل وخت برابر کړي، د ښوونکو لپاره يې ګ عزت، کور، موټر او تنخوا، تخصيص کړي، ددغه ارګان دودې لپاره يې د تبليغاتو له هري وسيلي څخه ښه کار اخستي دی. خو له بده مرغه ددينې او مذهبي زده کړو لپاره يې ګ يوازې فقر کافي بللې د ی، سره له دې چې دواړه زده کوونکي د ملت بچيان دي او ددغه ملت په حقوقو کې بې له کوم توپيره مساوي حق لري. يو د هيواد په ګټه بودجه هډوکي کلکه وي، خپله اوکورنۍ د اصراف سره سره په دغه بودجه باندي ساتي. مګر بل وګړی بايد فقروکړي او د هيوادوالو په سره اووچه ډوډۍ په نيم نس ژوندوکړی .

د دغو دوو سکتورونو په مينځ کې نه انډول ياد يوه سکتور له پامه غورځول د يو ډول بېلتون لامل ګرځي. چې په تدريجي توګه د دې بېلتون او انفصال او د دغو سکتورونو په اهميت نه پوهېدل نورهم په دغه بېلتون کې زيات والی راولي، د مثال په توګه: ملا د انجينر په اهميت نه پوهيږي، او انجينر د ملا په ارزښت نه پوهيږي، يا يوڅه پوهيږي، يا پوهيږي خو د بېلتون په ډيروالی سره د تعصب غوټه پيداسوې ده. همدغه تعصب ددغه حقيقت د اهميت په باب د هغو پر سترګو پرده غوړولې وي، دا هغه ستر علت دی چې دوخت په تيريدو سره يې د خلکو کړاوونه ګزيات کړي دي، د دې لپاره چې د خلکو لپاره ښه روښانه شي د مثال په توګه څو بيلګې د لوستونکو په وړاندي ږدم.

کله چې امان الله خان په ۱۹۱۹ ميلادي کال د فبروري پر ۲۳ مه په لغمان کي د ناڅرګندوکسانو لخوا د خپل پلار تروژني وروسته قدرت ته ورسيد او له انګرېزانو څخه يې د هيواد خپلواکي بېرته واخيستله.او د ده په وختو کي په هيواد کي عصري ښوونځي را ووتل له همدغه وخته د ښوونځي او مدرسي تر منځ درز نورهم مخ په ډېريدو سو، د ښوونځي او مدرسي زده کوونکي د مقابلې په بهير کي د عقدي حد ته ورسيدل، دا مقابله د محمدظاهرشاه او محمد داود خان په وخت کي نوره هم ګرمه شوه، د حکومتي چارواکو توجه يوازي ښوونځيو ته ځانګړې وه، مسجدونه او مدرسي ګ چي د مذهب او اسلام ښه زده کړه پکښي کيدل اوکيږي يوازي د فقر په کچکول پوري وتړل شول، همدا لوی علت وو چي د افغانستان طالبان يادديني پوهي زدکونکي د زدکړې لپاره له افغانستانه بهر وتل. د هيوادنه د باندي به يې ديني زدکړه کول، هغوی په بشپړه توګه له مکتب څخه بيل او ليري روزل کيدل.

دويم مثال د ثور په اوومه د کمونستي رژيم کودتا يا خونړی انقلاب دی. د افغانستان د هلاکت دغه تخم د ظاهرشاه او داود خان د واکمنيو په وختونو کې پيدا شو، وکرل شو او وده يې ګ وکړه، د دغو ګوندونو يا عقيدو خلك د ښوونځيو او پوهنتونو له غيږو راوټوکيدل، په ټولنه کې دغه مکروب په ډېره بېړه دهېواد تر هره ګوټه ورسيدی د هيواد د شاهي نظام د کورنۍ په غيږ کي ګ نفوذ و کړ د هغو ملاتړ يي خپل کړ، هغو به په ډاګه او بربنډ ډول سره د مسلمانانو او اسلام پر مقدسو هدفونو ګوزارونه کول. دغو عناصرو په هيواد کي په مختلفو نومونو تبارز وکړ، کله

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې هغو د خپل زاړه ملګري داود خان پر سر ماله تیره کړه ، نوبې د هغو په عقیده بریالی انقلاب وکړ، دغو کمونستانو سمدلاسه په هیوادکېګ د علماء کرامو او دهغو د پلویانو په نیولو پیل وکړ. محبسونه یېګ ځني ډك کړل آن تردې چې په ژوندونې یېګ پرهغو هدیري جوړي کړي. دغه وخت وو چې ښوونځي د اسلام پر ضد د مبارزې ستر مرکزونه وګرځیدل، د اسلام او مسلمانانو پر ضد به پکښي پلانونه جوړيدل د کمونیستي ایډیالوژۍ کفري شعارونه به د ښوونځي د ښوونکي یازدکونکي لخوا خلکو ته رسیدل، د علماء کرامو، مسجدونو، مدرسو او اسلامي مقدساتو پر ضد تبلیغاتو د لومړي ځل لپاره په دغه هیوادکې عادي بڼه غوره کړه. دکمونستانوداسي ناوړوکړونو په هیواد کي د ټولو مسلمانانو د صبر کاسه وچړپول. مسلمانان له خپل خواږه هیواده هجرت ته اړ ایستل سول، په هیوادکي عامو مسلمانانو ته هم دا احساس پیدا شو چې د د غو کرغېړنو څیرو په وړاندي د ملي قیام هڅه وکړي او د اسلام د دفاع په لار کي د خپلو زړونو نفرت دکمونستي پرمختګ په وړاندې ښکاره کړي.

دلته بیا هم مدرسه او ښوونځی په یوه مخامخ ټکر کې سره ښکیل شول. بیا هم ملا ساده وګڼل شو. د دیني زده کړو د ښوونکي حیثیت کم وپیژندل شو، د هغوی د نابودی یاورکاوي هڅي وشوي، که څه هم په پوهنتونونو کې دشرعیاتو پوهنځي شته او محصلین د فراغت سند تر لاسه کوي ، خو د دیني زده کړو لپاره کافي نه دی ګڼل شوي. او یا دا چي د نورو عصري مضامینو لټان چې په شرعیاتو او دین بېخي خبر نه وي په اوتوماتیک ډول د شرعیاتو پوهنځي ته کامیابیږي. بیا دا خلک اثره قاضیان او څارنوالان جوړیږي چې د لېوانو دي هم پلاور باندي وګرځي .

که څه هم د کمونستي رژیم بیخ او بنیاد د خلکو په نظر له منځه ولاړی مګر بدبختانه د کمونستي نظام تر نسکوریدلو وروسته بیا هم هغه کمونستی ډلي د ژبې یا سیمې له مخې د مجاهدینو په ځینو جهادي ډلوکې تنظیم شولي. هغو په ډیرمهارت سره د خپلو ناوړو او نا اسلامي کړنو، د اسلام او وطن سره د خیانت جبران ګ د مجاهدینو په بدنامولو کې ولټاوه، هغو خپله مجاهیدینو ته د ځینو مجاهدینو په پلوي یاد مجاهدینو په نوم اولباس کې یوځل بیا ملت ته ګوزار ورکړ، زموږ د هیوادوالو د وینو تویولو ته یې ادامه ورکړه، په هیواد کي یي دبې اتفاقۍ او بې اعتمادۍ فضاء ګ نوره هم په ټینګه سره خپره کړه، د تعصب او نفرت زړي یېګ په ټولنه کې وشېندل، همداراز د طالبانو په نظام کې هم ځیني ناپیژندل شوي کسان ننوتلي وه. هغو به بې ځایه ګ

د خلکو ځورونه کوله، د طالب په نامه به یېګ طالبان بدنامول، که څه هم طالبانو په پوره غور سره کوشش کاوه چې کمونستي څېري بربنډې کړي او له خپلو لیکو یېګ لیري کړي خوطبعي خبره ده چې سل په سله کې دا مخلوط کړل شوی تخم نه سوای بدلیدلای، لاتراوسه دالړی روانه ده. دا چي ترڅوبه وي خدای تعالی ښه پوهیږي.

خبره د مدرسي او ښوونځي وه، د طالبانو اسلامي نظام بیاتر ډېره مدرسو اومسجدونو ته پاملرنه وکړله. د ښوونځیو سره یې دومره لیوالتیانه ښودله څومره چې مناسب وه یاخلکو له هغوڅخه غوښتنه درلوده. له بده مرغه اوسني

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نظام بيا په پيل کي مدرسو ته په يواړخيزه توګه شاوګرځوله مګر ښوونځيو ته يې نسبتاً ډيره پاملرنه وکړه دا افراط او تفريط دواړه د پيدا شوي واټن سره ښه مرسته کوي، د بېلتون ډيروالی راولي او نورو بدبختيو ته لاره هواروي.

موږ وينو چې دا اوس هم دمدرسو او ښوونځيو ترمنځ ښکاره مقابله روانه ده، د ښوونځيو قوت د مدارسو کدرونه بيواکه او بېګ صلاحيته کول غواړي، لوړې زده کړې چې د هيواد د اوسنۍ اداري اساسي قانون د ځينو مقاماتو لپاره مناسب ګڼي د مولوی فضل الهادی (شينواري) غونډې شيخ الحديث له مخې ليري کوي که څه هم هغه د خپل مسرولیت په دوره کې ګد شريعت تړول حدود د اوسني نظام د رضامندی او خوشحالولو لپاره ناعملی پريښودل. په دغه هيواد کي د شريعت د يوه حد اقامه ګ هم عملي نه کړای سوه،دلته ښه معلوميږي چې پټ رقابت وجود لري. د هيواد په هرګوټ کي د مدرسي طالب او استاذ د کفارو د سازشونو له امله په مختلفو نومونو وژل کيږي، توهينيږي، بندی کيږي او..... ترڅو په دغه نوم سره تړوله اسلامپالي ښه وټکول شي، آن په غربې مطبوعاتو کې خو لاخبره تر رسول اکرم صلی الله عليه وسلم پوري ورسيده، د رسول اکرم په نوم کاريکاتورونه خپاره کړل سوه او د پاپ په لمسونکو خبرو يې د اسلام توهين ته لمن ووهله، نور نو زموږ لپاره اصلي عامل ته لاره پيدا کول او پيژندل او د حل لاري لټول پکار دي. موږ بايد يوازي د خلکو له احساساتو، صداقت، فقر او مجبوريت څخه استفاده ونکړو که چيري په رښتوني ډول هڅه او کوشش وشي چې په ښوونه اوروزنه کې بنيادي او بنسټيز مشکلات حل کړای شي نو څو ټکي بايد په نظر کې ونيول شي.

١ -په ښونيز نصاب کې بايد له لومړي څخه تر دوولسم ټولګي پوري نغښتي تعليمات په اوډلي ډول ځای کړل شي.

٢ - اسلامي ښووني د هر ټولګي د زده کونکي د ازمويني او بري مهمه برخه وګرځول شي.

٣ - اسلامي ښوونه د هېواد د ښوونيز نصاب داسي مهم رکن وبلل شي چې د ښوونو او لوړو زده کړو د ملا د تيرحيثيت ولری.

٤ -ښوونکي بايد په ديني او عصري تعليماتو باندې ښه سمبال کړاي شي.

٥ - د زده کوونکو يونيفورم د نظام په شکل خاص خو ملي شکل ولري داسې نه چې د پتلون او نکټايې پر دی کلتور په زور تحميل کړای شي.

٦ -په ښوونځيو، ليسو او پوهنتونونو کې پر اسلامي صورت او سيرت ټينګار وشي.

٧ -د اسلامي تعليماتو سند او بريليك د نورو تعليماتو د سند سره معادل وپيژندل شي، څو د هيواد ټول وګړي له يوه منظم اسلامي نصاب سره ليوالتيا پيدا کړي او اعتماد پر وشي او وړتيا ته لومړيتوب او ارزښت ورکول شي.

٨ - د شخصي ښوونيزو مراکزو او مدارسو په زده کوونکيو کې دي د سيالۍ د احساس د پياوړتيا لپاره رغنده پاملرنه وشي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۹ـ په پوهنتون کي باید د هري رشتې انتخاب د هغې رشتې د زده کوونکو خخه وسینه داچي د نورو مضامینو ټمبلان د نورو زده کوونکو ځای ونیسي. وړاندي مو وویل چي مدرسې د مکاتبو موازي ارگانونه دیخو په مسلکي توگه په پوهنتون کي یوازي د حقوقو او شرعیاتو رشتې لري که دا رشتې نور زده کوونکي له دوی ځخه اشغال کړي نو بیا د دیني مدارسو زده کوونکو ته کومه لاره سته چي خپله رشته انتخاب کړي؟

۱۰ -د نارینه او ښځینه تعلیماتو د نامخلوط تعلیم لاري چاري بایدبیلي وساتل شي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

قوم او قبیلوي جوړښت

افغانستان د مختلفو قومونو له ترکیب څخه جوړ شوی، د بېلابېلو ژبو او کلتورونو درلودونکی هېواد دی. د دي توپیرونوگ سره سره تر ټولو ښه خبره داده چي ټول قومونه یېگ کاملاً د یوه دین پیروان دی. ټوله د یوه ملي پېژند او هویت افغان په نامه ویاړي. که څه هم د مذهب له پلوه په خپلوکي څه توپیر لري، لکه سني شیعه او...مګر د هر قوم ګټې او زیانونه دیوه بدن د غړیو په توګه سره تړلي دي. له بلي خوا که یو قوم په یوه ستونزه اخته کیږي ټول قومونه ورسره زیانمنیږي، همدارنګه د یوه قوم نیکمرغي د ټولو قومونو نیکمرغي ده که خدای مه کړه یو قوم په مشکلاتو کې ښکیل وي نور قومونه یې په غم ځان خبر نه کړي د ستونزو په حل کې ورسره مرسته ونه کړي نو دا ستونزي به د وخت په تیریدو سره ټولو قومونو او حتی ټول هېواد ته سرایت کوي او که بالفرض خدای مه کړه د یوه قوم په بدبختي کې د یوه بل قوم وګړي یاقوم خپله ګټه او ښیګڼي لټوي دا ډیره ناپوهي او یا په بل عبارت د تعصب مانا لري.

په هر صورت د هیواد د خپلواکۍ او ملي ګټو پر بنسټ تل یو موټی کیدل یو له بل سره پخلا کیدل، مخالفتونو ته د پای ټکي ایښودل د ټولو هیوادوالو او وطن په ګټه دي.

په افغانستان کي هر قوم په خپل دننه کې یو ترکیبی جوړښت لري د هغه جوړښت په چوکاټ کې ځانګړی ملي اعتبار لري. هرکله چي دستونزو سره لاس او ګریوان کیږي هغه وخت خپلو ستونزو ته د حل لاره پیدا کولای سي. بهرني قوتونه، اشخاص یا پردي عنعنات ددغه قوم ستونزه نه سي هوارولای دا عادي خبره ده چي په هرقوم اوهره سیمه کې ډیر کړاوونه اوستونزي پیدا کیږي یا وارديږي یاواردي سوي دي مګر ملي یووالی یې په هواري او سوله ییز ډول له منځه وړلو کې ښه رول ادا کولای شي، خو دامهمه خبره ده چي ملي وحدت ته د کړاونو وړاندیینه وشي اویا ورته پوره احترام وشي که څه هم خو لسیزي ددغه جوړښت د ختمولو لپاره کار شوی دی. تراوسه پوري هم په یوه او بل نامه د دغه بنسټ د ختمولولپاره کار کیږي او ترډیره حده تاوان هم ورته رسیدلی دی.

لکه څنګه چي وړاندي یادونه وشوه داچي هر افغاني قوم مختلفي ځانګړتیاوي لري او عنعنات یېګ نسبتاً تر سیمي پوري توپیر لري مګر د دي سره سره هم پرته له یو څو اشخاصو چي پردي ډول ته نڅا کوي د یوه افغان نوم او واحد هدف لري. دلته به خپل هدف ته را شو او خپل پښتون قوم به وڅیړو، پښتون قوم د افغانستان د خاوري او نفوسو اکثریت تشکیلوي چي د افغانستان په ثبات، امنیت، اقتصاد اوسیاست کې عمده رول لري. دا یقیني خبره ده چي د دغه افغاني هڅ او جز درد د هیواد د ټولو وګړو درد دی،د دغه قوم نیکمرغي او بدمرغې د ټولو قومونو شریکه ده، ثبات یې د ټولو قومونو لپاره ثبات او بې ثباتي یې د ټولو لپاره بې ثباتي ده، که خدای مه کړه د دغه قوم په منځ کې هره ستونزه لاینحله پاته کیږي نو د دغي ستونزي ضرر به په تدریجې ډول عاموالی خپلوي او ټولوقومونو ته به دهغه توښ رسیږي. که چیرته د دغه قوم په غم کې خوشحالي وښودل شي، نو دا به د ملي وحدت پر وجود د کلک

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګوزار مانا ولري، که خدای مه کړه یو وګړی یا شخص په دې عقیده وي چې د دوی له کړاوه ګټه واخستلای سي یا ېبګ د ځان په ګټه تعبیر کړي، نو دا به د ملي نیکمرغۍ پر لوري مخته تګ نه، بلکي شاته تګ وي،که خدای مکړه یو شخص په دې عقیده وي چې د دغه کړاو په اور به ځانونه تاوده کړي نو باید انتظار وباسي چې دغه اور به یو وخت د هغه کور هم سوزي. پښتون قوم اسلام پاله، پاکزړي، صادق او خوشباوره قوم دی. دغه قوم پر خپل فرهنګ او دود، خپلواکۍ، میلمه پالنې او غیرت مین دی او په ویاړي، د ښه ګومان او احسان تابع وي، همیشه پر نورو د نیکو ګومان ساتي، پر صداقت او باور قرباني ورکونکي دي، د پښتنو قومي جوړښت ترډېره پر جرګو باندې ولاړدی، د خپلو پریکړو پالونکي دي د لوېبګ سینې او زغم درلودونکي دي، په خپل کورکي د کمزوریو او نانواتو ښه دود لري، له ملا، سید او پیر سره پوره مینه او اخلاص او د هغو بې ساری احترام کوي. د اسلامي معتقداتو، شرائعو او شعائرو پالونکي او ساتونکي دي. هر وخت جرأت، وفا او قربانۍ ته ژمن دي، مګر د دې ټولو نیکو صفاتو سره سره یوه ډېره لویه نیمګړتیا هم لري. دغه ستونزه د دغه قوم ساده ګي او خوشباوري ده، داسې خوش باوري چې ترحد او اندازې اوچته ده. له بده مرغه چې له همدې صفت څخه یې تل ځینو اشخاصو ناوړه استفاده کړې او لاتر اوسه دغه لړۍ توده روانه ده.

ترډېره د پښتنو د قومي جوړښت اهمیت په دې کې دی چې په هر مهال کې د غلیم په وړاندې منظم پوځ لري داسې فوځ چې نه اعاشه او نه تنخوا غواړي. د دین او وطن دفاع د خپلو زلمیانو په وینو کوي، د شخړو په وړاندې ښه ساده او عادلانه قضاوت کولای شي .

د قضاوت د پریکړو تر شا درېدلای شي، په میړانه او پوره شهامت ېبګ پاللای شي، خو دا ټوله په هغه مهال کیدلای سې چې په خوله اوزړه له هغو سره صداقت او وفاداري وشي، کله چې د قومونو او قبیلو ترمنځ یوه ناوړه او ناکاره پیښه رامنځ ته کیږي قومي جرګي ېبګ په قومي دود سره هوارولای شي. د حکومتونو په چاروکې لاسوهنه ډېره کمه او لږه کوي، پرخبره ېبګ باورکوي،د هغوی د اوامروګ اطاعت کوي، د اړتیا پروخت ورسره مرسته کوي، خو له خپلو روایاتو او دودونو سره له لیونۍ مینې سره سره پر اسلامي ارشاداتو او ارزښتونو باوري او سرښندوی قوم دی .

پښتانه د دې نیمګړتیا سره سرهـ چې د سیاسي ارادې او اداري واکمنۍ سره ډېر تړاو او مینه نه لري خو د سیاسي نظامونو برې او پایښت هم د دوی له ملاتړ پرته اسانه کارنه دی، دلته باید په خواشینۍ سره هغه څه په ګوته او روښانه شي چې د څو لسیزو را په دې خوا د دغه قوم د قومي جوړښت د پراګندګي کوشش شوي او کیږي

د خود خواهانو پر هغو غوښتنو چې له اسلامي، ملي منافعو سره سمون نه خوري سترکې پټې شوي دي. دا خورا مهمه ده چې ولي له دغه جوړښت څخه د ملي فرهنګ، دود او عنعني پر خلاف ګټه اخستل شوې ده. د دغه قوم پر حقوقو،چې په اولسي او قومي نظام کې ستر نقش لري له ډېره وخته سترګې پټې شوي دې.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګ ځوان کهول مذهبې علمای کرامو، ساداتو او قومي سپین ږیرو ته تر ډیره د عزت او مشرۍ په سترګه ګوري، د هغو خبرګي مني، د هغو احترام کوي. ملا او عالم د دوی په هره جرګه کې اړین غړی وي، خپلې جرګې د شرعي اصولو له مخې وړاندې بیایې، د هرکار ثواب او عذاب خلکو ته ښیې. د ښو موفقیتونو، د دنیا او اخرت ګټې او تاوانونه خلکو ته بیانوي، په ټولنه کې کاملاً بې طرفي ساتي. یوازې د مصلحت راوستل، د شر او فتنې رفع او دفع ګ په پام کې نیسی، همدارنګه سادات او پوهان هم په دغسې مواردو کې خپل نقش لوبوي او د ښه موقف او درانه مقام څښتنان او با عزته څیري بلل کیږي. جرګه د دغه قوم هغه مهم ارګان دی چې د ټولو ناروغیو لپاره دوا او درمل کیدلای شي، د هرې ستونزې علاج کولای شي، هغې ته د حل لاره موندلای شي، خو دغه اهمیت هغه وخت خپلولای شې چې کاملاً د بې طرفی اصل په پام کی نیول شوی وې، په بشپړه توګه د اعتدال رعایت شوی وې، د سولې، ثبات او ملي ګټو اهمیت په نظرکې ونیول شې، جرګه په خپلواکې سره د پرېکړې توان ولرې د خپل تصمیم د پوره پلی کولو واك ورسره وي او دواړو ښکیلو لوروته د باور اومنلو وړوې یا غالب ګومان ورباندې د ښو اونیکو وې. ځکه نو په ډیر غور سره باید هڅه وشي چې د دغو مهمو ارکانو حیثیت او اعتبار وساتل شي.

که خدای مه کړه د دې هڅه وشي چې دغه ارګان د سیاسي یا شخصي ګټو لپاره د فشار، اعتبار یا پیسو په زور د ملت له ارادې پرته استعمال شي او یا په سیاسي دام کې ښکیل شي دا به نه یوازې د ټول ملت له ارادې سره خیانت وي، بلکې په راتلونکې کې به هم د خلکو په وړاندی له بدګومانۍ او بې باورۍ یا بې اعتمادۍ سره مخامخ شي، بل دا چې دغه ارګان هغه وخت په ناپېیلتوب سره موثر تمامیږي چې د خلکو د باور له امله د خلکو په منځ کې ټوکیدلې ستونزې په عادلانه توګه حل کړي. که چیرې د جرګې غړي یو طرف ته منسوب کیږي په هغه صورت کې به دوی خپله د اختلاف له امله د نورو ستونزو سره مخامخ کیږي چې له همدې کبله به بیا هم د خلکو په منځ کې د نورو مشکلاتو سبب کیږي دا ډیره اړینه ده چې دغه ارګان په ټولوتحولاتوکې حق پالنه حق وینه او بې پرې توب او ناپېیلتوب وساتي اوخپله بې طرفي حفظ کړي.

د مثال په ډول که یو عالم د پیسو له ورکړې یا له کوم فشار څخه پرته دې ته وهڅول شي چې د ښځو د تعلیم او تربیې په اړه شرعي دلایل وړاندې کړي او په خلکو دا ومني چې هغوی خپلې خوېندې او لوڼې ښوونځیو ته واستوي، په دې هکله نبوي حدیث د دلیل په توګه ووایې چې دا د هرچاحق دی چې زده کړه وکړي، نو دا ښه خبره ده. که د دغه عالم (ملا) خبره یوازې د همدې هدف لپاره وي او ښځې د شرعي حجاب او د ښځو د تعلیم د شرعي حدودو په پام کې نیولو سره ، شرعي زده کړې وکړي او د نارینه وو سره یې د ډکو وهلو احتمالات نه وي او د هغو سره یو ځای د کښیناستلو خبره چې د کبیره او لویو ګناهونو سبب ګرځی نه وي، هم د ښځو لپاره او هم د ټولنې لپاره ګټور تمامیږی، مګر که د ښځو په زده کړه او ښوونه کې د مذهب او اسلام سپکاوی وي یا پر هغه باندې تجاوزونه وي،او د اخلاقي او کلتوري فساد سبب وګرځي، لکه اوس چې دلته ځینې کورسونه، ښوونځي او پوهنتونونه نارینه او ښځې پر یوه میز کیښنوي ، اخلاقي فساد ته یې تشویقوي، د بې حیایی او بې سترۍ لور ته یې وربولي، نو دلته معلومیږي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې عالم بې ځايه استعمال شوي دی، د الله ﷻ له طرفه ورکړه سوی مسوولیت ېېگ نه دی پر ځای کړي او یوازي او یوازي ېېگ مادیات په نظر کې نیولي دي.

دویم مثال : که بالفرض یو عالم یا علما د بهرنیانو یا حکومت د خوشحالولو لپاره خبري کوي چې ترياك او بنگي او د هغو کښت اوکاروبارگ په شریعت کې حرام کار دی، خلك دې دا کار نه کوي او د امریکایانو یا انگرېزانو سره دې په دغه کارکې مرسته وشي او له بلې خوا په هیواد کې د زنا په وجه د ایډز پراخیېدل او ډېرېدل او دا رنگه په ډاگه د شرابو څښل، خرڅيدل، رواجېدل په نظر کې نه نیسي سره له دېگ چې په اسلام کې د شرابو او زنا لپاره حد او سزا شته او د ترياکو لپاره په ظاهره نص او دلیل نسته، خو قیاس ته به تگ کیږي یا دا چې د ترياکو لپاره به اختصاصي محکمه جوړیږي، خلکو ته به قید او د اعدام سزا ورکول کیږي، خو د زنا، شرابو او نورو غیر شرعي فاحشو چارو لپاره لکه بربنډ عسکونه، نیمه بربنډ فلمونه او دا چې د فحاشۍ عادې او بربنډو زنا کارو ټلويزيوني فلمونه او عکسونه چې کاملاً ټوله ټولنه په ځانگړې توگه نوي نسل په حتمي اخلاقي فساد اخته کوي. شراب، زنا، د ښځو او نرو ښکاره بداخلاقي په ټولنه کي عادي گرځي، کیدای شي په راتلونکي کې دغه اعمال خلکو ته دعاموالي په خاطر د گناه حیثیت ونه لري که څه هم د نشيي توکو بندیدل ښه کار دی، د افغانستان په گټه دی، مگر پر داسې شیانو خاموشي دا ثابتوي چې عالم استعمال شوي دی، کنه نو د زنا او شرابو لپاره چې د قرآن په صریحو آیتونو ثابت دي ولې نه اختصاصي محکمه شته او نه ورته علیحده تبلیغات. له عالم څخه د سیاسي گټو په خاطر داسې استفاده به د هغه پر تندي باندې یو تور داغ باله سي. ځکه په ټولنه کي د عالم حیثیت کمول او د هغه وقار او بې طرفۍ ته صدمه رسول ډېره بده خبره ده چې د هغه مستقبل ته ډېر لوی تاوان رسوي او د خلکو د نیکو گومان ورباندې خرابیږي. د یوه عالم لپاره لازمه ده چې په ټولنه کې د ناپېیلتوب درېز ولري، په مطلقه توگه د حق پلوی او د باطل پر ضد واوسي، نه د حکومت او قوت د ناسمو پالیسیو تطبیقوونکی. که رشتیا حکومت او خارجي یرغلگر د علماوو خبره مني باید د هغو د قول درناوی په هرڅه کې وکړای شي. خو موږ وینو چې کله یو عالم د شریعت سره سم څه مطالب بیان کړي، هغو ته د طالبي قوانينو رنگ ورکوي د قول يې تقبیحوي. اما که د دوی په گټه خبره کوي هغه دومره تقدیروي چې د نړۍ هرگوټ ته د هغه ږغ ورسوي .

باید ملا طبقه د دښمن د داسې سازشونو څخه ځان وژغوري ، څو د هغو د لومو ښکار نه سي. همدارنگه عالم، سید او د قوم مشر باید د مشر په توگه وساتل شي، نه دیوه لوري په توگه د مثال په توگه : که یو عالم دولت یا مقاومت ته د عامو دولتي خلکو د وژلو لپاره فتوی ورکوي او د منفي اړخونو څخه يې صرف نظر کوي، لکه د عامو خلکو په منځ کی پټاو کول، په هغو کي د ماشومانو وژل، بې محاکمې د خلکو وژل، د کلو بمبارول، د انسانانو د جسدونو سوزل او پرلاروپانو باندې د ړانده انتقام ډزې او.... نو بیا هم عالم یو ناحقه طرف واقع شو .

د هغه په دې طرف سره هم د ده ناپېیلتوب ته تاوان رسیږي او هم د خلکو اعتماد ورباندې کمیږي. یا دا چې نیك گمان یا حسن ظن ورباندې خرابیږي چې په دې کار سره بیا هم په خلکو کې د اختلاف جرړې قوي کیږي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدارنگه که په سیمه کې یو قومي سپین ږیری او مشر دې ته تشویق شي چې د حکومت او پرغلگرو ضد خلك د حکومت یا امریکایانو سره همکارۍ ته دعوت کړي، خو له بلې خوا پر خلکو د بمباریو،د بیگناه خلکو د نیولو او وژلو، د بهرنیو یرغلگرو له ناسمو کړنو څخه، لکه د وگړو توهینولو، په کورونو ورننوتلو، د ښځو تلاشي کولو او داسې نورو څخه ځان ناخبره ښیي اویا ورڅخه دفاع کوي نو دلته هم د قومي مشر له حیثیت او اعتماد څخه ښه گټه نده اخستل شوي، ځکه د هغه اعتماد ته صدمه رسول د هغه پر تندې باندې د تور داغ ایښوولو حیثیت لري.

اوس به اصلي ستونزې ته راشو لکه چې وړاندې وویل شوه چې عالم، سید، حضرت او قومي سپین ږیري په افغاني ټولنه کې هغه مخکښان دي چې دهیواد ټول وگړي وربانديې اعتماد کوي،د هغو خبروته غوږ نیسي او د هغو احترام کوي. د هر داخلي او بهرني ځور یاستونزې په وخت کې ورته مراجعه کیږي. له همدې کبله ډیره اړینه ده چې د هغو د حیثیت ساتنه وشي، غوږ ورته ونیول شي، احترام یې وشي،د هغو په نیکو مشورو عمل وشي. که د دوی له نیکو نظرونو استفاده وشي زه په دې یقین یم چې زموږ بې حسابه ستونزو ته چې ټول هیواد یېگ له غم، تشویش او نهیلۍ سره مخامخ کړی دی، د پای ټکی کښیښودل شي او د حل لاره به ورته پیداشي. مگر بدبختانه چې د دغو مخکښانو د افکارو او عقیدو پوره درناوی د څو لسیزو راپدیخوا نه دی شوی. د هغو له پخو اسلامي کلتوري تجربو څخه پوره گټه نده اخستل شوي، بلکي د یوسمبولیک رکنیت په توگه هغو ته دوکه ورکړه شوې ده. په ډیرو مهمو فیصلوکي نادیده نیول شوي دي، نو همدا علت دی چې د افغانستان بد بختي نه یوازې پیچلې شوې ده، بلکي په یوه ناسور بدله شوي، یوه ساري او خپریدونکي ناروغي ځینې جوړه شوې ده. زما په نظر تر ټولو څرگند حقیقت دادی چې اوس له هر دخیل پلوه او ټولو سیاسي کوږیو څخه د نجات لاره ورکه ده. که څه هم دوی همیشه په دې فکر دي چې څنگه به ورته د حل لاره پیدا شي چې خلك سوکاله ژوند وکړي.

زما په نظر جنگ گټل اسانه کار او اسانه لار نده. همدا رنگه جنگ کول یوه داسې لوبه نده چې د کابل نجونې او هندې تنري نام پکښي رقابت وکړي. خلك خوشحاله په فسق او نورو د چا خبره په هنرونو کي جائزې وگټي. جنگ یو خطرناکه لوبه ده چې د هري ورځې په تیریدو سره د وینو سیلاب ته نوي ویني ورگډوي، په هیوادکې کونډې او یتیمان زیاتوي، خلك دغربت او فقر په لوري بیایې،د ملتونو او مذهبونو ترمنځ تاریخي دښمني راخوټوي. که په ډیر مهارت سره دغې ستونزې ته دحل لاره پیدا نشي نو یو وخت به د ناااټکل سوي بدبختۍ زیږنده شي، چې بیا به یېگ جبیره او علاج دهر چا او هر افغان له وسې وتلي خبره وي، که خدای مه کړه څوك په دې عقیده وي چې په نیولو، وژلو او دکور کلي په ورانولو به داستونزه حل پیدا کړي نو دابه یو ښکاره حماقت وي. په بل عبارت دابه جهل مرکب وي. که څوك په دې عقیده وي چې کفري نړۍ یابهرنیان به ورته په زور او جنگ د حل لاره وموږي زما په نظر دا هم ناپوهي اوبې ځایه تیروتنه ده، زه په دې عقیده یم چې زور او وژل، د کورونو ړنگول یوازې په دښمنۍ کې ډیروالی او سخت والی راولي انتقام ته خلك هڅوي او بس. که څوك په دې عقیده وي چې بهرنیان به په سیاسي لحاظ ورته د حل لاره پیدا کړي نو دا د تصوراتو یو خوب دی. دهغه خوب لرونکی په عمر به رښتیا نشي، ځکه چې بهرنی ستا

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دین او کلتوره جلا اوسیدلی، همیشه ستا د ځپلو او دښمنۍ پلانونه جوړوي، په اسلامي ټولنه کې د توپیرونو تخمونو شیندي، هغوی تل د خپلو اهدافو لپاره فکرکوي، که ته په زړه کې مسلمان یې، نو هغه څوک ستا واقعي دوست نشي کیدلای، که خدای مکړه ته په دې باور یې چې هغه به دې دوست وي، ستا دین او دنیا ته به وده ورکړي، نو پوه شه چې د الله د ارشاد څخه پرته دې بله لاره نیولې ده.

نو دا خبره باید ومنو چې بهرنیان ورته د حل لاره نشي موندلای او جنګ هم د وینو په څپو بدلیږي. البته که دا د ستونزې د حل لاره هم وي، نو د ډیرې قربانۍ او ډیر ځنډ وروسته به نتیجه ورکوي.

نو څه په کار دي؟ څه باید وشي؟ څه به راسره مرسته وکړي؟ زما په نظر بیرته خپل فرهنګ او خپلې عنعنې ته مراجعه کول پکاردي. چې هغه عالم، سید، او د قوم سپین ږیري دي. کیدای شي هغوی ورته د حل لنډه اواسانه لاره پیدا کړي، هغو ته باید واک ورکول شي چې د افغانستان منافع، ملي استقلال، د اسلامي قانون په چوکاټ کې پوره په نظر کې ونیسي، د عالم، سید او قومي سپین ږیري څخه زما هدف هغه کسان نه دي چې له ورایه خوځ سوي دي او دغه عنعنوي فرصتونه یې د ځان میراث بللي دي. کوم چې د افغانستان په تولو ورانیو کې د پردیو د لاسونو د آلې په توګه استعمال سوي دي. هدف مې د کلو او بانډو هغه سپېره صادقه او سپېڅلي کسان دي چې هر وخت د خپل ملت سره پاته سوي دي. موجوده اداره او سیاسي واکمنان باید بهرنیو یرغلګرو ځواکونو ته قناعت ورکړي چې د افغانستان مسئله یوازې په اسلامي او افغاني دود اواسلامې روایاتو او په کامل استقلال هواریدلای شي او بس، نه د کاپي سوي غربي ډیموکراسۍ په زور سره. نور دغو بې رحمو دښمنانو ته د دې وخت او فرصت ورکول چې خپلو وحشي کړنو ته دوام ورکړي په هیڅ ډول د زغملو نه دی. هغه کسان د ځان بقا د پرغلګرو په وجود کې ویني ، هغوی باید له دغه فکره ځان شاته کړي او د خپلو خلکو سره په غم او ښادي کي ځان شریک کړي .

موږ د دې تاریخ ژوندي شاهدان یو چې د دغو معصوموګړو د وژلو، توقیفولو، د کلو او کورونو د ورانولو نه شلېدونکې لړۍ لس کاله ترشا پرې ایښې دي. دا لړۍ او د یرغلګرو د مرګونو بیړۍ په یوولسم کال کې هم د غریبو او بې وزلو افغانانو په وینوکې روانه ده خولا تر اوسه زموږ د وینو څپې د نړۍ ولسونه ننداره کوي. نور باید دغه مسئله خپله افغانانو ته پریږدي چې پر خپلو مشکلاتو غور وکړي. افغاني جرګه باید له سیاسي اغېز نه بېخي مستقله وي، افغانانو ته هیڅ ناسمې بهرنۍ مشورې او جنګي تجهیزات د منلو وړ نه دي. زه په دې تاسف کوم چې اوس هم بهرنیان په دې فکر کې دي چې نوري وژونکي وسلې او پوځي چورلکې او الوتکې زموږ د خلکو د وژلو لپاره راغواړي او د ترهګرۍ بې مفهومه تور یېګ د ځان لپاره پلمه ګرځولي. د دوی نظر دادی چې دا چاري به له دوی سره مرسته وکړي؟! او خلك به هغو ته د غلامۍ سرونه تیټ کړي؟! خو هیڅکله نه سي کېدای. دا فکر د دنیا د اوسني پرمختګ سره مطلق ټکر لري، زه په دې عقیده یم چې وطن دوست او خواخوږي افغانان به د برتانیې، ناټو او نورو شرخووښونکو حکومتونو د داسې اوږدیګ دښمنۍ سره هیڅ موافق نه وي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا چي طالب څوك دی؟ افغانی عسکر څوك دی؟ ملکي وګړي څوك دي؟ هر يو مسلمان افغان دی. هر افغان بايد د خپل افغان ورور په وژنه، په بندي کولو او ځورونه خفه شي. زه بيا هم پر دې ټينګار کوم چې دغه بهرنيان هيڅ وخت زموږ دوستان نه سې کيدلای، هغوی د خپلو ګټو لپاره کار کوي، د دوی شتون او پوره واک به کله هم زموږ درد دوا نکړي، که موږ خپل هيواد پخپله ديووالي پر لور روان نه کړو نوموږ بايد د نورو بدبختيو انتظار وکړو.

فرهنګي ارزښتونه

افغانستان له فرهنګي پلوه د ډير ساهو او سپيڅليو ارزښتونو درلودونکی هېواد دی، ګڼلای شو چې دودونه مو اسلامي شريعت او نبوي فرهنګ او سنت ته نژدې دودونه دې. د مثال په ډول لنګوټه تړل چې تقريبا په عربې هيوادونو کې چې ترډېره د رسول الله ﷺ په نسب پوري اړه لري اوږد تاريخ لري، مګر متاسفانه چې په دې وروستيوکې په دغو هيوادونوکې آن په مکه مکرمه اومدينه منوره کې هم د لنګوټي رسم او رواج بيخي په ختميدو دی. هلته سړی هيڅ فکر نه کوي چې دلته يووخت دغه سنت موجود وو. تر دې چې په علماووکې دغه سنت ډير لږ ليدل کيږي، لنګوټه تړل بې له کوم شکه د رسول الله ﷺ سنت دی چې د ځينو علمای کرامو په نظر د لنګوټې د نه تړلو په وجه که سړی معذور نه وي او قدرت ولري د لمونځ کوونکي لمونځ مکروه کيږي. غوره داده چې د لمانځه دادا کولو پر وخت لمونځ کوونکی پر نبوي سنتو ټينګ واوسي، الله لره دې ډيرحمدونه وي چې د رسول الله مبارك فعل يېګ زموږ لپاره يوه فرهنګي برخه ګرځولي ده.

همدارنګه ږيره مبارکه لرل چې زموږ د وطن عام خلك د ږيري نه خريل او وهل د پتمن سړي نخښه بولي آن په ښو او نيکو کورنيو کې د ږيري خريل يو د شرم او عار خبره ګڼې، زموږ د ملت اکثره وګړي د ږيري(نبوي سنتو) درلودونکي دي او کلتوري بڼه يېګ نيولي. همدارنګه د نارينه وو او ښځو جامي تر ډيرهـ د شريعت سره مخالفت نلري، که څه هم اوسنيو غربې ډولو افغانانو د غربې نااسلامي کلتور جامي، نکټايي او پتلون راته په تحفه کي راوړي خو بيا هم ډيری وګړي د خپل کلتوري اسلامي لباس په اغوستلو نه شرميږي، بلکي مسلمانان په وياړي، لکه وړاندې چې مو يادونه و کړه چې افغان طبعي اسلام پاله قوم دی. اسلام يېګ خوښ او د خوښی انتخاب دی او د اسلام په احساس هميشه ژوند کوي. کلتور يې د اسلامي غيرت سره پوره سمون خوري، په ځان متکي او باور لري په قومي مشکلاتو کې زغم او حوصله کوي، صداقت يېګ طبعي عادت دی، د بل له کلتور سره کمه مينه لري، له همسايه سره په ځان و مال مرسته کوي، په لږ څه قناعت لري، دالله ﷺ په ورکړه راضي وي، پر ناموس او ځاني عزت باندې تر هر څه تيروي، لکه چې وايې (مال مې تر سر جار او سر تر ناموس) د سپين ږيري، ملا او سيد په بې عزتي سخت خفه کيږي او په ننګه تر هر چا پياوړي او غښتلي دي، د توهين او تکبر د فعل او قوله بد مني، مسکنت، لوږه، تنده،

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

احتیاج ، بیکوري، مرگ هرڅه مني، خو د غلامۍ پړي په غاړه کې نه پرېږدي او نه غلامۍ ته ورته ژوند کوي.کلتوري ارزښتونه چې اکثره د اسلامي قوانینو سره سمون خوري د افغاني ټولني رنګ جوړه وي.

فرهنګي ارزښتونه اصلاً په قومي جوړښت کې نغښتي دي. ډېر هغه څه چې ما په قومي جوړښت کې یاد کړه فرهنګي بنه لري. ځیني فرهنګې پرمختګونه چې اوسنۍ کلتوري اداره یې مخته بیایې او د افغانستان د مومن او مسلمان ملت د کلتور په نامه ترسره کیږي، او د کلتور برخه بلل کیږي او کلتور ته وده ښودل کیږي، اصلاً دکلتور او فرهنګ سره ټکر دی.

د مثال په توګه د هند، پاکستان، امریکا، لوېدیځ او نورو هیوادونو فاحشو او ناروا کړنو ته وده ورکول، لکه ناروا او فاحش فلمونه او پرله پسې سریالونه چې په نتیجه کې یې تقریباًد مشرکینو یانورو نااسلامی مذهبونو او ایډیالوژۍ ته وده ورکول کیږي او هغو ته د احترام په سترګه کتل کیږي .

که موږ د کابل په لارو کوڅوکي د نوي نسل او ماشومانو ورځنیو افعالو، اعمالو او ویناوو ته ځیر شو لیدلای سو چې د هغو په ډیرو حرکاتو کې هندي فلمونو څومره اثر کړي، دا معلوملای سو چې زموږ نوی نسل څومره دافغانستان د اصلي کلتور متابعت کوي او څومره د هندي اوغربي کلتور عادات اورواجونه خپلوي، په نوي نسل کې د دې پر ځای چې کوشش وکړای شي د هدایت او اسلامي عنعناتو په چوکات کې راوستل شي. ادبې، اسلامي او انساني اخلاق په ځان کې راولي سیرتاً او صورتاً په اسلامي ډول جوړ شي داسې کاراو فعالیت خو د کلتوري ودو د ادارو لخوا ډیر کم شوی. بالعکس په لارو او کوڅو کې نوي نسل سیرتاً او صورتاً د پردیو کلتورونو په وده بوخت دي او په یو ډول کلتوري یرغمل کې راغلي دي. حرکاتو یې د فلمونو د حرکاتو څخه رنګ اخستی، اخلاق یې د فساد او نااسلامي رسوماتو پر لوري درومي.

تردې دمه زما په یاد کې راځي چې یو وخت به د مسلمانانو ماشومان طالب علمان په لارو او کوڅو کې په داسې حرکاتو کې لیدل کیده چې یا به یې د قرآن مبارك تلاوت کاوه او یا به یې د اسلام او رسول اکرم ﷺ په صفت کې نعتونه ویل، د رسول الله ﷺ پر عاداتو به یې چلند کاوه، د افغانستان دودیز اسلامي لباس به یې په تن لیدل کیده چې د سړي به یې په لیدلو سترګې خونکېدلې او خوند به یې ورکاوه، سړي به ورسره د راحت او خوشحالی احساس کاوه، خو اوس هماغه ماشومان یا ځوانان دي چې د غربی دموکراسۍ له برکته په اسلامي لباس اغوستلو باندې شرمیږي، د لاري په اږدو کې د هندي او انګریزي فلمونو په لیدلو نڅاوي کوي، دکوڅي له یوه اړخه بل اړخ ته په ډیره بې ادبې او ډیره بې حیایې سره ټګ او حرکات کوي، نه یې له ملا، سید، سپین ږیري پروا اوحیا کیږی او نه د ښځو مراعات کوي، آن تردې چې ځیني ځوانان د کوڅو او واټونو په اږدوکي په نشه او مستی سره لیدل کیږي، شراب یې څښلي وي او سترګې یې سري راختلي وي. نو ایا افغاني کلتور همدا کلتور وو؟ افغاني رسم او رواج همدغه دی که څنګه؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دويم: دا چې د اطلاعاتو او کلتور اداره د افغانانو د هويت نمايندګي کوي، نړۍ ته د افغانستان د کلتور حقيقي انځور وړاندېګ کوي، په دې لاره کې د تبليغاتو او نشراتو وسايل په واك کې ورکول شوي دي. داچې څومره توانيدلي دي چې د دې هيواد حقيقي انځور نړۍ ته وړاندې کړي؟ګ زه يو ځل په ۱۳۸٤ل.کال د اطلاعاتو او کلتور وزارت د غونډو تالار ته دعوت شوي وم. په دغه تالار کي د حضرت مجدد الف ثاني صاحب لمانځ غونډه جوړه شوي وه. په دغه غونډه ياسيمينار کې حضرت صبغت الله مجددي اونورو ملايانو هم برخه درلوده. دا ښه خبره وه چې د داسې اشخاصو د علم، روحانيت، شخصيت او هڅو ستاينه او يادونه وشي، مګر هغه سالون يا د سيمينارځاى داسي جوړسوي وو چې شاوخوا په ځوړندو شويو عکسونو تياره بت خانه ښکاريده، د لمانځه په وخت کې دومره ځاى نه پيدا کيدى چې موږ پکښې لمونځ کړي واى، هر لوري ته عکسونه او رسمونه جوړ شوي وه، پردېګ سربيره د ډوډۍ خوړلو په وخت کې د حضرت صاحب د استقبال لپاره د ډوډۍ د ميزونو سره ځوانې افغاني ښکلي نجوني يا ښځې درول شوي وې چې ځانونه يې هم د واده د شپې د ناوې غوندي جوړ کړي وه او د خوش آمديد او سلام په اچولو سره يې مراسم پر ځاى کړل. زه هيڅکله په دې عقيده نه يم چې د افغانستان د خلکو فرهنګ دې داسي وي چې نامحرمي ځوانې ښځې دېګ د پرديو نامحرمو خلکو استقبال وکړي، دا نه غيرت دى، نه اسلاميت دى او نه د خلکو کلتور دى، کوم چې د کلتور وزارت يې نړۍ ته د افغانستان د کلتور په نامه ښيې. خو تر دې عجيبه لا داوه چې ناستو ملايانو د دې منکر په خلاف هيڅ ونه ويل او چوپه خوله وه.

ديته ورته ښه مثال پر ټلويزيون، وي سي آر، يا ډيش، کيبل، او انټرنيټ باندې د نړۍ د نورو کلتورونو فلمونه خپرېدل دى چې تر ډيره افغانان او افغاني ټولنه د فحاشۍ او اخلاقي فساد لوري ته سوقوي. په هغو کي د ښځو سره ياري ياآشنايې کول، د ښځو سره ګډه نڅا کول، د يو بل خولي سره رودل، يو بل په غيږوکې سره نيول، په افغاني تلويزيونو کې همداسې شيانو ته وده ورکول، نيمه عادى او بربنډ تصويرونه ښکاره کول، د اخلاقي فساد لپاره جلبول، په ډيش او انټرنيټ کې خو هغه څه ته هم اجازه ورکول شوي ده چې له اسلام سره لاڅه بلکي له انسانيت سره هم ټکر لري، لکه بربنډ تصويرونه، زنا، د يوي ښځي په څو تنو استعمالول، له حيواناتو سره بد فعلي کول، همجنسبازى او داسي نور ناوړه اعمال تر سره کول، ټول هغه څه دي چې مستقيماً د خلکو په تېره د ځوان قشر پر اخلاقو باندې منفي تاثير غورځوي، د ناروااو سره يې مينه ډيروي، د بدو شيانو او کارونو سره عادي کيږي آن چې حرام او ناوړه کارونه بيا هغو ته د حرامو او ناجايزو په څير نه معلوميږي، که څه هم ځيني چينلونه دا اعمال د ځينو عربې دولتونو او عربې الفاظو او عربې نرو او ښځو په څېره کي ښکاره کوي، څو داسي ناوړو دودونو ته يو اندازه اسلامي صبغه او بڼه ورکړي، چي موږ ټول په دې پوهيږو چي په ځينو عربي هيوادونو کي لکه مصر، لبنان، اردن او سوريه کي اخلاقي فساد او فحشا نهايت ته رسيدلي ده. هغه څه چې هلته کيږي ياتمثيليږي کيداى شي په ځينو نااسلامي هيوادونو کې هم نه کيږي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ټول هغه څه دي چې کلتوري اداره يې دودي او پرمختګ په لټه کي ده خو حقيقت دادی چې دا ټول زموږ کلتوري ارزښتونو ته زيان رسوي. داسي او دې ته ورته اعمال چې د لويديزوالو په مصرف او زيار د ځينو افغانی کړيو په مرسته د تمدن په نامه کيږي دين او کلتور ته يو سخت ګوزار ورکول دي. يقين لرم چې افغانان دغسي اسلام ضد شيان کله هم نه شي زغملای، که څه هم فقر، مسکنت او بې وزلي په دغه هيواد کې اوج ته رسيدلي، خو بيا هم اسلام مسلمان ته ترهرڅه محترم دی، دا يقيني خبره ده چې اسلام او اوسنۍ غربي دموکراسۍ يو له بل سره ټکر کړی دی. که موږ اسلام ته په پوره غور سره ځير شو کولای شو په دې باندي ښه پوه سو چې اسلام يو چوکاټ او محور لري، حدود لري چې دا هرڅه د هغه چوکاټ په واسطه رامحدود شوي دي. دغه بې حده او بې سرحده دموکراسي د اسلام دغه حدود له منځه وړي. که څوک په دې عقيده وي چې بې حده او بې سرحده غربي دموکراسي به زموږ هيواد او خلکو ته ښيګڼي راوړي داسي خلک بايد تر ټولو وړاندي خپل ځانونه په اسلام پوه کړي چې د الله ﷻ په دغه اسلامي قانون کې څومره نيمګړتيا وجود لري چې هغه دي په غربي دموکراسي پوره کړای شي او دغه نظام په ټولنه کې له ټولنيز او اخلاقي پلوه څومره بدلون او پياوړتيا راوستلي ده؟ که څوک د دې کار توانايې ولري بايد موږ او نورو اسلام پالو ته هم قناعت ورکړي. مګر دا يقيني خبره ده چې دغه سوال ته هغوی داسي ځواب نشي موندلای چې خلکو ته قناعت ورکړي.

همدارنګه په بهر کي هغو نړيوالو لوبو ته چې د نړۍ نامسلمان وګړي پکښي ګډون کوي او سيل او تماشا يې کوي، د افغانستان د ښځو ليږل او هلته د ښځو ګډون کول، لوبه کول، بې ستري کول، يا د نړۍ د ښکلا په سيالۍ کې چې د نړۍ نجوني د ځان ښکاروني او لوڅوني لپاره پکښي ګډون کوي، د هغو د بدن هره برخه د ښکلا د متخصصينو لخوا کتل کيږي ، څو د ښکلا ټول صفات پکې ولټوي دا هغه څه دي چې په مطلقه توګه د اسلام او شريعت چوکاټ ماتوي او اسلام ته سپکاوی بلل کيږي. د دغسي ښځو بيرته هيواد ته د راستنيدو پر مهال په مطبوعاتو کې ښه استقبالول، رشد ورکول، ډول ډول امتيازات ورکول په ټولنه کې د يوه منکر او ناروا کار خپرول او عامول دي. داسې اعمال له افغاني فرهنګ او غيرت سره هيڅ سمون نه خوري، بلکي يوه متضاده برخه تشکيلوي.

څه مهال مخکي د ښځو يو پلاوي اروپا ته تللي وو چې هلته يې د فرانسي د ولسمشر او پارلمان د غړو سره ليده کاته کول. بې له دې چې د يوې ښځې سره دې خپل محرم ورسره وي اويا د هغو د ضرورت په هکله خبري وشي مطبوعاتو دا د افغانستان لپاره يو يو ښه پرمختګ وباله او ښه يې استقبال کړ. هر منکر ته رشد ورکول که د مصلحت په نامه وي او که د چا پر ضد وي، د ماديات لپاره وي او که خدای مه کړه د نړۍ نامسلمانو ته دا ښکاره کول وي چې دادی موږ هم د ښه استعداد او وړتيا له مخې د غربي دموکراسۍ پر لور د اسلام له چوکاټ څخه څو ګامه در ووتلو او دا د دي سبب ګڼي چې هغوی خوشحاله او راضي وساتي فکر نه کوم چې دغه هيوادته دي کومه ګټه ولري. د دې پر ځای چې ملي کلتور ته ګټه ورسوي تاوان کوي، د دې پر ځای چې سوله اوثبات راولي، نور هم حالت خرابوي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په تېر ۱۳۸٦ کال د جوزا پر ۱۷ مه د کندهار ښار د ناحیو په ډېرو مسجدونو او د علمای کرامو پر کورونو باندې چاپي ووهل شوې، علمای کرام په نیمو شپوکي په بې عزتي سره له کورونو څخه وایستل شول، په مسجدونو کې میشت طالب العلمان ونیول شول، که څه هم حکومت د سلو تنو د نیولو مسوٴلیت ومانه، خو محلي وګړو د سلګونو علماوو د نیولو خبري کولې، داسې عمل یو منفور او ناوړه عمل دی چې دافغانستان پر کلتور باندې مستقیم یرغل بلل کیږي. که څه هم افغانستان د بلوسه ګرو ترواك لاندې دی لږ وړاندې مو یادونه وکړه چې عالم په ټولنه کې هغه ستر شخصیت دی چې د هیواد هر وګړی د زیږیدلو له نېټې څخه بیا تر ګوره ورسره تماس لري. په دنیاکې ورته احتیاج لري، حتی دعقیدې په لحاظ په آخرت کې هم د یوه شفیع په صفت ورته اړ دی، په جومات یا مسجد کې طالب العلم اوسیدل یا ساتل د ټولو آسیایي ملکونو د مسلمانانو کلتور، رسم او عنعنه ده. خلك په خپلو مسجدونو کې طالبان د الله د رضا ، د خپلو بچیانو د دیني روزني او د محل د خیر او برکت لپاره په ډېره مینه او محبت سره ساتي. د خپلو اولادونو په رزق کې هغو ته برخه ورکوي او د خپلو کورونو په ډوډۍ یې ساتنه کوي، عزت یې د ځان عزت بولي او بې عزتي یې د ځان بې عزتي ګڼي. په داسې اعمالو کې جرأت کول او د دغسې خلکو پر عزت تیری کول د ټولو خلکو پر عزت تېری او سپکاوي دی. زه فکر کوم چې له کلتوري پلوه داسې خطرناکو کړنو ته اقدام کول د ګټي پر ځای څو چنده تاواني دی.

هر کله چې د مسوٴلو اشخاصو تقاضاوې او شهوات د اسلام د جایزو او روا څیزونو تر حده محدود نشي او د اسلامي حدودو دننه پر حرامو او حلالو صبر ونه کړي، هغوی بیا ډېرو خطرناکو کارونو ته زړه ښه کوي او ور ته لیواله وي. له بده مرغه دغه اشخاص یوازې او یوازې پر ځان حساب کوي، د ټولنې د ټولو وګړو فکر ناقص بولي. داسې فکر کوي چې زما روا او ناروا مفکوره د خلکو لپاره ګټمنه ده. دی داسې ګڼي چې لکه څنګه چې له دې فکره سره دی اشنا دی، نو نور خلك هم اشنا دي. د داسې اشخاصو ځانځاني د دې سبب شي چې له ټولنې سره یې نه جبرانېدونکې ټکر راشي. د مثال په توګه یوه سړي له خپل هیواد څخه بهر ژوند کړی وي. هغه د بهرني کلتور تراغېز لاندې راغلی وي، آن چې په هغه کلتوري چاپېریال کې کوچنی لوی شوی وي، کله چې هغه خپل هیواد ته راستون شي، په خپل هیوادکې خپلوسپیرو اوزیږو خلکو ته ګوري فکر کوي چې دا ټول خلك جاهلان دي، ناپوهان دي او د دنیا له تمدن څخه ناخبره دي. که څه هم دغه قوم ګ له دېګ امله د ده درناوی کوي چې په بهر کې یې د تخصص او مهارت لپاره کوښښ کړی دی او هلته یې زده کړه کړې ده او په دې هیله وي چې خلك د ده له پوهې څخه استفاده وکړي، مګر له بده مرغه د هغه سره دا فکر ډېر لږ وي چې خپلو خلکو ته خدمت وکړي، بلکې د توقع خلاف غواړي په ټولنه کې غربي کلتور ته خدمت وکړي او خلك هغه ته سوق کړي او نور داسې بد رنګه څه ټولنې ته راوړي چې بیایې جبران نه کیږي. دلته مې د یوه افغان ورور کیسه را یاده شوه چې د ښاغلی کرزي د حکومت د یوه مهم وزیر په کور کې د هغه د دوو سپیو مزدور وو. هغه راته داسې کیسه وکړه چې ښاغلي وزیر صاحب دوه بهرني سپي په خپل کور کې ساتلي وه. د هغو د ساتلو لپاره یې یوه مزدور ته یوولس زره (۱۱۰۰۰) افغانۍ معاش ورکاوه، یوه کیلو یې سرې کړې یا پخې غوښې ورکولې او یو کیلو یې هم پاکټي شیدې ورباندې خوړلې. د هغو د معاینې لپاره یې له یوه ډاکټر

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره د هغو د بیمې قرارداد هم کړی وو، خو دغه وزیر صاحب له دې کلتور سره سره، په داسې حال کې چې افغانان له لوړې کوچه سوه بیا هم افغاني علمي بهیر ته جاهلان ویل او ځان یې یو موډرن او متمدن انسان گاڼه.

زما د فکر او نظر خلاصه داده چې د کلتور په ساتنه کې د ټولنې ساتنه راځي او د کلتور د رنگولو سره د ټولنې ورانې ترلې ده، د کلتور ساتنه او درناوی په هغه چاسره کیږي چې د کلتوري ارزښتونو په غیږ کې ستر شوی او روزل شوی وي او له خپلو دودونو سره بلد او ورسره عادت وي. د دې سره سره ورسره د زړه خواخوږي او درد ولري، په هغه چا باندې نه کیږي چې خپل اولس او خلک جاهلان بولي، که څه هم ظاهراً د خلکو د نفرت د نه پیدا کولو په خاطر کلتوري ارزښتونه تریوه وخته په پام کې نیسي. خو دا یوه موقته استفاده ده د زړه دکومې او دردمندانه خواخوږي نده، په داسې رمزونو کې چې څومره کوشش هم وشي بیا هم د زړه پټ راز یو وخت راڅرگندیږي. هغه مهال په اتفاقي ډول له کلتور سره ټکر پیدا کوي، داسې یو غربې کلتور پلوه شخص چې له منکراتو، زنا، شرابو، سود او نورو منهیاتو سره بیخي بې احساسه شوی وي که څه هم د لوړو زده کړو درلودونکی وي کله چې وطن ته راځي د دې پر ځای چې د خپل ملت وگړي چې د گډ ژوند، عفت او عزت د زرگونو کلونو تاریخ لري جاهلان وبولي، علمای کرام چې له څوارلسو سوو کلونو راپه دې خوا یې د اسلام سپیڅلی دین ساتلی دی، وده یې ورکړې او مشري یې کړې جاهلان وبولي ښه به داوای چې لومړی یې خپل ځان مطالعه کړی وای، خپله کورنۍ یې مطالعه کړې وای چې ده خپله او د ده کورنۍ له اسلام او اسلامي کلتور سره څومره واټن او فاصله نیولې ده، او څومره له خپل ملي کلتور نه پردې شوی دی؟ چې د هغه په نتیجه کې یې عزت او کلتور ته څومره صدمه رسیدلې ده. ترکومه ځایه چې سړی د دغو غریبانو او خوارانو له حالت نه خبریږي هغه مهال ویلای سو چې ځینو داسې کسانو خو هر څه له لاسه ورکړي، اسلامی کلتور څه چې د خپل کور واك، میرمن، لور او زوی یې یو هم په اختیار کې نه وي، د خپل وطن راوستلو ته یې نه شي چمتو کولای. له منکراتو څخه یې نه شي منع کولای. په معروف سره یې نه شي امر کولای. کله چې یو سړی د خپل ځان او اولاد اداره نه شي کولای، د الله له بغاوت څخه ځان او کورنۍ نه سي ژغورلای زما په نظر هغه زموږ د هیواد په سنتي او اسلامي اداره کې خامخا پاته راځي، که څه هم د لوړو زده کړو او ځینو ښو تجربو درلودونکي وي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جغرافيايي اهميت

افغانستان د تاريخونو په شهادت ترډېره خپلواك هيواد پاته شوي دی ځکه چې د دغه هيواد خلکو د زرګونو کلونو په تاريخ کې د خپلي خپلواکۍ لپاره ځانونه د تيرو تورو ځوکو ته ورکړي، د خپلواکۍ، پت او عزت جنډه يې هسکه ساتلي ده. د هر مسقيم نرۍ خور استعمار داړي ېږګ ورماتې کړې. هغو ته يې اجازه نده ورکړي چې د هغو شوم اهداف د هغو د داخلي پوچ مغزو لاس پوځو ګوډاګيانو په مرسته پردېګ سپيځلي خاوره پلي شي، په دې اړه تير تاريخونه په بشپړه توګه روښانه دي، آن په ۱۸۹۳ ميلادي کال خو د افغانستان همدې اوسنيو خواخوږو، يعني شيطان صفتو انګريزی واکمنو د برچې په څوکه د افغان د يو موټې قوم پر زړه د ډيورنډ په نامه ناولي اوکرغيړنه کرښه تيره کړه او په خپلو بې رحمو تيرو چړو ېږګ د افغان يو زړه دوه ټوټې کړ، چې تر اوسه پورې ېږګ لا د تاوتريخوالي له زوبلن پرهره وينې څاڅي. خو بيا هم افغانستان د سر ټيټول د ځان د عزت زيان وباله.

د سره نرۍ خور ښامار مستقيم او مخامخ يرغل مو د سر په سترګو وليد. زموږ له مجاهد ملت څخه يې هم ډيري محترمې ځيري ترخاورو لاندی کړي، سرو سرې خورو او نرۍ خورو ځناورو تر دې وړاندېګ په خپل استکباري قوت سره د نرۍ د خوړلو اراده وکړه. پر دې بنسټ يې د منځنۍ آسيا ډير اسلامي هيوادونه په بريي او کامیابي سره تر ستوني تير کړه، تيغ يې پروکيښ او هضم يې کړه، مګر افغانانو په غښتلو موټو او د خپلو مبارکو وينو په بيه بيا هم خپل استقلال وګاټه، يوازي دانه چې افغانانو خپل استقلال وګاټه، بلکي د دوی د سر ښندنو په پايله کي د منځنۍ آسيا ټول هيوادونه له دغه استعمار څخه آزاد سول. ختيزي اروپا ته يې آزادي وروبخښل. د برلين تاريخي د ېوال ونړېد او د هند د سمندر څخه يې د سره سيلاب مخه ونيول، ټوله نړۍ يې د دوی له شره وژغورله، کمونستي ګوډاګيو ته يې عفو وکړه. دا چې اوس د نړۍ خورو استعماري قوتونو په پاليسيو کې بدلون راغلي دی او د مستقيم استعمار پر ځای ېږګ شاپرشا استعمار ته ترجيح ورکړېده، سياسي تګلاره ېږګ د بلی موخی په رنګ همااغه دوديز هدف ته متوجه کړې ده، دا يوه بدغوني ستونزه ده چې تودوښه يې زموږ تر هيواد پورې راورسيدله.

دافغانستان لرغوني خاوره تردې لانور زيات د سياسي جغرافيايي سترتوب او لومړيتوب اوږد تاريخ لري. دا سيمه د ختيځ او لويديځ ترمنځ او په جنوب لويديځ کې د هند د نيمي وچې خواته چې اوسنی پاکستان ېږګ احاطه کړی د سوداګريو او کوچيدنو څلور لارې يا پل ګڼل شوی. ډير يرغلګر تردې څلور لارې تير شوي او خپل زور ازموينه يې کړې ده. فارسيان (دوه ځله)، يونانيان، عربی مسلمانان، ترکان، مغول، انږېزان او روسان دلته د بېلو بېلو مقاصدو د تر سره کولو لپاره راغلي دي. او بالاخره وروستی ځل بيا متحدو انګريزانو په يوه بل چوکاټ کې د يهودو د پلانونو سره سم خپل ناوړه مخ او د تعصبونو ډک ناولی سر راښکاره کړ، ډير ځله افغانستان د يوي واکمنۍ د واکمنو لخوا د داسې ګوښه مورچل او سنګر حيثيت غوره کړی چې له هغه څخه د بلي واکمنۍ پر حدودو يرغل شوی يا کيږي،

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډیر ځله دا د دوو امپراتوریو یا قوتونو تر منځ یوه بې څښتنه ځمکه ګڼل شوي چې پراختیا غوښتونکو ګاونډیانو له سیاسي خلا څخه استفاده کړي چې د چا څومره اوڅه لاس ته ورغلی پر هغه یې خېټه اینښې ده.

افغانستان اوس په هغه جغرافیایي موقعیت کې ندی پروت ګچې پرون یې موقعیت درلود. د روس د ګډې پولي پر ځای په شمال کې دري هیوادونه چې پخوانی اعتبار یې بایللي بیا رامنځته شول، چې عبارت دي له ترکمنستان، ازبکستان، او تاجکستان څخه. دغه هیوادونه د دغه هیواد د شرقي اوشمالي پولو سره نښتي دي. په بل طرف کې یې چین، نوی پاکستان او ایران پراته دي چې د دې هیواد د شرقي، غربي او جنوبي پولو سره نښتي دي. نن د افغانستان پخواني سیاسي ارزښت اقتصادي مسایل او ارزښتونه راسپړلي دي چې په کې د منځنۍ آسیا نړیوال تجارت او د تیلو او ګازو له سرچینو څخه ګټه اخیستل دي. بډایې او ځواکمني واکمنۍ د سونګ موادو د ترلاسه کولو په هیله له هري وسیلي کار اخلي او ځانونه تر نورو وړاندې کوي. مظلوم او بې غاوره افغانان بیا د سر په ژغورنه پوري حیران دي چې چاته وژاړي، چاته فریاد وکړي، چیري ولاړشي او د چا لمن ونیسي. پخوا د لیري امپراتوریو ترمنځ چې لمني یې تر افغانستان پوري را اوږدې شوي وې، د رقابت خبري کیدلي، خو اوس د هغو د موجودیت سره سره د ګاونډیو تربګنۍ ګرمي شوي، سختي شوي او بالاخره یې وده موندلي ده. داسي فرض سوې او پټېیل سوې وه چې پخوانی افغانستان به چې تر ۱۸۹۳ م.کال وړاندې افغانستان وو تر کال ۱۹۹۳م. کال وروسته بیرته هم هغه پخوانی افغانستان وي. د دغه هیوادبیل شوي قومونه به بیرته لکه بیل شوی المان یوله بل سره نښتی وای. خو له بده مرغه چې د دغې مفکوري پایښت پاته قوم هم په ناتارکي ښکیل کړ. آن د دغه اورتوښ تر هغي بلي خواهم ورسید. د هند، پاکستان تاریخي تاوتریخوالي په ستراتیژیکه توګه نور هم پر وچو بوټو تیل شیندلي، څو څوك پکښې لوګی شي او څوك ځانونه پري ګرم کړي او خوند تري واخلي. دلته دري موضوعات د څیړني وړ دې، چې د سیاسي او جغرافیایي پلوه موږ له ننګونو سره مخامخ کوي او د ډېر وخت راپدې خوامو ځمکنۍ بشپړتیا ګواښي.

لومړی: ځمکنۍ بشپړتیا.

دویم: تجارتي لیوالتیا.

دریم: د تیلو، غازو او د نورو توکو زېرمو ته د زبرځواکونو رسېدل.

زموږ ځمکنۍ بشپړتیا ته هغه وخت خطر پیدا شو چې کله د انګریزانو او روسانو ترمنځ د سیمي او واك د پراخولو لپاره رقابت او هڅي ښې ګرمي وي. انګریزان چې پر ډیرو خپلواکو هیوادونو یې خیټه اچولې وه او د هغه وخت او تاریخ تر ټولو ستر ځواك وو، په نولسمه پیړۍ کې د هند تر تودو اوبو پوري ورسیدل آن د افغانستان ځیني سیمي یې تر ستوني کښته کړي. په ملیونونو انسانان یې ورک او تر خاورو لاندې کړل، روسانو چې د هند تودو اوبو ته یې سترګي ختلي وي د افغانستان بل اړخ ته د مستۍ وزرونه تر پول، هغو به د افغانستان واکمنان د انګریز یا پرنګي مقابلي ته هڅول، د مرستي وعدې به یې ورسره کولې، مګر د سختی په وخت کې به یې لاسونه لیری تر شا ونیول

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بې وسه افغانان به يې د انګريز د طوفان مخې ته يوازې پرېښودل. خو بيا هم انګريزان په دغه هيواد کې په ارامه پاته نشوه. د هغو سترو يرغلونو ته په زغرده جواب ورکول شو. د هغو هدف ته ښه راغلاست ونه ويل سو. افغانانو د خپلو وينو په بدل هغو ته ماته ورکړه. مګر له بده مرغه چې کله امير عبدالرحمن خان په ۱۸۸۰ ميلادي کال د انګريزانو په توافق او په شرائطو منلو سره د افغانستان ګوډاګی ډوله او خاين آمر پاتيږي، هغه د مرييتوب ځينو توافقاتو ته زړه ښه کوي، د هيواد د زرګونو شهيدانو پرسرونو پښه ږدي او نورهم افغانستان د دښمنانو په دامونوکې ښکېلوي.

عبدالرحمن خان په لاندې موادو قرارداد لاسليک کړی وو

لومړی: دا چې د هېواد دننه ماتې خوړلي انګريزان به دافغانستان له خاوري سالم هندوستان ته ستنيږي. افغاني مجاهدين به په هغو باندې حملې نه کوي.

دويم: افغانستان به پرته له برتانوي استعمار څخه له بل هيڅ هيواد سره سياسي اړيکي نشي ټينګولای.

دريم: لوی کندهار او د هغه مربوطات به د بل واکمن تر واک لاندې راځي.

څلورم: د جنوب ځيني هغه سيمي چې د اوسنۍ کرښي په هغه بله خواکي پرتي دي خپله د انګريزانو ترواك لاندې پاتيږي.

پنځم: کوم ترون چې وړاندې له امير محمد يعقوب خان سره د ګندمك په نامه شوي دی د راتلونکي لپاره به د اعتبار وړ وي.

دا هغه بدمرغه موافقه وه چې افغانستان يې پر ټو ټوټو باندې وېشلو ته برابرکړی وو، چې په هغه کې د افغانستان زړه کندهار هم شامل وو. خو کله چې انګريزانو د خپل پلان مطابق عملي قدم واخست له نيکه مرغه د لوی کندهار د ميوند په سيمه کې د طالبانو له مذهبې مقاومت سره مخامخ شول او د درنو تلفاتو په ورکولوسره يې ماته وخوړه. که نه اوس به لوی کندهار هم د عبدالرحمن د موافقي پر اساس د افغانستان برخه نه وای. مګر د انګريزانو د ماتي سره سره بياهم ځيني سيمي د انګريزانو ترواك لاندې پاتي شوي.

له وخت څخه په ګټه اخستلو سره په ۱۸۸٤ ميلادي کالکې روسانو د افغانستان په شمال ختيزو سيمو کې بريدونه پيل کړل، چې د هغو په نتيجه کې يې مرو او د پل خاتون سيمې لاندې کړې. د دويم ځل لپاره يې په ۱۸۸۵ کال يې ايماق، پنجده، اق تيپه، چمن بيد او چشمه سلم په زور ونيول چې تر اوسه پوري دغه سيمي د افغانستان له واکه وتلي پاتي دی. همدارنګه انګريزانو په ۱۸۸۵ کې هژده ناو او د ايوبې پراخي سيمي او کاريزونه، په ۱۸۸۸ کې نمکسار

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د سیستان زیاتي سیمي، په ۱۹۰۵ کې د هلمند د اوبو د سیستان دریمه برخه له افغانستان څخه بېله او ایران ته يې ورکړه، همدارنګه يېګ خپله د ډیورنډ د ناولي او ناروا ترون له مخي په ۱۸۹۳ کې پاته افغانستان پر منځ دوه ټوټې کړ، د ډیورنډ د کرښي جنوب او جنوب شرقي ټولې سیمي يې په خپل قلمرو ورګډې کړي او اوسنی نیم افغانستان همداسې د جنجالونو پیټی پاتي شو.

تر څه لړ ارام وروسته بیاهم د افغانستان او نوي پاکستان ترمنځ لانجي رواني وي. د پښتونستان خبره د ډیورنډ د کرښي پر سر نانډرۍ، مصارف او مشاجري تر حده تیري شوي. دا موضوع لاسړه سوې نه وه چې د برتانیې یاانګریزانو د وحشت زخمونه جوړسي په ۱۳۵۷ لمریز کال سره پوځ او سره ښامار افغانستان ته غاړه اوږده کړه، داخلي مزدورانو ورسره مرسته وکړه. د لږ وخت لپاره يې د افغانستان پر ټوله خاوره منګولي ټینګې کړې، د کریملین د پلان له مخي افغانستان د انحلال په صورت کې د شوروي اتحاد شپاړسم جمهوریت بلل شوي وو، افغاني ملحدو ګوډاګیانو چې په دې هکله د دوی په راوستلو کې مرسته کړي وه دیته ډیرلیواله وه، خوشحاله وه، انتظار يې کاوه چې د شوروي ملحدي اداري په عقیده کې ورګډ شي او افغانستان د شوروي اتحاد یوه برخه وګرځوي داچې په نتیجه کې يې څه بدرنګي دوی ته پیښه شوه او څه غمیزه يې افغانستان ته راوړه، ډیر مجاهدین او هیوادوال لا اوس هم ددغه حالت شاهدان دي.

له بده مرغه د روس ترماتي وروسته افغانستان یو ځل بیا د یوي لوېې لوبې ډګر وګرځید، پاکستان، ایران، ازبکستان، تاجکستان، هند، ترکیه اوروسان د لوبو په ګټلو او بایللو کې ښکیل شوه. د لیري او نژدې پټو او ښکاره لاسونو ښکیلتیا یو ځل بیا د هیواد څمکنۍ بشپړتیا او ملی وحدت ته ګواښ شو، د دغه هیواد د اولسونو په منځ کي د ژبې، سیمي او قدرت لپاره بېلتون ته لمنه ته ووهله شوه، د لږکیو او ډیرکیو خبره جوړه شوه، ایتلافونه او اتحادونه تقویه کړل شول. په مستقیم ډول د ویش او تجزیې خبري د میز سر ته راغلي، د راتلونکې افغانستان د تجزیې او ټوټه کیدو نقشي په بهرکې جوړي شوي، د مځکي پر ویش لا خبره سرته نه وه رسیدلي، چې یو ځل بیا د امیر عبدالرحمن خان غونډي د قدرت د ساتلو لپاره د افغانستان پر ځمکنۍ بشپړتیا د سودا او پېر او پلور خبره توده شوه. له نیکه مرغه په کال۱۹۹٤م. کي د طالبانو په ناڅاپي راټوکیدلو سره خبره پر بل مخ واوښته اود افغانستان له سیاسي خلا څخه ناروا او ناوړه استفاده په ټپه ودرول شوه.

له بده مرغه چي په دغه پاڅون سره هم افغانستان ته کامله سوبه په برخه نشوه، د کفري نړۍ لخوا د ملګرو ملتونو په مرسته افغانستان کاملاً په انزواکې واچول سو. اقتصادي او سیاسي پرمختګونه په ټپه ودرول سوه، څو د پاکستان په مخلصانه مرسته افغانستان د ۲۰۰۱ کال په دسمبر کي یو ځل بیا د یهودو د پلان مطابق د متحدو انګریزانو منګولو ته ولوید. سیاسي او اقتصادی پرمختګونه د بهرنیو هیوادونو په منافعو پوري وتړل شول، د افغانانو د وژلو، توهینولو او بندي کولو هنګامه په یوه او بل نامه سره توده او ګرمه روانه شوه او لاتراوسه دا هنګامه هماغسي ګرمه روانه ده. افغانستان او افغانان دغشو تر تیرو څوکو تیرشول او تیریږي. د کلستر او کروزو بمونه مولا اوس هم کلي اوکورونه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

له بيخه باسي، هم مره اوهم پره بلل کيږو. هيڅوک مو فرياد او ژړاته غوږ نه نيسي. خپل د رمو سپي مو د پرديو ليوانو په خدمت کې راغلي دي، وژل کيږو موږ، خوند بل څوك تري اخلي. دا چې دا بي رحمه ميچنه به ترکومه زموږ سرونه ميده کوي الله ته معلومه ده.

دويم تجارتي ليوالتيا:

لکه څنګه چې مو وړاندې يادونه وکړه داچې افغانستان د ختيځ، لويديځ، جنوب او شمال ترمنځ د اړيکو د ځمکني پيوستون څلور لاري يا په بله اصطلاح د پله حيثيت لري له همدې کبله د دغې سيمي اهميت د څلورو خواوو پر اقتصادي ارزښتونو باندې مثبت اثر غوځوي. همدارنګه د دغه هيواد بې ثباتي د څلور خواوو پر اقتصادي ازرښت ياتړاو منفي اثر غوځوي، لکه څنګه چې د دغه هيواد منفي او مثبت اثرات د ټولګ سيمي لپاره ارزښت لري همدارنګه دا ارزښت څو برابره دافغانستان لپاره ارزښتمن جوتېدلای سي چې د اقتصادي او سياسي پلوه تري په پراخه پيمانه ګټه اخستلای شي. په نړيواله توګه د تجارت پياوړي کيدل افغانستان د يوه ښه کريډټ ښتن کولای شي او د دې پر ځای چې د تل لپاره د ګاونډيو محتاج اوسي او هميشه يېګ تر ژوبلي ګوتي ونيسي برعکس اوښتلای شي چې دا به د افغانستان لپاره په ملي استقلال او ځمکنۍ بشپړتيا، متقابل احترام او د کورنيو چارو په نه لاسوهنه کې مثبت رول ولري، له بلي خوا به نړيوالي تجارتي ځانګي او دفترونه د افغانستان دننه فعاليت پيل کړي. له دې سره به افغاني تجاران په بين المللي معيار د اعتبار وړ وګرځي. د دې سره سره کيدلای شي چې په تدريجي ډول افغانستان په نړۍ کې د بين المللي تجارتي مرکز په توګه وپيژندل شي. همدارنګه کيدلای شي ګاونډي هيوادونه ورسره د پياوړي اقتصاد ښتنان شي او دا سيمه به يوه ارامه امينتي سيمه وګرځي.

سره د دې چې ګاونډيان او نړۍ د دې خبري په ډېګ اهميت ښه پوهيږي او په ارزښت يېګ ترموږ هم ښه خبر دي مګر ځيني انديښني، انساني حرص او تمايلات پکښي شته چې د ډېګ پرمختګ په وړاندي ستونزي راولاړوي ترڅو دغه کريډټ د افغانانو په برخه نشي. همدارنګه د افغانستان د استقلال پر سرلوبه روانه وساتل شي.

افغانستان چې دامهال د وچي ځمکي کور دی اوبو ته د رسد او تجارت خپله مستقله لاره نلري. له همدې کبله له نړيوالو تجارتي اسانتياووڅخه بې برخي پاته دی. دغه هيواد خپله اړتيا په لنډ بازار کې له پاکستان او ايران څخه پوره کوي، په لوی بازار کې هم په ترانزيتي توګه د دغو هيوادونو له بحري حريمه استفاده کوي. که څه هم په دې تجارت، راکړه ورکړه، ټيکس او ټرانسپورټ کې به ټولي سيمي ته ښيګڼي په لاس ورځي، خو د ګاونډيو ځيني ترينګلتياوي هر وخت افغانستان په انحصار کې ساتل غواړي چې کله کله سياسي بوختيا هم د دغه پرمختګ سبب ګرځي.

افغانستان لکه څنګه چې له ډيره وخته د کوم قوي سياسي قوت خاوند نه وو او نه اوس د يوه سياسي قوت وړتيا لري، نو له دې امله د ښه مارکيټ د اوږده احتياج تر تاثير لاندې راوړل کيدونکي هيواد پاته کيږي. له بلي خوا د

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بهرنی مارکیټ په اصالت کې همیشه ستونزي لري. زما په یاد دي چې د پاکستان حکومت زما د سفارت په وخت کې چې ۲۰۰۰او۲۰۰۱ میلادي کال په بر کې نیسي د وه ځلي پاکستان د افغانستان د سوداګرو پر ترانیزیټي مالونو بندیز ولګاوه، یو ځلي پر اوولس قلمه او بل ځل پر شل قلمه باندېي داعمل پلی شو چې په هغه کې تیلفون، ایرکنډیشن اونور برقي الات او اجناس شامل وه، ایران هم څو ځلي خپل بندرونه د تجارانو پر مخ وتړل د پاکستان او ایران د دې ناقانونه اعمالو په نتیجه کې د کراچي او بندرعباس په بندرنوکې افغاني سوداګروته د ۱۸۰۰ میلیونو امریکایي ډالرو په ارزښت تاوان ورسید. ځکه د هغو مالونه یاخراب او ډیمرج سوه یا د وخت په تیریدو سره ایکسپایر شوه. سره د دې چې د بین المللي اصولو او قوانینو له مخي باید د داسې پېښو تاوان ورکول سوی وای باید کله هم د ګاونډی هیواد له جغرافیایي نیمګرتیاوو څخه استفاده ونه شي او تر ژوبلي ګوتې ونه نیول سي. د دې هیواد سره د ظلم نور ډېر موضوعات پیښ شوي دی. بیا ورته هیڅ التفات نه دی شوی. ایران هم د افغاني تجارانو پر مالونو خو خو ځله بندیز ولګاوه ، څو څو ځله یې د افغانستان د روابذو په ترینګلتیا سره خپل سرحدونه په ټپه وتړل چي په دې سره د خلکو مالونه یا خراب او یا ببخي ډېر تاواني سول.افغانستان په داسې کمزوری او ضعیف دریځ کې خپل اعتبار ته وده ورکوي چي له پیړیو راپه دې خوا د افغانستان په فرهنګي او کلتوري برخو کې د دغو ګاونډیو له سرچینو الهام اخلي، د سیالۍ اورقابت په ډګر کې بې له زوره له بل هر څه څخه بې برخي پاتیږي. د دغه هیواد تجارتي ارزښت بیا هم له سیاسي جغرافیې سره تړلی دی، چي ترډیره یې شنل اړین دي. دا چې اقتصادي کمزوري د ښوونې او روزنې او مسلکي روزنې په کچه کې کمښت راولي، منفي اثرات یې له ورایه تر سترګو کیږي. دغه منفي اثرات هېواد منفي لور ته ټېل وهي. د تعلیم او اقتصاد په نیمګړتیا کې هیواد پر خپلو پښو ولاړښي پاته کیدلای. تل باید په یوه ناورین اخته اوسي په داسې حالت کې سیمي ته د جغرافیایي له کبله د خلکو لیوالتیا کمه وي چي تر ډیره یې اټکل کیږي، کوم چې د ګاونډیو د ترینګلتیاوو سبب هم ترډیره دا کېدلای، چې کله کله د پراخ قومي جوړښت په غیږ کې د حقوقو او فرهنګ په څیر د تورو لمبو پیلوځي په جغرافیایې ارزښتونو کې استعمالیږي.

د تیلو او غازو شخوند اوس نورو خوړوته اړتیا لري عربې هېوادونو په تېره سعودي عربستان د ختيزي اروپا او امریکا لپاره ځانګړی اهمیت درلود. د دغو هیوادونو یا سیمي پر سر له تیرو دوو سو کلونو راپدې خوا سیاسي رقابتونه ډیرګرم شویدي، خو امریکا بیا هم د سعودي عربستان د تیلو پر زیرمو خیټه اچولې وه. دوړي ژوی غوندي یې نس په ډک کړ. تر ډیره یې تر ایران او عراق ګ په تیټه بیه د تیلو اخیستلو ښه استفاده کوله، کله چې په عراق او ایران کې د امریکا د غرور او غلطي پالیسی او د هغو وختونو د حکومتونو د بي وسۍ له امله د دوی پر ضد د استقلال په نامه انقلابونه اړین وبلل شول. همدا کار سرته ورسید، د ایران او عراق له تیلو څخه د نا امیدۍ په سبب امریکا له دغو هیوادونو سره طولاني دښمنۍ ته په یوه او بل نامه سره لمنه ووهله، آن تردې چې پر عراق باندې یې د مستقیم یرغل لاره پیدا کړه. د ربدره یي کړ. هرڅه یې ورتبا کړه. د بي اتفاقی تخم یې د تل لپاره پکښي وشیندی. خو د تیلو زیرمي یې ښه ورته تشي کړلي. مګر ایران لا اوس هم د انتظار په حالت کې اوسي. خو د ډېر استعمال او یا د ډېر وخت په تیریدو سره اوس داسې ښکاري چې د خلیج تیل د لویدیځ لپاره د صادراتو د نه پوره کولو اندېښني پیدا

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي اویالوړو نرخونو هغوی دوارخطایی سره لاس اوګریوان کړي آن چې دساینسپوهانو او د تیلو د ماهرینو په نظر له ۲۰۲۵څخه تر ۲۰۳۰زیږدیزکال پوري کیدای شي د خلیج تیل یوازي د خلیجي هېوادونو د اړتیا لپاره وکارول شي، او لویدیز ته به د صادراتو لپاره کافي نه وي. له همدې کبله باید د لویدیز د اړتیاوو لپاره نوي زیرمي ومونډل شي همدا علت کیدلای شي د ختیزو او لویدیزو هېوادونو د تیلو د کمپنیو چټکتیا او لیوالتیا د قزاقستان، ترکمنستان او افغانستان خواته ګړندۍ کړي وي. د ترکمنستان د صادراتو نل لیکه چې د هند تر سمندره یې د تېریدلو لاره کتلې شوي د افغانستان پر سهیل ډېره لګوي. دغه نل لیکه په ترکمنستان کي(۱۲۰) کیلو متره، په افغانستان کي (۱٦۳۰) کیلو متره او په پاکستان کي (۱۷۰) کیلو متره غځیږي. له هم هغه ځایه بیا د بېړیو د تم ځایونویا ګودرونو څخه د هند پر لور حرکت کوي. افغانستان په دغه پروژه کې له ګازو څخه پر استفاده سربېره د ټیکس وړیا ګټې په لاس راوړي او د ګازو د صادراتو آسانتیاوي او وړتیاوي هم ترلاسه کوي او د دې باوجود د ترانسپورتي عراده جاتو په کار لوېدل، ساختماني بوختیاوي، د کارګرو لپاره د کار فرصتونه هم رامنځ ته کیږي چې د افغانستان په اقتصاد کې مهم رول لوبوي، خو دا پروژه د دغو ګټو سره د خنډ او ځند لپاره لاملونه هم لري، چې هغه هم د جغرافیایې سیاست سره کړۍ اوځنځیرونه تشکیلوی، هغه کمپنۍ چې په دغو زیرمو کې پانګونه غواړي د ډېر لوی نفوذ درلودونکي دي چې عمدتاً په لویو حکومتونو او په څارګرو ادارو کې اعتبار لري .

د تیلو او ګازو تجارت که څه هم په اروپا او امریکا کې د شخصي شرکتونو تر نامه لاندې مخته بیول کیږي، خو په حقیقت کې حکومتونه په مستقیم ډول په دغه کاراوبارکې رول ترسره کوي. هغه څه چې د کمپنیو مطلب دی د استخباراتو او څارګرو ادارو په مرسته ورته د حکومتونو لخوا لاره هواریږي. د تیلو یا ګازو په نامه نه بلکي په یوه او بل نامه. په مستقیم اوغیرمستقیم ډول سره،کیدلای شي چې مصارف یې مستقیم د کمپنیو لخوا ورکول کیږي. د دغو هیوادونو په لویو تجارتي کمپنیو کې سیاسي قوت او اغیز په کامله توګه مطرح دی چې د قوي سیاسي قوت ملاتړي په بریالیتوب سره مطلب ته نژدي کیدلای شي. همداسبب دی چې پوځي قوتونه هم د دې کار او ګټي لپاره خوځیدلي دي.

په دغه سیاسي لوبه کې داسې معلومیږي چې اوس هم ځینو کمپنیو چې سیاسي ملاتړ یې کمزوری وي ماته منلې وي که څه هم تر اوسه د دې کار پایله معلومه نده ، خو اوس هغه څه ډېر زیات مهم دې چې د پردې شاته د سیمې د هیوادونو پټې اندیښني دي چې په درو مرموزو جالونوکې پټ غوندې نغښتي دې چې سپړل یې اسانه کارنه دی.

زه غواړم په مختصر او بې تفسیره ډول هغه ته ځغلنده نظرواچوم کیدای شي نور څېړونکي ورباندې ترماښه پوهیږي.

لومړی: د تجارت انحصار چې په سیاسي فشار سره منځ ته راځي .

دویم: درغلې کول چې په اصل کي له سیاست سره تړاو لري.

دریم: مذهبي او کلتوري پرمختګ ته زیان رسول.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی: په ټولوعربي هېوادونو کې په ځانګړې توګه په سعودي عربستان کې د تجارت د انحصار پر سر ډېري ناندريزي لوبې ترسره شوي، چې هر وخت د سياسي قوت څخه په استفادی د خلکو او شخصي تجارانو حقوق تر پښو لاندي شوي، د ملت او حکومت ترمنځ بې اعتمادي اوبې باوري پيدا شوې، د پردي شاته هغه څه روان دې چې نه يې حکومت اظهارکولای شي او نه يې خلك زغملای شي، مګر په ډېره چالاکۍ سره داسې کړنو ته د بغاوت يا شرارت ټکي اسانه الفاظ دې چې له قدرت او وخت نه يکې ګټه او بده استفاده کيږي.

دويم : درغلي کول: کېدای سي داسې ډېري بېلګې تر لاسه شوي وي. هغه کمپنۍ چې د تيلو د قراردادونو ذمه واري لري اوس مهال د کمپنيو پر ټولو عايداتي منابعو کنټرول لري، د صادراتو پر وخت د کنټرول ميټرونه د هغو په اختيار کې وي، د صادراتو کچه نه حکومت او نه هم خلکو ته معلوميږي. همدا ډول د تيلو د صادراتو پيسي له هغه هېواد څخه د باندي په بهرنيو بانکونو کې تحويليږي. ويل کيږي چې تر ډېره د دغو پيسو استعمال د حساب د واکمن په اختيار کې هم نه وي چې په عربي نړۍ کې د وروستيو تحولاتو د دې ثبوت لپاره په درځنونو اسناد را وسپړل.

همداسې د ځينو واکمنو په درغلۍ سره د هېواد د عامه عايداتو له پيسو څخه څه اندازه يا فيصدی د بډو(رشوت) په توګه شخصي حسابونو ته انتقاليږي، چې له همدې کبله د ځينو واکمنانو په بانکي حسابونو کې له هېواد څخه د باندې په مليارډونو ډالر يا په لسګونو مليارډونه ډالر جمع شوي وي. دغه زياتي پيسي چې بانکونه استفاده ځني کوي يوازې د دغه واکمن په حساب کې د هغه په نامه باندې وي. که چيري هغه وغواړي خپلي پيسي له دغوبانکونو څخه بل ځای ته انتقال کړي بيا هم بايد د هغه د مصرف او تاديګ لپاره لومړی پيشنهاد ورکړي. که دغه انتقال د هغو له نظر سره سمون درلود بيا به يو څه ورکوي او که يې سمون نه درلود بيا له حساب درلودونکي څخه د تحقيق امکان هم لري چې د خپلو پيسو د لګښت پوره توضيحات ورکړي.

دريم: له ډېرو وختونو را په دې خوا په نړيواله کچه د غربي دموکراسۍ د پلي کولو هڅي رواني دي. غربی دموکراسي هغه نظام دی چې په حقيقت کې د مسلمانانو لپاره وژونکې زهرجنه دوا غونډي ده چې که يې د استعمال سره ډير احتياط ونه شي پخپله وژونکی يادرمل کاروونکي هم ورسره وژلای شي. دغه تقليد شوې دموکراسي هغه يوازنی نظام دی چې د مسلمانانو په لاسونو باندې د اسلام جرړي باسي او د خدای پر ځمکه باندې د خدای نظام ناکافي او د اجتماعي ژوند د اړتيا وو سره ټکر تعبير وي.

دغه بې جلوه دموکراسي داسې يو نظام دی چې د فحش او منکراتو په تدريجي تعميم سره د اسلام سره مقابله کوي. هم دارنګه د داسې دموکراسۍ عاموالي او اعتياد د ځينو مسلمانانو لپاره د ارتداد او د اسلام سره د نه مينې او فاصلې سبب ګرځي. له ډېره وخته راپديخوا، د رسول الله ﷺ له زماني څخه تر اوس مهاله اسلام او مسلمانانو ته په يو او بل نامه سره د اسلام د مخ نيولو، بدنامولو، کمزوري کولو هڅې په زور، پيسو، تبليغ، شهوانيت او نورو وسيلو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره رواني وي او يا رواني دي. په هغو کې تر ټولو لوی سازش چې مثبته نتيجه يې ورکړې ده دغه ناولې نامقيده دموکراسي ده، چې د قومونو ملتونو او حکومتونو تر منځ د مذهبي درنو اختلافاتو سبب کيږي. په اوسني افغانستان او عراق کې د اشغال سبب هم په مسلمانانو کې د غربي دموکراسۍ د پلي کولو امتحاني دوره او کړکيچنه بېلګه ده چې د همدې هدف لپاره د ملتونو حکومتونه له منځه وړل کيږي، نظام او شتمنی له منځه ځي، پر کلتور، خاوره، ناواميسو باندې تيری کيږي، په لکونو انسانان په بمونو او باروتو وژل کيږی، زندانونو ته ليږل، توهينول خولاعادي خبره ده، خو د دې دموکراسۍ نتيجه هغه ناتار او غم شو چې جبيره يې ناشونې برېښي او نه کيږي.

څلورم) :د دغې صادرېدونکې دموکراسۍ غوښتونکي (غواړي چې دغه ډول ناولې دموکراسي په سعودی کې هم پلې کړي. دغه عناصر په ډېره بې صبری سره غواړي دغه هيواد ته چې د نړۍ د مسلمانانو مرکز دی د فحش او فساد لاره خلاصه کړي.

په ۱۹۹۰ ميلادي کال کې د سعودي عربستان په هکله د غربي دموکراتانو سروې روانه وه، څو معلومه کړي چې څومره نفوس د غربي ناولې دموکراسۍ پلوي کوي، د سروې له مخې هغو څرګنده کړې وه چې په سل کې اويا فيصده خلك د سعودي د اوسني شاهي نظام سره مخالفت لري او ناراضه دي. نو د خلکو د حقوقو د ورکولو لپاره بايد انتخابات وشي، مګر تر ډېره دا کار د سعودي د پخواني پاچا ملک فهد تر مرګه پورې وځنډول شو، ځکه چې هغه له امريکايي واکمنانو سره ډېرې نژدې اړيکې درلودې. د امريکايي واکمنانو ګټه پدې کې وه چې بايد د هغه له دغه ضعيفه حالت څخه چې کوما ته ورته حالت وو استفاده شوې وای.

په ۲۰۰٤ ميلادي کال کې د دويم ځل لپاره بياسروی وشوه. دويمه سروې ښيي چې د سعودی اوسيدونکي په سلو کې شپېته برخه د اسامه او د هغه د ورته نظر پلوي کوي. له همدی کبله دا سروې او په افغانستان او عراق کې د جنګونو او ترېګنيو له کبله وځنډېده خو بيا هم د دی پروژې د پر مخ بيولو لپاره پانګونه روانه ده. دا چې کله به هغوی خپل هدف ته رسيږي والله تعالی اعلم .

پنځم: غربي دموکراسۍ اخلاقي فساد ته دومره وده ورکوي لکه

د پسرلي باران چې ښيرازي مځکې او کرلې کښت ته وده ورکوي، د اسلام د بشپړ چوکاټ د ماتولو لپاره دا ترهرڅه موثر انتخاب دی چې د بشر او بيان د آزادۍ په نامه منکرات او شهواني فواحش په قانوني توګه مروج کيدلای شي. له بلې خوا د الهي احکامو حدود چې د زنا، شرابو، لواطت، تبرج او داسې نورو د مخنيوي لپاره وضع شوي په بشپړه توګه له منځه وړلای شي.د دې ترڅنګ د نورو غير اسلامي اديانو لپاره د فعاليت لاره هواروﻻی شي، څو مسلمانان د عزت، مال او نورو امتيازونو په ورکولو سره ارتداد ته وبلل شي، چې د يهوديت او نصرانيت او نورو اديانو شعائر په اسلامي هېوادونو کې په تدريجي ډول خپاره شي. د بشري او انساني حدودو څخه پر هغه لوري پرمختګ وکړي چې د هغو داوړدې مبارزی ستر هدف دی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځو ورځې وړاندې مې په يوه اخبار کې د يوه ځوان هلك کيسه ولوستله کوم چې د ايډز په ناولې ناروغۍ اخته سوی وو. هغه د خپل رنځ د ورپيښيدو علت روښانه کوي او وايي چې ده په هغو دوو نجونو باندې باور کړی وو چې ده ته يې ګ اطمينان ورکړی وو چې ګواکې هغوی له ده نه پرته د بل چا سره جنسي علاقه نه لري. هغه وايې ما هغو ته زړه ورنژدې کړ او بې دريغه مې له هغو سره زنا کول، خو کله چې زه په دغه مهلکه ناروغۍ اخته شوم هغه وخت راته معلومه شوه چې دغه دوې نجونې بدلمنې او فاحشې نجونې وې. همدغه د دوی کاربار وو. نو ځکه ده پر دې ناوړه کار ارمان کاوه او پښيمانه وو. خو د ده دغې پښيمانۍ هغه ته هيڅ ګټه نسوای رسولای.

په يوه بل اخبار کې مې څو مرکې د شرابو له معتادينو سره ولوستې چې هغوی ځنګه په شرابو روږد شول، چيرې شراب پيدا او وموندل شول او بالاخره اوس څه کيفيت ورته پيښ شوی وو. يو تن د عبدالهادي په نامه د خپل ځان کيسه روښانه کوي: د هغه په قول د ده پلار به هر وخت له ځانه سره يو بوتل راوړی.د هغه شربت به يې ځيښله، خو زه به يې د دغه بوتل څخه منع کولم. کله چې مې يوه ورځ په کور کې پلار او مور دواړه نه وه، ماله دغه غيابت څخه استفاده وکړه، هغه بوتل مې پيدا کړ او له هغه څخه مې څه شربت وڅښل، خو هغو شربتو زه دومره بې هوښه کړم چې په ځان باندې نه پوهيدم. کله چې پر هوښ راغلم په يوه کلينيك کې بستروم. زه تر روغتيا وروسته بيا د هغه بوتل په لټه کې شوم چې يو ځل بيا د هغو مزه وځکم. هغه زياته وي چې ما به ترديدي وروسته هميشه خپل پلار څاره چې له کومه ځايه شراب اخلي او په څه ډول يې تر لاسه کوي او د چا سره کښيني؟ په هر صورت د وخت په تيريدو سره مې د شرابو د پلورلوګ ځای پيدا کړ او اوس دادی دغسې معتاديم. له دې څخه ځرګنده سوه چې دده د روږديدو علت د ده د پلاراعتياد وو.

يوه بل کابلي ځوان د يوې مرکې په جواب کې ويلي وه، چې د ده په قول طالبان ډير بد خلك وه. له موږ څخه يې آزادي سلب کړې وه، خو له کله څخه چې طالبان تللي دي د هغو د نظام په بدل کې د موکراسي راغلي او موږ ته خپل حق راکول شويدی. موږ اوس بشپړ آزاد يو د هيڅا پروا نه لرو، زه اوس د خپلې انډيوالې ياګرل فرينډ سره پارك ته ځم. کله ناکله د هغې سره يو ځای پغمان، قرغې او د سالنګ لوري ته ځم، يو له بله مينه سره کوو، په ميلو کې خوند سره اخلو، ميلې او تماشې کوو. په دې توګه هغه په خپل دغه فاحش او منکر عمل خوښ وو.

داسې او دې ته ورته ډير شيان د اوسنۍ دموکراسی له امله په افتخار سره په مطبوعاتو کې ليدل کيږې چې هم خلکو ته پر فساد، فحشا او منکراتو جرئت ورکوي او هم ناخبره خلك ورسره روږديږي چې د داسې هر عمل سره مذهبي او ديني حيثيت ته تاوان رسيدلای شي. دلته چې اوس په خورا لوړه کچه د داسې قصدي اعمالو بيلګې ښکاره کيږې وړاندې وهم اوشك يقين ته رسوي چې په نتيجه کې له داسې عمل څخه يوه مغلقه او لا ينحله ستونزه جوړيږي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دویم: دا چې په غربې نظامونو کې دموکراسۍ له هغه څه سره مطلق توپیر موندلی دی چې په اوسنیو اسلامي هېوادونو کې نوي اوتازه راټوکیدلې ده. د بشر ازادي په منجمد انحصار کې راغلې، په انتخاباتو کې درغلي کیږي خلك په پیسو رانیول کیږي، هغه څوك چې د غرب د نظریاتو تایید کوي د پیسو په زور او یا په کمو رایو سره بریالی کېدلای شي او هغه څوك چې د غربې نظرونو سره مخالفت لري یا په انتخاباتو کې حق نه ورکول کیږي یا که چاته حق هم ورکول شي، نو د هغه د بریالیتوب چانس به ډیر کم وي، دموکراسي چې د خپلو پالونکو لخوا د بشپړې ازادۍ په شعار سره بدرگه کیږي تر ډیره د غربې نظریاتو تابع ده. که ضرورت پیدا کیږي نو د معصومو انسانانو وژل او ترورول هم دهغو د تعریف له مخې د آزادۍ مانا لري او د هغو په اند یوه مباحه لاره بلل کیږي. اوس چې ناوړه او ناروا دموکراسي د غربې نظریې د پلي کولو لپاره د افغانانو د وینو په بهیدلو عملې کیږي، هره ورځ د دغه نظام د راوستلو لپاره په سلګونو مسلمانان وژل کیږي، په جوپو جوپو نور مسلمانان د وطن پریښیودلو ته مجبوره کیږي. د داسي امریکایې دموکراسۍ به څه مانا او څه به یې ګټه وي؟؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

باندنی او کورني سیاستونه او پالیسۍ

له بده مرغه ویلای سو چې د افغانستان کورني او بهرني سیاستونه ډیر وخت متضاد سیاستونه وي. په ډیرو مواردو کې د تفریط او افراط سیاستونه روښانه کوي. تر ډیره بهرنی سیاست د افغانستان په اوږده تاریخ کې د مختلفو اشخاصو لخوا منحصر تاریخ لري، ځکه چې د بهرنیو مستکبرو امپراتوریو له مزاج سره په سترتوب کې د لیوالتیا او بشپړتیا په سبب د حریت چانس ډیرکم لري، یو معتدل سیاست چې د افغانستان د ټولو حقوقو رعایت په نظر کې ونیسي ډیر کم تر سترګو کیدلای شي. که څه هم په لومړي او دویم نړیوال جنګ کې د افغانستان بهرني سیاست پر عدل او انصاف ولاړ او مستقله پالیسي یې درلودله، مګر تر ډیره دغه دریځ په اعتدال پاتي نشو.

د دې کار یو عمده او لوی دلیل د افغانانو بې حده او بې اندازې خوشباوري ګڼلای شو چې هر وخت د افراط خوا تعقیبوي. کله چې یو افغان که څه هم د لوړو زده کړو او تجربو درلودونکی وي یا له لوی مسلك سره اشنا یا د افغانستان د یوه لوی پوستټ مسؤولیت لري. بدبختانه کله چې د بهرنیو هیوادونو په سیاست کې ورښکیل شي له دومري خوشباورۍ څخه کار اخلي چې نژدې د یوه هیواد له رسمي پالیسۍ سره په ټکر کې را شي او که چیري د یوه بهرني هیواد په ښو روابطو کې ورداخلیږي نو د روابطو په وړاندی چې متقابل احترام دی د دوستی په وړاندې ډیر ښوییږي ان تردې چې دیوه هیواد په ښو اړیکو کې خپل توازن له لاسه ورکړي. داسې بې اندازې خوشباوري او خوړتیا چې بالاخره یېګ د خوړلو سبب ګرځي او ګرځیدلي، داسې خوشباوري او خواخوږې چې د خپلو هیوادوالو د ارادو او هیلو پرخلاف د پردیو رضا لټوي ، داسې خوشباوري او خوړتیا چې هغه دوست یېګ په دې لټه کې شي چې پر هیواد او خلکو یې د یرغل لاره هواره کړي.ګ

که د افغانستان پر اوږده تاریخ ځغلنده نظر واچوو بیاهم په نژدې تاریخونو کې د لیري تاریخونو بېلګې او تیروتني موندلای شو چې لا تر اوسه پوري زموږ هیواد او هیوادوال یوازې نه چې د تیروتنو جبران نشي کولای، بلکې تر اوسه پورې یې د قربانۍ هدف ګرځیدلي دي د مثال په توګه انګریزان د افغانستان تر پولو پوري په ګرندي بریالیتوب سره راورسیدل د خلکو په وینو کې یې د خپل غرور بیړۍ د هدف تر ساحله په چټکتیا سره روانه وساتله، دلته د ملتونو اراده، د جهاد او استقامت په لوري ښه ننګونه وه چې دري ځلي یې د خپلې مبارکې ارادې په اظهارولو سره خپلواکې ونه بایلله، حکومت په بشپړه وفادارۍ د افغانستان د ځمکني بشپړتیا او استقلال په هیله په نه ستړي کیدونکي توګه قرباني ورکړه. له خپل هیواده یې دفاع وکړه، په خپلو وعدو او وظائفو کې رشتیني پاته شول، انګریزان یېګ د درنو تلفاتو په ورکولو سره مات او وشړل. شرمیدلي یې له خپله هیواده وایستل. مګر بدبختانه د حکومت د بهرني سیاست واکمنو دشهیدانو مبارکې ویني هدر او په اوبو لاهو کړي، په لړ رشوت او بډوېګ چې د هغه ۱۲ لکو تر ١٤ لکو کلدارو پوري ورکول سوي دافغانانو په وینو ګټلي افغانستان یي یوځل بیا د انګریزانو په واك کې ورکړ، د

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

انگریزانو د ناوړو ارادو او قوي ښکار په دام کې ولوېدل، هر څه يې پر ځانونو ومنل هرڅه يې له لاسه ورکړل. ترڅو د محدود وخت لپاره د قدرت او فحاشۍ په هوس او نوش کې مست اوسي، شراب او کباب تر کومې تير کړي، له ډیرو او ښایستو ښځو خوند واخلي، په عیاشۍ ژوند وکړي، د شهیدانو قرباني، د خلکو کلکه اراده، د کونډو او يتيمانو کړاوونه هير کړي.

دويم مثال د بېلګي په توګه د کمونستي ښامار په منګولو کې ښکيلتياده، کله چې امان الله د خپل پلار تر مرګ وروسته د افغانستان د استقلال د استرداد دعوه وکړه د هغه په دغه ميړانه سره افغانانو ګڼله چې هغه د استقلال او خپلواکۍ په ګټلو سره د دغه هيواد د خلکو او شهيدانو ارزو پوره کړه او نور يې ګواکي افغانستان خپلواك هيواد کړ، له بده مرغه لږ وخت وروسته بياهم د مذهبي او کلتوري پلوه بې پروايۍ، غربې کلتور ته ګړندی رجحان د خلکو د ارادو سپکاوي د هغه د قدرت تغر هم ورټول کړ. بهرنی سياست د خلکو له احساساتو سره په ټکر کې راغی، چې په تدريجي ډول يې لويو غميزو ته لاره پرانستل.د بهرنی سياست مانا او مفهوم څه دی؟ دلته د دغه سياست په کولوسره پنځه عمده څيزونه د بنسټونو په توګه په نظر کې نيول کيږي.

لومړی: د ګاونډيو هيوادونو سره ښې اړيکي او متقابل احترام ،

دويم د بهرنيو ستونزو له معيارونو څخه پوهاوی او خبرتيا ده ترڅو ټول ملت ويښ او باخبره وساتل شي.

دريم: د نړۍ د نوو او زړو انکشافاتو څخه په بشپړه توګه استفاده کول.

څلورم. په بهرنی سويه باندي د خپل هيواد د استقلال له ساتلو سره سره د کلتور او مذهب سالميت ته پوره پاملرنه.

پنځم: په بهرنيو هيوادونو کې د خپلو اتباعو د حقوقو دفاع او

د هغو د سر او مال ضمانت کول، داسي نور جزئيات چې په تجارت، قرارداد، تعليم او تربيه،کدري روزنه، قرضه او کمك، پوځي عسکري روزنه او لاس ته راوړنه ټول تر يوه قانوني چتر لاندې په هغو پنځه څيزونو کې همږغي ده، دا او دې ته ورته سياست او پاليسي د هر هيواد لپاره اړينه ده چې پري ملامتيا نشي ويل کيدلای، دلته دا خبره ډيره ضروري ده چې د هر بهرني تماس په ترڅ کی ټول کورني ملحوظات او ارزښتونه په پام کی ونيول شي تر ټولو ضروري داخلي همفکري اوننګونه ده چې ټوله هيواد له هغه سره په بدمرغي اوښتلای شي، په ټولو بهرنيو پاليسيو کې دومره احتياط پکار دی چې له هري کړني سره د اولس اراده په نظر کې ونيول شي ترڅو ښه پاکه لاره په وړاندي صفا وبريښي هم هغه تګلاره عملي کړای شي مګر زموږ په بهرني سياست کې څو عمده مشکلات دی چې موږ يې هميشه قرباني ګرځيدلي يو:

لومړی: ښوونه او روزنه

دويم : د بهرنيو سازمانونو رنګ او ډول

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

درېیم: د هیواد دننه د بهرني کلتور وده

څلورم: د مسرولو اشخاصو خوشباوري

پنځم: د ښو اړیکو په خاطر له یوه بل هیواد سره په کلتوري شکل نارښتیني چلند .

لومړی: تعلیم او تربیه تر ټولو مهم عنصر دی چې په هر وخت کې د هیواد او نوي نسل مستقبل ورباندې ولاړ وي او د ښه او سوکاله ژوند لپاره غوره پرمختګ ورباندې کیدلای شي، د تیر څه په تعقیب د راتلونکي لاره ښه څارلای شي او دا تر ټولو ضروري ده چې د یوه ښه بنسټ سره نوي انکشاف بې خطره رامنځته شي، د تعلیم او تربیي ننني ستونزې مو په لومړي څپرکي کې ذکر کړې. د یادوني وړده چې بهرني هیوادونوته د زده کونکو د لیږلو ستونزه یوه عمده ستونزه ده دا ستونزه کیدای شي لائقو استاذانو یا د عصري او نوو تجهیزاتو د نشتوالي له کبله وي. د نویو تجهیزاتو په بشپړتیا سره د لوړوزدکړو دپوهنتونو نیمګړتیابشپړه کولای شي دغه نیمګړتیازده کونکوداړتیا لاره پیدا کوي چې شاګردان یا زده کوونکي دلوړوزده کړو لپاره خپل هېواد ته د خدمت په موخه نورو هېوادونو ته په رسمي یا غیر رسمي ډول استول کیږي چې د افغانستان اساسي ستونزې له همدې ځایه راولاړیږي. د وخت په تیریدوسره پاړسوب پیداکوي.

دغه ستونزې څو برخې لري. زه دلته غواړم د هغو دري برخي راوسپړم: لومړی هغه ځوان زده کونکی چې په اسلامي روزنه سره پوره نه وي روزل شوي هغه خالي ذهن وي په لږ وخت کې د خپل ځان لپاره د بل هېواد مفکوره او د ښوونکي عکس خپلوي زده کونکی په دغه تقلید سره له اسلامي مفکوري سره نور په واټن کې راځي.

دویم: زده کونکی تر ډېره د هغو مفکورو سره اشنایې پیدا کوي چې اسلام ورسره ټکر لري. هغه به د بهرنیو سازمانونو له مېلمستیاوو څخه خوند اخلي بالاخره هیواد ته د راستنیدو سره سم یونا اشنا فکر ته کارپیل کوي. البته موږ د داسي ډېرو بیلګو شاهدان یو.

دریم: هغه زده کونکي چې د بهرني تعلیم وس او توان نلري په خپل ځان کي د مایوسۍ اوکمی احساس کوي که څه هم د هغه لیاقت ترهغه بل ډیربه وي.

د تعلیم او تربېې جرړي (ریښي) خو لا تر هغه څه پوري ډېره ځانګړتیا لري چې د هغه هیواد د مفاداتو او کلتور وده په نظرکې ونیسي. په بهرنیو هیوادونو کې په لویه پیمانه د شتمنو کورنیو زده کوونکي روزل کیږي یا د لویو منصبونو د درلودونکو اولادونه وي، طبعاً د داسې اشخاصو اولادونه په سیاسي زده کړو کې ډېره برخه اخلي یا د هغو پلرونه او میندي هغو ته دغه انتخاب کوي یا د میراث په ډول د هغوی لیوالتیا د سیاست سره وي. په هرصورت کله چې په بهرنیو هیوادونو کې د بریالي سیاست په لټه کې شي، نو د ټولو سازمانونو سیاستونه مطالعه کوي. د هغو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ایډیالوژي یې په دماغ کې ځاي نیسي، یا د کوربه هیواد له روان سیاست نه رنګ اخلي چې په همدي توګه د خپل مستقبل لپاره د خپلي خوښي انتخاب کوي،

د مثال په توګه که یو زده کوونکی په روسیه کې زده کړه کړي وي هغه د ځان او هیواد لپاره کمونستي ایډیالوژي انتخابوي، که چا په چین کې زده کړه کړي وي هغه د ځان او هیواد لپاره د کمونستۍ نظام بل ډول انتخابوي، که چا په اروپا یا په نورو لویدیزو هیوادونوکې زده کړه کړي وي هغه د ځان او هیواد لپاره پانګوالي، نړیوالي او کپیټالستي یا غربې دموکراسۍ انتخاب کړي وي او که چا په یوه اسلامي هیواد کي او په یوه اسلامي چاپیریال کي زده کړه کړي وي هغه بیا د ځان اوهیواد لپاره اسلامي نظام انتخاب کړی وی چي د دغو مختلفو مفکورو بیلوالی یو لیدلای هم نه سي او ترکیب یي بیابیلي ستونزي لري.

دویم: د مسرړولو اشخاصو نژدیوالی یا دوستي ده چې په ټاکلي ډول نتیجه له ځانه سره راوړي، خو د ناکافي تجربې او د کمي پوهني له امله د هیواد د ټولو وګړو، کلتور او عنعناتو اهمیت یې له نظره غورځولی وي چې په همدي توګه د توپیر خوځنده بهیر لا پسي اوږدیږي.

د بهرني کلتور وده او پایښت، لکه څنګه چې مو وړاندي د هغه ارزښت په نظر کې نیولی دلته بایدوواېوچي د نړۍ هر هیواد د خپل کلتور د ودي لپاره په نه ستړي کیدونکي توګه کار کوي په نورو هیوادونو کي خپل کلتور خپروي او هغه ته رشد ورکوي، خو له بده مرغه چې زموږ خپل کلتور د ځینو خپلو خلکو لپاره شرم او عار بلل کیږي. د دې پر ځای چې خپل کلتور رسم او رواج ته وده ورکول شي هغه شاته غورځوي. د دې دوه مثاله زه د یوه شاهد په توګه په ګوتو کولای سم. یو دا چې ما خپل زوی مکتب ته د زده کړي لپاره په خپلو کلتوري او ملي جامو کې استاوه، خو د ښوونکي لخوا په څو ځله د اخطار په ډول ورته ویل شوي چې پتلون او نیکټایې د زده کونکي لپاره اجباري کار دی. که نه نو له مکتب نه به یې اخراج کړي، دلته د کلتور پر ضد عمل کول په رسمي چوکاټ کې کیږي. د دي سره سره چې نیکټایې او پتلون اصلاً د هیڅ مسلمان او افغانانو اصلې کلتور ندی چې دومره ټینګار وربانديې وشي چې یو زده کونکی یي له کبله د زده کړي له نعمت څخه محروم پاته شي دا خو لا بیل سوال دی چې افغانستان د مسلمانانو کور دی.

دریم : د اوسني جمهوري ریاست ادارهٔ امور ته یو چا د دندي غوښتنلیك ورکړي وو. هغه نفر ښه لیاقت درلود، په اقتصادی زده کړو کې یې ماسټري درلوده. د دي سره سره هغه ته ویل شوي وه چې دلته پتلون او غربې لباس اجباري دی، که نه نو د ده لپاره په افغاني کلتوري لباس کې ځای نشته. ځکه هغه سړي مسنونه ږیره اوسنتي جامي اغوستي وې. دا د چارو په اداره کې د افغانستان د جمهوري ریاست لپاره مرکزي حیثیت لري.

داسې ډېر مثالونه شته چې د ږیري خریل، د بوغرې یا حجاب لیري کول او نور داسې غیر شرعي افعال پکښې حتمي بلل شوي دي. همدي ته ورته اعمال او افعال د بهرني کلتور برخه ده چې زموږ په هېواد کې زموږ کلتور ته صدمه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسوي او له بهرني کلتور نه رنګ اخلي. له بده مرغه چي زموږ د غربي کلتور پلوي افغانان يې په نه سترې کيدونکي او نابللې چوپړ کې ځانونه په کلتوري نيواک کي اچوي.

د مسؤولو اشخاصو خوشباوري : لکه څنګه چې مو مخکي د دې خوشباورۍ تفصيل د عامو افغانانو لپاره ياد کړ، همدا خوشباوري په افغاني خواصو کې هم سته چې ډېر خطرناکه عواقب لري، د عامو خلکو خوشباوري تر چارواکو او مسؤولو اشخاصو پوري محدوده او ليوالتيايې هم دومره مهمه وه. مثلاً ظاهرشاه چې اوسني اساسي قانون ورته د ملت د بابا لقب ورکړی دی. د ده تر شخصيت پوري داوو چې ظاهرشاه پر څمکه د خدای د رحمت سيوري دی يا دا چې هغه د اووه وليانو مرتبه لري. د هغه اطاعت فرض او مخالفت يې ګناه ده، سره د دې چې هغه ته د ملت د بابا لقب هم ورکول شو مګر هغه د مرګ تر وخته پوري د الله جل جلاله فرض حج ته هم زړه ښه نه کړ .

د کابل په ښار کې يې تر مسجدونو سينماوو ته ښه خدمت کړی د هېواد تر نورو ودانيو يې د عياشۍ حوضونه د خپلي عياشۍ لپاره ډېر جوړ کړي وه او په مساجدو کې لکه د پل خشتي په مرکزي جامع کي د اوداسه د اوبو انتظام هم نه وو داچې ده غريب خپله د لمانځه سره څومره ليوالتيادرلوده دادده ذاتي مسؤليت وو. همداسې نور مثالونه ډېر سته. مګر د خواصو خوشباوري بيا داسې نده د هغو خوشباورې ډېري خطرناکي پايلي لري لکه د تره کي، کارمل او کرزې غونډې کړني چې هيواد او ټولنه يې له نه جبرانېدونکو ستونزو سره مخامخ کړه، بهرنيانو ته دومره ورنژدې شول چې د هيواد د يوه وګړي وژل يايه تورو زندانونو کې د هغو اچول د هغو حق بولي. له مغرورو، ظالمو، سرټمبه وو او وژونکو بهرنيانو څخه د توقيف يا څېړنو حق هم د افغانانو په واک کې نسته. د دغو بې وارثو مظلومو افغانانوويني ورته مباح ګڼل شوي. دومره خوشباوري چې په هغه چا باندې باور وکړي چې څو ځله يې افغانستان له ورکاوي اونابودۍ سره مخامخ کړي او لوی افغانستان يې په کوچني کهول بدل کړی، دومره بياهم پرهغه چا باندې خوشباوره شي چې د افغانستان پر بدن يې د قصاب غونډې د پريکيدلو تيره چاړه په لاس کې نيولې ده دومره خوشباوره شي چې د ديني او تاريخي دښمنانو لانور هم په هيوادکې زياتوالي او دايمي اډې غواړي، دومره خوشباوري چې د الله له لاري پرته غواړي پر بله لاره ثواب ته ځان ورسوي، هسې خوشباوري چې ناروا وو ته په اسلامي ټولنه کې قانوني بڼه ورکړي، داسې خوشباوري چې د خپلو خلکو ارادې په نظر کې ونه نيسي د پرديو ارادو ته د لومړيتوب حق ورکوي.

پنځم: د ښو اړيکو په خاطر له يو بل هيواد سره په کلتوري بڼه نا رښتين چلند کول:

د دې اړيکو بيلګي اوس هم ډيري دي او ډيري وړاندې تيري شويدي چې ډير پراخ تفصيل ته اړتيا لري، زه دلته د لږو بيلګو په په راوړلو اکتفا کوم، دلته په ناسمه توګه بهرنيان تشويقول او هغو ته اطمينان ورکول يوه غولونه ده، چې خپل هيواد پکښي راښکيل کړي او يا دا چې د ملت د وګړو له اعتماد څخه ناوړه استفاده او يا معامله کول چې د ملت وګړي ترې ناخبره اوسي، د مثال په توګه له بهرنيانو سره تړون کول، خپلې خاوري ته راوستل، يا رابلل د هغو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په جزئیاتو هیوادوال نه پوهول، یو ناسم او نارښتین عمل دی. یا دا چې بهرني یرغلګر تشویقول هغو ته اطمنان ورکول چې د هیواد وګړي د دوی د راتګ خنډ نه ګرځي. یا دا چې د دغه هیواد اوسیدونکې وربانديې خوشحالیږي. یا دا چې ټول هیوادوال د دوی د راتګ غوښتونکي دي، دا هم یوه ناسمه او نا رښتینې کړنه ده چې په نتیجه کې د ملت ارادې ته په ډیره سپکه او بې احترامۍ کتل کیږي، د خلکو عزت او کلتور پکښې پایمالیږي یا دا چې خلکو ته په دې سره اطمینان ورکول چې ګواکې بهرنیان د دوي د ارادې، مذهب او کلتور درناوی کوي، دلته د یوه مستامن په صفت اوسیږي، د هیواد په کورنیو او بهرنیو کړنو او پالیسیو کې لاسوهنه او مداخله نه کوي، یوازې د هېواد د اساسي قانون په چوکاټ کې د حکومت په چارو کې ورسره مرسته کوي، د حکومت پریکړو او د اولس ارادی ته په بشپړه توګه احترام کوي، په اصطلاح د افغانستان د اساسي قانون په چوکاټ کې عمل کوي ، داهم یو ناسم او نا رښتینی عمل دی چې د شبهاتو او شکونو په تولید کې ښه زیات والی راولي، یا دا چې په اقتصادي او پوځي تړونونو کې د انحصار په شکل درغلي کوي یا داچې خپل ولس تري ناخبره ساتي یا دا چې قرضي او پورونه همداراز مرستې اوکومکونه دهېواد د ابادۍ په نوم اخلي بیا هغه پر نورو بې درکه مدارکو لګوي او بار او حساب يې پر اولس اچوي. دا هغه څه دي چې په حقیقت کې ناسمي او نارښتیې کړنې بلل کیږي. د دې یوه بله نژدې بېلګه د کمونستانو ناروا پالیسۍ وي چې پخواني شوروي اتحادته په خورالوړه کچه خوشباوري وه، کمونستان چې شمېر يې تر ۱۵۰۰۰پوري رسیدلي وو په نابېره توګه په ۱۳۵۷کال د ثور پر اوومه د کودتا په ډول قدرت ته ورسیدل دا چې څومره وخت دغه چرګوني د افغانستان په غیږ کې د بل په ایډیالوژي ستر شویوه هغه به تاریخ ته پریږدو، دلته به ددغي کودتا منفي ټکو ته ورشو.

لومړۍ داچې کمونستانو په داسي وخت کې کودتا وکړه چې هیواد نسبتا د پرمختګ پر لورې ګامونه اوچت کړي وه. په اقتصادي لحاظ د دغه هیواد په تاریخ کې ډیر ښه پلانونه جوړسوي وه هیواد او هیوادوالو په سوله او سوکالی کې ژوندکاوه همداوخت د افغانستان د خپلواکۍ بیرغ ښه رپانده وو. که څه هم هغه وخت په نظام کې ډیري نیمګړتیاوې موجودوې وې او د هغو اصلاح پکاروه. څکه په نظام کې هغه ایډیالوژۍ ننوتلي وې چې د ځینو خلکو یاشخصیتونو احساسات يې راپارولي وه. دغه نیمګړتیاوې په اسلامي افکارو باندې پوره کیدلای شوې، خو په یوه کفري او غیراسلامي نظریه او فکر سره د نظام راپرځول یوه لویه فاجعه او نه جبرانیدونکی جرم وو چې په هیڅ توګه د دغي خونړۍ او ناروا کودتا ضرورت نه وو.

کمونستانو د خپلې واکمنۍ د ساتنې لپاره له پخواني شوروي اتحاد څخه د مداخلې غوښتنه وکړه چې د دوی ریږدیدلې او کړپیدلې پښې د هغو په متو ټینګې کړي، څو د دوی قدرت ته بقا ورکړي او د افغانستان د مسلمان ولس د پاڅون سره خپلي ناروا دښمنۍ ته پیاوړتیا ورکړي. دلته کمونستانو دوه څیزونه چې بیخي ډیر مهم وه له نظره غورځولي وه: لومړی د مذهبي علمای کرامو او مذهبې چارو اهمیت او ارزښت وو دویم د ملت د وګړو اراده: ځکه هر واکمن ته پکار ده چې تر ټولو وړاندې د خپلو خلکو اراده په نظر کې ونیسي او د هغو سره د ډیرو لویو او

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهمو اقداماتو په اړه سلا مشوره وکړي او د هیواد د سترو لارښوونکو هم فکري او همکاري را جلب کړي او د هغو نظرونه په غور سره مطالعه کړي. خو کمونستانو د دې پروا ونکړه او په ډېره بې پروایۍ سره یې د مذهب او د خلکو د ارادې سپکاوی وکړ.

افغاني کمونستانو په دوو ناسمو او نارښتینو ټکو بهرني یرغلګر وغولول، لومړی د کمونستۍ بدمرغ نظام سره د افغانستان د وګړو مینه اولیوالتیا. دویم: د هغو د راتګ په اړه د افغانستان د خلکو د اکثریت توافق. د مثال په توګه هغو کریملین او برژنیف ته ډاډ ورکړی وو چې د افغانستان خلك له کمونستي نظام سره مخالفت نه لري. خلک ټوله د شاهي کورنۍ له انحصار څخه تنګ شوي دي، په ځانګړي توګه بي وزلي او غریبه طبقه خلک لکه بزګر، کوچیان او داسي نوري کورنۍ. د همدغو خو ګوډاګیو په مرسته د کمونستي نظام د ټینګولو لپاره د پخواني شوروي اتحاد زورځواکو سرو لښکرو په ډېره بي رحمۍ پر افغانستان باندې یرغل وکړ د دغو ناولو اشخاصو مفکوره په دغه یرغل کي مهم او مثبت رول درلود. د دې پوچ مغزو په نظر له یوه نه ماتیدونکي ځواك سره زیاته مرسته کول د افغانانو هیله ده او ډیر افغانان د شوروي اتحاد د سرو پوځونو له راتګ سره مخالفت نه لري. په همداسې بلنه کې ناسم او نارښتین ویلو عمل وشو ځکه نو د سرو لښکرو راتګ او د هغو یرغل په دغه اسلامي اوسنتي هیواد کې ښه استقبال نه شو او نه خلکو ته د قبول وړ عمل وو چې کمونستانو پري اقدام وکړ چې په نتیجه کې هم دوی او هم سري نړۍ خوري لښکري په غم واوښتي. استکباري قوت یې ټوټه ټوټه سو. په شرمونووشرمیدل زموږ ښکلی افغانستان یې هم د ویرونو او غمونو په سیلابونو لاهو کړ.

دویم مثال د افغانستان د اسلامي امارت دوره ده. د افغانستان اسلامي امارت د افغانانو لخوا ښه استقبال شو، پیاوړی شو اوسترتوب ته ورسید، که څه هم واکمن د ناسم او نارښتین بهیر مصداق نشي کیدلای، خو په بهرنی سیاست کي یې نمیګړتیا ډیره وه. په عامه توګه خوشباوري چې په ټولو افغانانو کې ډیره ده، په دغه نظام کې هم د صداقت باوجود ډیره وه، چې هغه د یوه لوی مشکل سبب وګرځیده. دلته دوه لوی عاملونه باید تر څیړني لاندې ونیسم. لومړۍ خوشباوري د اسامه بن لادن او د هغه د شبکې(نیټ ورك) په هکله وه. دویم د ګاونډې هیواد پاکستان او نورو مسلمانانو په هکله. اسامه بن لادن که څه هم د رباني صاحب د حکومت په وخت کې افغانستان ته رادعوت سوي او راغلی وو، خو طالبانو ته یېګ د ورنژدې کیدو پر وخت یو ښه باوري ټاټوبی خپل کړ. ښه کوربه ورته په خپل کورکي د میلمه پالني ټېر پرانستی، که څه هم اسامه مجاهد مسلمان او د افغانستان د خلکو میلمه وو؛ خو تر ډیره یې د افغانستان د خلکو، په تیره د اسلامي امارت د محترم زعیم له خوشباورۍ او خوا خوږۍ څخه استفاده وکړه.

پاکستان که څه هم د افغانانو لپاره د هجرت د دویم کور مانا درلوده، په سخت مشکل او ډیر بد حالت کې یې د هغو لاس نیوی کړی وو، خو بیا هم پر افغانستان باندې د انحصار په لټه کې وو. پاکستان نه غوښتل چې افغانستان د یوه معتدل سیاست په رڼا کې له نړۍ سره سترګي وجنګوي. پاکستان په ډیر زیات زیار سره هڅه کوله چې د

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغانستان اسلامي امارت اړيکي د نوري نړۍ سره د پاکستان له لارې ترسره سي. په همدغه چوکاټ کي يې له افغانستان سره دوستي او همکاري دواړه ښودل. افغانستان هم د ګاونډيو او اسلامي هيواد په توګه تر ډېره وربانديې ښه باور درلود. دويم مذهبي علمای کرامو او نورو تنظيمونو چې په افغاني معتدل نظام کې يې د سر ننه ايستلو هڅي کولي، په افغانستان کې هغه څه غوښتل چې په پاکستان کې يې ګ نه غوښتل او يا ورسره دومره حساسيت نه ښيي. چې د غه ډول پاليسيو هم د افغانستان په وړاندی د ډيري خوشباوری انګيرنه درلودله. له بلې خوا د پاکستان هغه حکومت چې د مشرف خبيث په مشري يې د افغانستان د اسلامي امارت د له منځه وړلو لپاره د مسلمانانو په ورکړه او خرڅولو هم صرفه ونکړه، د پاکستان حکومت خپلي اډې د افغانانو او افغانستان پر ضد د امريکا په واك کې ورکړي. په حسن ابدال، تربيله ډيم، جيکب آباد او ډالبندين کي يې هوايي فضا د هغو په اختيار کي ورکړه ان تر دې ليکلو پوري چې په۲۰۱۰کي بشپړه سوه د امريکايانو ټول بمونه، ټانکونه، ګولۍ او د وژلو او ژوبلولو نور څه هم د پاکستان له لاري افغانستان ته د مسلمانانو د وژلو لپاره راځي چې تر اوسه پکښي تر يو سل او دېرش زره کسان په همدغو موادو په شهادت رسيدلي دي. داچي څومره کورونه او کلي وران سوي دي دا لا بېله خبره ده. هر هغه څه يې وکړه چې مسلمان افغانان ووژني، هيواد يې خراب شي، خلك يې بې عزته شي بيا هم وربانديې د يوي ذري اعتماد کول دخوشباورۍ مانا در لوده؟؟.

دريم مثال د غربي دموکراسی روان دوردی.

د اوسنۍ غربي دموکراسۍ په ځواکمني کي هم د ناسم او نارښتين سلوک اعمال ليدل کيږي. د لته هم ډېري ډېري منفوري بېلګي ترسترګو کيږي. غواړم څو بېلګي د مثال په توګه راوسپړم: لومړی د دموکراسۍ سره د خلکو مذهبي او ملي ليوالتيا او مناسب وخت. دويم له بهرنيو يرغلګرو قواوو سره د خلکو توافق. دريم بهرنۍ نړۍ ته د باور اطمينان او د ستونزو له منځه تلل.

لومړی: دابه څومره حقيقيت وي چې د افغانستان هغه ولس چې

د اسلامي سپېڅلي شريعت او اسماني نظام په هيله يې په ميليونونو انسانان او ښکلي ځوانان قرباني ورکړيدي، هجرت يې کړي او د خپل ښکلی هېواد ټولي شتمنۍ يې قرباني کړي، موافق وي چې د هغو د ټولو هيلو پر خلاف غربي ډول دموکراسي پلي شي، که څه هم افغانان له مشروع ازادی سره تاريخي ليوالتيا لري، خو د اسلام د سپيڅلي مذهب په وړاندي هيڅ ډول قانون ته ليواله نه دي. اوس به د دموکراسۍ نظام ته راشو. که په ښه غور سره وکتل شي چې د اسلام چوکاټ د احاطي په توګه درزمن اوداغي نشي نو بيا هرڅه مباح دي هيڅ مشکل نشته چې د مباحاتو پر پرانستې لاره ځانته لاسته راوړنه ولري، خو که د دي په خلاف کاروشي نو بيا به بدبختي رابخښي، هر هغه نظام چې امنيت پکښي تامينيږي، د خلکو حقوق پکښي ساتل کيږي، شرعي نيمګړتيا ونلري، په اصولو کې له اسلام سره ټکر ونلري هغه ته شرعي صبغه ورکول کيږي. که د دموکراسۍ ماناداوي چې حکومت د ولس په عامه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

انتخاب سره وټاکل شي هم دا قانون په اسلام کې د ډېره اوږده مهاله پلي شويدی، خلفای راشدين رضوان الله تعالی عليهم اجمعين د صحابهٔ کرامو رضوان الله عليهم اجمعين په انتخاب سره د اسلام د لوی خلافت دندې ترلاسه کړيدي. مگر ښکاره فرق يې دا دی چې د غرا محمدی شريعت سره به د بدعت او يا منهي او منکر ښکارندوی نه وي. اسلام په حقيقت کې د نصرانيت او يهوديت له اديانو سره توپير لري. ځکه په تورات او انجيل کې له احکامو او ابلاغو پرته د يوه حکومتي نظام قانون وجود نلري، نو له همدې کبله په غربې نړۍ کې حکومت او مذهب بېل ساتل شوي، مگر اسلام د انسانانو اجتماعي او شخصي ژوند ټول احاطه کړي او د ژوند د ټولو چارو لپاره که حکومت وي او که تجارت، دعوی وي که د بشر حقوق کافي تگلاره لري. نو په داسې شرائطو او امتيازاتو کې د دې ضرورت نشته او نه هم مذهبي علمای کرام د دې اجازه ورکوي چې د سيکولر نظام په ډول حکومت او مذهب بېل وساتل شي.

بيا هم راځو امريکايې تقليد ته.

دغه امريکايې ميتود يا دموکراسي په هېواد کې په داسې نوم معرفي شوه، چې گواکې د هرچا حق، د بشر حق، مذهبې حق، کلتوري حق، د ښځې او نر حق پکښې خوندي ساتل شويدي، په نهايې شکل سره به د عدل او انصاف فيصلې کيږي، هيواد ته به امنيت راځي، پر هيچا به ظلم او تيری نه کيږي. بهرني يرغلگرقوتونه به له خلکو سره د افغانستان په ابادۍ کې مرسته کوي، مذهبې او کلتوري عنعناتو ته به پوره درناوی کوي، خو دغه ژمني د عمل په ډگر کې هيڅ پلي نه شوي. دلته بيا هم د ناسم او نارښتيا ويلو عمل شوی دی. البته دا د دې لپاره چې بهرنيان دېته ليواله شي چې افغانستان د اسلام ضدغربي دموکراسۍ لپاره په ليوالتياسره اماده گي لري او يا دا چې خلکو ته په بې مفهومه تبليغ ذهنيت ورکول شوي چې دغه دوديزه غربي دموکراسي له اسلامي او ملي کلتور سره هيڅ تضاد نه لري. يو بل علت داهم کېدلای سي چې له بهرنيو يرغلگرو قوتونو سره له ډېره وخته د افغانانو حساسيت موجود دی او موجود به وي همدارنگه زاړه زخمونه لاهم تراوسه د وينو بوی ورکوي. په داسي شرائطو کې بهرنی يرغلگر تشويقول چې گواکي د هيواد اکثريت وگړي دوی ته خوشبين او ليواله دي او هيچا ته به اجازه ور نه کړي چې د بهرنيو يرغلگرو په وړاندې لاس، پښه او خوله وخوځوي، داهم د نه رښتيا او ناسمو ويلو ناکامه پاليسي وه چې د ملت د ارادې په مخالفت کې لټول شوي وه.اړينه ده چې دلته دا متل هم وويل شې (زورغونډې هواره وي).

يو بل کار چي اوس تازه کمپاين ورته پيل سوی دی هغه د امريکا د وينو خوړونکو يرغلگرو دايمي اډې دي ، څنگه چي دا اوسنی قدرت د بهرنيو کمپنيو او انجوگانو د پخوانيو کارمندانو او شمالي ټلوالي سره دي چي اکثريت بهرني تابعيتونه لري غواړي د دغه قدرت د ساتلو او بقا لپاره د امريکا د يرغلگرو د دايمي پاته کېدو لپاره کمپاين وکړي . مطبوعات چي تر ډېره د غربيانو په پنډ او پيسو چليږي هم دې خبري ته داسي کسان د تبصرو لپاره را غواړي چي همدغه نظريات تاييد کړي داسي هم امکان لري چي د لويي جرگې په نامه يو څو معلوم کسان د بډو او پيسو په زور راولي او د ملت د نماينده گانو نوم ورکړي او دغه ناروا پروژه وربانديپاس کړي او بيا د امريکايانو دايمي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اړوته چي د دايمي ستونزي په معنا دي قانوني بڼه ورکړي. دا هم د ناسمو کړنو او ويلو ناکامه پروسې دي چي د خلکو په اوسنيو شرايطو کي مورږ د خلکو هيڅ واقعي نماينده ګان نه لرو ، نه په پارلمان کي ، نه په جرګه کي ، نه په کابينه کي او نه هم جمهور رئيس د خلکو واقعي نماينده دی. ځکه چي هيواد عملاً اشغال دی . هر څه د يرغلګرو په خوښه اوړي او را اوړي. جمهور رئيس غريب د ناوسۍ له امله په عام محضر کي ژاړي . په هيواد کي سراسري جنګ روان دی د خلکو او حکومت تر منځ فاصله د مځکي او آسمان غوندي ده. نو څنګه ممکنه ده چي د هيواد په نماينده ګي د چا سره قرارداد وکړي . ښه به داوي چي همدا اوس يوازي په ورځنيو کارونو او اړتياوو باندي اکتفا وکړي او د داسي طولاني او اوږدو قراردادونو څخه ځان وساتي کوم چي د افغانستان د مستقبل سره تړلي دي تر څو په افغانستان کي پوره امن او رشتيانی او حقيقي نماينده حکومت راځي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کورنی سیاست

د افغانستان کورنی سیاست له ډېرو اوږدو زمانو څخه ترینګلتیا او پیچلتیا لري او په تحمل باندې نه ولاړه پالیسي د دغه ترینګلتیا کلکه جرړه ده. د انحصار او میراث یا په قومي توپیرونو کې ځان ځاني لټول شوي، د ډېرو رکنونو په مجاز کې پاینښت په ناسم او نارشتین شکل سره شوي دی دلته هم ډېر څېزونه علتونه او بیلګي لیدل کیږي چې د دغو پیچلتیاوواسباب جوړوي، مګر زه هغه نکتي څېړل غواړم چې زما فکریې زما د لنډ عمر په لړ کې ادراك کړیدی. هغه اته علتونه دي چې مایې تر ډیره په څېړنه کې لاس ته راوړنه او بریا موندلې ده.

لومړی د قدرت انحصار، دویم د تحمل کمښت، دریم د ضوابطو پر ځاي روابطو ته ترجیح ورکول، څلورم تعصب ته وده ورکول، پنځم اداري نیمګړتیا، شپږم د اشخاصو په رجحان سره بهرنی سیاست، اووم د قدرت د ټینګښت لپاره د اشخاصو ضایع کول،اتم د قضایې قوي نه ناپیلتوب.

په قدرت کې انحصار یا د قدرت انحصار په افغانستان کې یو عمده علت دی چې تل یې د خلکو احساسات راپارولي یازخمي کړي دي. کله د یوې کورنۍ لخوا او کله د یوه تنظیم لخوا او کله د یوه سمت لخوا کله په یوه ایډیالوژي اوکله په بله ایډیالوژي سره، خو دا ټول انحصارونه که په انحصار کې انحصار وي او که په یوڅه پراخوالي کې انحصار وي،د دغه هیواد لپاره ښه پایلي نلري، د انحصار مرض تر ډیره وخته پوري او له ډیره وخت نه په افغانانو کې یو ساري او مهلك مرض دی چې په هیواد کې یې د قابلیت او حقیقت رکن شنډ کړي او خنثی کوي یې چې په دې سره دخلکو مشروع حقوق له منځه وړي د عدل او انصاف تله کښته کیږي او یا له منځه ځي، که موږ د دې مثالونه وګورو او بیا پرې بې پرې قضاوت وکړو، نو له ۱۸۰۰زیږدیز کال څخه راپدیخوا بیا تر اوسه پوري په هر نظام کې دا مرض موجود وو اوس هم موجود دی بیاهم کیدای سي وده وکړي او کیدای شي بیا هم جرړې وکړي.

کله چې یو شخص په دې مانا چې کافي تجربه او پوهه لري، د علم په نعمت سره منور دی له اسلامي او ملي کلتور سره یې پوره روږدوالی ثابت شي، نو له همدې کبله خلك ورته د اعتماد سپارنه کوي او په هغه سره بسنه کوي، خو کله چې هغه د مسرولیت پیتې پر څټ واچوي بیا یې خپل حق وګڼي، د ګټلو لپاره یې خلك وژني، بندیانوي او بې عزته کوي یې. مشروع او نامشروع واړه ځانته مشروع ګڼي، منګولي په درانه پیتې او قدرت پسي لا مضبوطي او ښه ښخي کړي، آن تردې چې ورپوري ښریښ غوندې شي، روا نا روا ښه او بد ټوله شاته وغورځوي یادا چې د حکومتونو سمتونو انډول په هغه چا باندې سمبالوی او ساتي چې په قومي شکل ریښي سره ولري او په دې ډول په غلوونکي شکل سره انحصار وساتي یا دا چې یو واکمن ټولي چاري او یا ډیري مهمي چاري خپله سرته رسوي بل چاته په کې د مداخلي حق هم نه ورکوي، یا دا چې ورسپارل سوي شخص ته په خپله دنده کې صلاحیت نه ورکوي، یا دا چې د اداري په چوکاټ کې د مسرول انتخاب د صلاحیت په نه درلودلو انحصار کیږي، د مثال په توګه یو شخص په

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وزيرسره نومول کيږي خو د وزارت په چارو کې دومره واك نه لري چې ځومره دهغه مقام صلاحيت وي او په نامه وزير صاحب بلل کيږي. همدارنګه معين، رئيس او امثال يې دي چې په لاندې او کښته توګه نومول کيږي، تري بده استفاده کيږي په همدې ناوړو کارونوسره د خلکو صبر او زغم تر کنترول وزي چې کله نا کله د انقلابونو زيږنده فکرونه توليدوي.

د تحمل کمښت، تحمل، حلم زغم او صبر دا تر ټولو غوره صفتونه دي چې په چاکې دغه غوره صفت موجود وي بې له شکه چې بې ساري نعمت دی، دنيا د تحمل او زغم يو ښه ځانګړي درس تر شا پرې ايښي دی. زغم او صبر د الله له صفاتو څخه يو عظيم صفت دی چې په مبارکو اسماء الحسنی کې هغه د ځان لپاره يو اسم انتخاب کړيدی، په قرآنکريم کې دغه د حليم مبارک نوم په ډيرو مواردو کې ذکر شوی دی، چې پروردګار د خپلو د ښمنانو په موردکې هم زيات استعمال کړيدی. همدارنګه زموږ د ستر لارښود محمدرسول الله صلی الله عليه وسلم په صفاتو کې د حلم او زغم صفات ډير زيات دي، که د حضرت محمد مصطفی صلی الله عليه وسلم په مناقبو کې فکر وکړو نو ډير ځله به په ډيرو مواردوکې له زغم او صبرنه کار اخستل شويوي، داسې ډيري بيلګې شته چې رسول الله صلی الله عليه وسلم زغم او تحمل کړيدی. همدارنګه صحابه کرامو د دې لاري پيروي کړيده.

داسې ډيري بيلګې سته په ډيرو مواردو کې به د رسول الله په مخ کې صحابه کرام په يو کار کې د زغم ياد نه تحمل په وجه ولاړيدل او د رسول الله نه به يې اجازه غوښتله چې مداخله وکړي لکه د حديبيې په سوله کې چې کوم د تړون او توافق ليك ليکل کيدی په هغه ليککښې د محمد رسول الله له نامه څخه (د رسول الله) الفاظ لري کړای شول چې پدې سره حضرت علي او نورو صحابه وو زغم نه شواي کولای، خو رسول الله هم خپله زغم کاوه او هم يې صحابه کرامو ته د زغم او صبر توصيه کوله. د عبدالله بن ابي منافق يوه واقعه وه، چې په ډيرو مواردو کې يېګ کفارو ته جاسوسي کوله، په مسلمانانو پسي به يې تبليغ کاوه، حتی دغه مبارك ايت د ده له خولې، د ده پر منافقت شاهدي ورکوي، چې:

]المنافقون:٨[

ژباړه: که چيرته موږ سالم او جوړ له جنګه مديني منوري ته ستانه سولو نووبه ګرځوو عزت مند د دغي مديني منوري ذليله اوخوار .

چې مطلب يې رسول الله وو. د ده په نفاق ټوله صحابه پوهيدل، حضرت عمر او ډيرو صحابهٔ کرامو د ده د زوی په شمول له رسول الله نه اجازه غوښتله چې هغه ووژني، خو رسول الله د دې لپاره چې کفار ونه وايې چې رسول الله ګواکېاوس خپل ملګري وژني، له زغمه کار اخيست او هغه ته يې څه نه ويل؛ حتی د هغه د ښخيدلو په وخت کې د هغه د زوی په غوښتنه د هغه جنازي ته ورغلي او لمونځ يې ورباندې وکړ.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوه بله واقعه : کله چې حَاطِبِ بْنِ ذِبي بَلْتَعَی د مکي معظمي مشرکينو ته خط واستاوه او هغو ته يې د رسول الله د پلان په اړه معلومات ليکلي وه، وروسته د وحي په ذريعه کشف او ونيول شول، ډيرو صحابهٔ کرامو غوښتل چې سريې ځني ووهي، خو بيا هم رسول الله خپل زغم وښود او هم يې صحابهٔ کرام دهغه له وژلو کړل.

دلته داسي معلوميږي چې د زغم نه کول هغه څه له لاسه ورکوي چې د انسان او ټولني لپاره پکښي ډيري گټي نغښتي وي، زموږ په ټولنه کې د تاوتريخوالي ډير اړخونه د نه زغم له کبله راخوټيدلي او ستر شويدي چې ډير نژدي او ساده مثال يې په افغانستان کې د کمونست نظام تر نسکوريدو وروسته د مجاهدينو تر منځ نه تحمل او نه زغم دی. مجاهدينو هغه وياړ په ډيره قرباني او ښه ميړانه وگاټه چې نړۍ ورته له حيرته گوته په غاښ وه. مجاهدينو هغه وياړ وگاټه چې د نړۍ مسلمانانو يې‌گ له ډيره وخته انتظار کاوه. مجاهدينو هغه وياړ وگاټه، چې دري ميليونو شهيدانو يې په قبرونو کې، زرگونو کونډو او يتيمانو يې په کورونوکې او د وطن په ميليونونو مهاجرينو يې په پرديو ليري او نږدي هيوادونو کې هيله درلوده، خو دا گټه څه شوه،دا وياړونه ولي په خړو اوبوباندې لاهوسوه، جواب دادی چې دا هر څه د نه تحمل او نه زغم په وجه درهم برهم شول. جهاد بدنام سو، هيواد خراب او خلك نور هم په کړاوونو او ستونزو اخته سول چې تر اوسه هم دويم نسل پکښي زيږي، لويږي او بيا پنا کيږي. خونه په تدبير، نه په زور او نه په پوهه ورته د حل لاره ومونډل شوه، دلته به يوازي د حکمتيار او مسعود، د خود خواهۍ، تکبر، تنگ نظرۍ او په اسلام کې دنه زغم هغه بدي پايلي وگورو چې هيواد ته يې څه ناورينونه راوړل، د هغو په نتيجه کې دوی ته څه پيښ شوه، د جهاد تر بريالیتوب وروسته د حکمتيار او مسعود په منځ کې څه موجود وو، دواړو په ظاهره د جهاد، اسلام او وطن د گټو او ازادۍ دعوه کوله .

دا مشترکات ترټولومهم وه. د دې دعوی ورته ښه زمينه برابره سوه د هر څه امکانات لاس ته ورغله، که هغو زغم او تحمل کړي وای او خبره يې بيرته د لرو او ورو اختلافاتو په خاطر خدای او رسول ته سپارلي وای، نو بيا به افغانستان په نړۍ کې يو خپلواك، تاريخي او قهرمان هيواد وای. خلکو به يې په سوکالي کې له درناوي ډک ژوند کولای. همدا ډول دويم مثال د طالبانو او شمالي ټلوالي تر منځ د نه تحمل او نه زغم خبره وه. که په هغه وخت کې بيا هم په دې مبارك آيت سره په اخلاص عمل شوي وای چې:

]النساء : 59[

ژباړه: که په څه کې مو شخړه سوه ، نو الله او رسول ته يې ور وگرځوئ ، که (رشتيا) تاسي پر الله او د آخرت پر ورځ ايمان لرئ. دا غوره او په انجام کې ډيره ښه ده .

نو بيا به ولي هغه څه منځ ته راتلای چې راغله او د هغو نتيجه مو وليده. که اوس هم پردغه لاره فکر وشي گټه رسولای شي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر ضوابطو روابطو ته ترجيح ورکول : دا مسئله يوازي په اهليت پوري نشي تړل کيدلای په دې مسئله کې د قوم پالني ، سيمي پالني او انډيوالۍ علايم ډير ليدل کيږي. د دې مشکل ډير تفصيل ته ضرورت نه ليدل کيږي ځکه چې دا بديهيات دي. ټول خلك په پوهيدلي او وربانديې پوهيږي. دغه رنځ د پخوا څخه جرړي کړيدي، مگر اوس يې نوره هم وده کړي. که څه هم له ځينو بې عمله خولو څخه اوريدل کيږي چې د ملي جوړښت په نامه کار اهل کارو ته ورسپارل کيږي، مگر داټولي د حال خبري دي. په حقيقت کې بيا همغه څه کيږي چې کيدل او يا نور ډير رمزونه ورسره مله شوي دي.

تعصب ته وده ورکول: تعصب يوه گرمه او پټه ماده ده چې په هر انسان کې وجود لري او هر سړی له دې مادې څخه څه ناڅه ځکه کوي خو په ځينو خلکو کې بيا دعادې شکل په مقايسه ډير قوت لري، که څه هم دايو مهلك او نه جوړيدونکي مرض دی، خو بيا هم دعلاج لپاره ضرور دوا لري. خو اړينه خبره داده چې څوك په دې سره قناعت وکړي چې دی په دغه ناوړه رنځ مبتلا دی او د هغه درمل کولو ته زړه ښه کړي. په افغانستان کې د تعصب ماده له ډيره وخته پالل شوي، وده ورکول شوی او کار تري اخستل شويدی خو دعلاج لپاره يې کمه او ناکافي هڅه شويده. په افغاني ټولنه کې دا ماده پلني جرړي لري مگر بل تري گټه اخستي، مذهبې، ژبني، منطقوي، قومي، کلتوري عوامل د تعصب اساسي جرړي دي. موږ د دې شاهدان يو چې دا ټولي مادي د دغه هيواد په لنډ تاريخ کې ازمويل شويدي چې دا هم ډير تفصيل ته اړتيا نلري. يوازي بوی يې زموږ لپارهکفايت کوي. زه نه غواړم چې د دغو بيلگو مثالونه زيات روښانه کړم ځکه چې دا مثالونه ښه روښانه دی فقط دومره ورته گوته نيسم چې تعصب په ډول ډول بڼو يو له هغو رنځونوڅخه دی چې په موږ کې خپور شوي خو علاج يې پکار دی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اداري نيمګړتيا

اداري نيمګړتيا تر ډيره د هيواد تر نظامونو پوري اړه لري. په هيواد کي يو نظام تربل نظامه پوري توپير لري خو څه ناڅه نيمګړتيا په هر نظام او هر چا کي وجود لري، اداره که څه هم ډيرو اړخونو ته په پام سره ډيره اړتيا لري دايو مثبت حقيقت دی خو نيمګړتيا د هري اداري اکثره تر ښه علم ، پوهي او کاری تجربي پوري اړه لري، لکه څنګه چي وړاندي وويل شوه د ملت او وګړو چاري تر ډيره تر اداري پوري موقوفي دي. که په اداره کي نيمګړتيا وجود ولري نو مانا يې داده چي دغه نيمګړتيا د هيوادوالو پر ټولو چارو باندې منفي تاثير غورځوي، مثلا په اداره کې تعصب کول، رشوت اخستل، ظلم کول اويا د ظالم او ظلم پلوي کول، څلور واړه هغه څه دي چي په خلکو کې ستونزي پيدا کوي، دغه ستونزي د وخت په تيريدو سره نفرت زيږوي په نتيجه کي د دغه نفرت په قوت سره يوه فاصله رامنځته کيږي. دلته ددغو څلورو ټکو او علتونو په پام کې نيول ډير اړين دي چي په پوره پاملرنه ددغه پرمختګ لاره ډب کړای شي.

د اشخاصو په رجحان سره بهرنی سياست:

بهرنی سياست د کورني سياست عمده جز دی چي په سياسي، اقتصادي او امنيتي چاروکې مثبت او عمده نقش لري. له همدي کبله چي د هيوادوالو برخليك په څو برخو کي د بهرني سياست او پاليسيو سره تړلی دی چي هغه د ژوند بوختيا ، ليوالتيا او بشپړتيا تشکيلوي له همدې کبله پکار ده چي په دغه عمده عنصرکې ډير ژور تحقيق وشي ترڅو د هيواد جغرافيايې او کلتوري ارزښت په نظر کې ونيول شي، مذهبي مقدسات او سپڅلتيا د چوکاټ په توګه اساس وګڼل سي، ملي منافعو ته پوره پاملرنه وشي، امنيتي، اقتصادی مشترکات وڅيړل شي او بيا د هغه په رڼا کي بريالی تګلاره جوړه شي، مګر په خواشينۍ سره ويلای سو چي په افغانستان کي بهرني سياست د ملي منافعو پر ځای شخصي منافعو په واك کې اخستي او تري بيځايه استفاده سويده، که موږ د دې ډيري بيلګي وګورو ډير ځله مونډلای شوچي منفي پايلي يې څومره ژوري ستونزي راټوکوي. پري پوهيدلي شو چي په راتلونکې کي تري ښه تجربه اخستلای شو خو مهمه داده چې په ځير او حقيقت سره ورته وګورو يا وکتلای شي، د دې ښه اولنۍ مثال دکمونستانو د واکمنۍ په وخت دافغانستان منفي سياست وو چي له پخواني شوروي اتحاد سره څومره نژدي شوي وو، د هغو ټول شرائط يې منلي وه. د هغوی راتګ ته يېګ په مينه او محبت سره ښه راغلاست ويلي وو. د هغو توجه يې ځانونو ته راجلب کړي وه، مګر دا ټوله د اشخاصو د سياست لاره ، تګلاره او کړنلاره وه، نه د ملت صلاح مشوره او نه د حکومت ټولواکي پکښي نغښتيوه.

له بده مرغه تر هغه وروسته رباني صاحب د خپلي واکمنۍ په وخت کې د هغه ترخه پړاو په ليدوسره يوځلي بيا د روسانو په غيږکي ملت وروغورځاوه. د ټوله هيواد د خرابيو ورانيو د خلکو پر پت او عزت د لوبوکولو، د دريو ميلونو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهیدانو وینو، د یو نیم میلیون معیوبینو پري شوي لاسونه او پښې او د هغو وتلي سترګې د اووه میلیونوافغانانو د هجرت ناخوالي روسانو ته بخښل، هغوی بیګناه ګڼل، د دوستۍ لاس ورکول بیا هم دافغانانو ملي سیاست نه وو، بلکي د اشخاصو د سیاست تګلاره وه.

هم دارنګه د اسلامي امارت په دور کې د اسامه مغلق او سخت مشکل چې تر پایه ورته د حل لاره پیدا نشوه، افغانستان ورسره په حیرانوونکي، دردوونکي، ویرانوونکي برخلیك اخته شو د اشخاصو د سیاست تګلاره وه، همدارنګه د کرزي په دوران کې غربې دموکراسي راوستل، کفارو ته په افغانستان کې بې حده او بي سرحده واکمني او اختیار ورکول. دقوم معزز علما او معزز خلك توهینول او بندي کول، د هیواد کلي اوکورونو بمبارول په زرګونو معصوم افغانان وژل او بالاخره د دې زمینه برابرول چې په دې سپېڅلي هیواد کي د دوی ناولي قدمونه ثابت پاته سي او دایمي اډې ولري هم د یوڅو اشخاصو د سیاست تګلاره ده د افغانانو د سیاست تګلاره په تاریخي لحاظ د داسې تګلاري تصورهم نسي کولای، همداسې په روان بحران کې د ګاونډیو هیوادونو په دښمنی کې ګرمیدل، سختیدل، او بالاخره دهغو د دفاع نه کولو کمزوري یاناوسي هم د اشخاصو د سیاست تګلاره ده، داسې ګ ډیري نموني لیدل کیږي چې یو واکمن د څو اشخاصو د خوشحاله کولو او د هغوی د ضرر د دفع کولو لپاره په یوه بې طرفه، معقول، او معتدل سیاست باندي استقامت نه کوي، هغه لاره چې د ملي امنیت ملي ګټو د خوندیتوب دوامي تقاضا کوي له نظره غورځوي، که څه هم په لنډ مهالې تګلاره کې په تدریجي شکل سره نوري ناخوالي راوړي .

اووم: د اشخاصو تلفول وژل یا د لاسه ورکول:

د نړۍ په هرهیواد کې با تجربه، روشن فکره، مدققین علما ، په هره زمانه کې د هیواد لپاره یوه ښه او ګټوره هسته بلل کیږي، په ټوله نړۍ کې د داسې هستۍ لپاره په ډیره دقیقه توګه هڅې کیږي چې داسې هستي په ډیره ښه او محترمه توګه وساتل شي، پرته له دې چې هغه شخص د حکومت له کړو سره موافق دی او که مخالف دی. دایوه طبعي خبره ده چې د هر هیواد وګړي له خپل هیواد سره مینه او محبت لري. همدارنګه په ځینو هیوادنوکې په ځانګړې ډول په اسلامي هېوادونوکې مذهبې امور هم د پام وړدي خو په مجموع کې له مذهب، وطن او کلتور سره د خلکو مینه او محبت موجود وي، کېدای سي یوازي توپیر په دې کې وي چې څوك دین او مذهب، څوك ملي منافعو او څوك کلتوري عنعناتو ته یو پر بل ترجیح ورکوي، خو اصلي مینه تر ډیره پر ځای پاتي وي.که موږ دقیق وګورو دلته دا اساسونو څېړنه ډیر څه را برسیره کوي چې په هغه کي د خلکو احساسات توپیر لري، د چاسره یوازي د دین احساس وي او له چا سره یوازي د وطن احساس وي، له چا سره د شخصي ګټو احساس وي، دلته دوه احساسه وجود لري چې یوازي د دین او یوازي د شخصي ګټو،که دغه منفرد احساسات د وطن له احساساتو سره یوځای نه وي ډیرځله پریوه پیچلي لور پرمختګ کوي چې په نتیجه کې د احساساتودخل نه راځي همدغه یوپیرکیدای شي دستونزو بنیادجوړسي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیرته به اشخاصو ته راشو، دلته تر ډېره د خلکو توپیر په احساساتو پوري اړه لري خو په ژوند کې هر چا د خپل ځان لپاره یوه گوښه اختیار کړیده په هغه کې یو اجتماعي فکر لري،هرڅوک یا په مخالفت کې گڼه لټوي او یا په موافقت کې دا چې څوك په ثواب او څوك په خطا کي دی له دې نه بیا تحلیل کوونکي، تجزیه کوونکي اوعوام خلک گڼه اخلي.

دلته به په یوه لنډ مثال سره اکتفا وکړو، مثلا که د یوه سړي سره یوازي د وطن احساس وي هغه یوازي د وطن جوړول، ودانول او پرمخ تلل په نظر کې نیولي وي، د دی لپاره هره لاره لټوي چې تري گڼه واخلي، پیسې پیدا کوي او ملاتړ ډیروي، خو د مذهب او کلتور ارزښت یې په نظر کې پوره نه وي نیولي او نه د هغه په اهمیت پوهیږي هغه پر هر چا باندي د ځان فکرکوي، ځکه نو د ملي گټو د پرمختگ لپاره له کفارو سره راشه درشه، معامله او ادغام ورته ښه کار ښکاري، مگر بالعکس یو بل شخص چې یوازې د دین احساس ورسره وي یا د دین او وطن دواړو احساس ورسره وي هغه بیا کفري معامله او ادغام د وطن او دین د گټو په تاوان بولي، د ځان په وینو یې مقابله کوي او دا د ځان حق بولي ترڅو ټول امکانات په کار واچوي، خو که دلته یو احساس وڅیړو هغه له وطن سره د مینې او محبت احساس دی چې په دواړو کې وجود لري، که دلته دواړه احساسه سره یو شي او یا تجزیه کوونکي تري کوچ وباسي، نو مثبته نتیجه تري اخیستلای شي، د دی پر ځای چې د داسې فکر څښتن بندي، تبعید یا ووژل شي. ځکه دغه احساسات په مهارت یوکېدلای سي نه په زوراو وژنه سره، لکه څنگه چې د احساس د توپیر یادونه وشو دلته باید ومنو چې د هیواد او سیمي ټول شخصیتونه په یوه نظر نه شي راتلای او نه په یوه فکر سره موافق کیدلای شي، البته د یوه ښه تفاهم په رڼا کې یوې ملي او گډې نکتي ته ورنژدي کیدلای شي، د هر چا گټه او شخصیت تر ډېره په خپل ځان کې ډېراهمیت لري، خو د کاري تجربې گټه یې په هر وخت کې یوې ملي خزانې ته ورته ده چې څه ناڅه هرڅوک گټه تري اخیستلای شي، اما وهل، بندي کول، تبعیدول یې یوازي دانه چې هیواد له یوې ستري هستۍ نه محروم کړي، بلکې ډېري نوري ستونزي زیږوي، موږ د خپلې لنډې تیري زماني په مختلفو اړخونو کې ولیدل چې د ملي شخصیتونو، روحانیونو، علمای کرامو او سیاسي څیرو په له لاسه ورکولو سره هیواد د یوه بې سرپرسته یتیم په څیر د جهالت او نه تجربې له کبله په گړنگونو کې ولوېد، لوټ شو، تالا شو او هري بدرنگۍ ورته رامخه کړه، که څه هم د شخصیتونو ترمنځ د نظر سر سري یا ژور اختلاف وجود ولري مگر د دې ټولو پر کړنو قضاوت خلکو ته پاتیږي.

له بده مرغه په افغانستان کې چې هر نظام په واک منگولي ښخي کړي تر ډېره یې د ملي مطرحو اشخاصو د نابودولو هڅه کړي، په یوه او بل نامه سره یېگ ورته د بدنامۍ لاره لټولي. د دې باوجود ډیرو واکمنو بیا د دغوڅیرو په مرگ صرفه نده کړي. د دې لپاره چې د هغه د نظام په وړاندی خنډ ونه گرځي او د هغو د کړنو منفي اړخونه ورته په گوته نه کړي یا وربانديې نور خلك ونه پوهوي، داځکه چې د هر نظام واکمنان داسې فکر کوي چې د هغو نظام به تلپاته نظام وي او دوی به دلته تل تر تله واکمنان وي، نو د دې لپاره د علمي او ملي شخصیتونو شتون د خپلې بقا

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وړاندي خنډ په نظر ورځي که څه هم د ده دغه ناسم نظر د نورو خلکو د تایید وړنه وي، خو هغه په دې فکر کې کله هم نه وي چې دغه وګړي او شخصیتونه د خلکو لپاره د پیشوایانو مانا لري، خلك ورته احترام لري، له ښې تجربې او علم څخه يې هیوادوال ګټه اخلي، که څه هم له ده سره د نظر بېلوالی لري.

اتم: د قضایي نظام نیمګړتیاوو نه ناپېیلتوب:

په هر هیوادکې قضائیه قوه د مستقل واک لرونکې وي. د دغې قوې ټولې فیصلې یوازې په عدل اوانصاف باندې ولاړې وي. همدغه ناپېیلتوب د دې لامل کیږي چې خلک دغه مرجع د ځان د برخلیک لپاره یوازنۍ مرجع بولي. خوکه دا مرجع خپل استقلال ونه ساتي اویا دسیاسي افکارو تر تاثیرلاندې راشي په دغه صورت کې هغه خپل طبعي اهمیت او ارزښت له لاسه ورکوي کوم چې د خلکو د اعتماد او تقاضا په نتیجه کې راغلی دی.

که موږ په ناپیلتوب سره په افغانستان کې د څولسیزو راپدیخوا د قضایې سیستم جریانات وګورو دا نتیجه ترلاسه کولای سو چې زموږ قضایې سیستم دسیاسې افکارو ترسیوري لاندي راغلی دی هغه ناپیلتوب چې دغې قوې ته پکاروو څه ناڅه له لاسه ورکړي. د دې زیږنده نتیجه به داسې چې د هغو خلکو لپاره چې د عدل تقاضا او هیله لري خو د قضا د ناپیلتوب څخه مطمئن نه وي پرځای د دې چې دغه مرجع ته مراجعه وکړي خپل حق په خپل زورسره غواړي.

کله چې دغه قوه د سیاسي افکارو لپاره قرباني کیږي په نتیجه کې يې دوې مهمې ستونزې راولاړیږي یو د هیوادوالو بي اعتمادي. دویم دبې عدالتی لمن پراخېدل چې بر عکس به د ظلم تغر پر ملت سیوری کوي. دا هغه بد حالت دی چې ناتوانه اوبې وسه خلک به د محرومیت احساس کوي هغوی به د خپل برخلیک په اړه داسې فکرکوې چې ګواکې د دوی د ږغونو د اورېدلو لپاره هیڅ مرجع نسته. له همدې کبله هغه چاته ښه فرصت پلاس ورځي چې د موقع څخه استفاده وکړي.

دابه کیدای شي هغه حالت وي چې د هیواد ډیری وګړي شایدپه دې عقیده وي چې دغه قوه د یوې متخاصمې اداري بڼه لري نه د یوه قضایې قوې حیثیت. په همداسې پالیسۍ به خامخا خلک د مایوسۍ احساس پیداکوې، که څه هم چې داداري فساد او بډې اخستنې یوه بله لویه ستونزه ده چې هغه بیل اړخ لري.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرغېړنه غربي د موکراسي

لومړی باید په دي سره پوه شو چې اساسي دموکراسي څه ته وايې؟ دویم دا د چا نظام دی؟ دریم څومره سابقه لري؟ څلورم دا د چاپدیده ده او د څه مطلب لپاره ورته وده ورکول کیږي؟ پنځم د چا په مرسته پالل کیږي او مخ ته ځي؟ په اخیر کې زموږ د هیواد لپاره څومره اغیزمنه تمامېدلای شي؟ دلته هغه شپږ مطالب ډېر ضروري دي چې په ځیر سره وڅېړل شي نه دا چې د بل چا له ډول او سرنا سره وناڅو او وایو چې (شك دی بچی شك دی) د بل نظام په پټو سترګو تقلید اوبدرګه شي. اوس تر هرڅه وړاندي دا مهمه ده چي سړی په دې باندي پوه شې چې افغانستان کوم هیواد دی، د کوم کلتور پالونکي او ملګری دی، څنګه فکراو نظام په ګرندیتوب سره وده پکښي کولای شي.

په همدې پوهه سره موږ د ډیرو هغو سوالونو جوابونو ته ځان نژدې کولای سو، چې د آخرنی اسلامي خلافت په مرکز ترکیه کښی وجود لری. کوم چې د اسلامي خلافت وروستی تاټوبی او د هغه د ختمولو مرکز دی. که څه هم په دې موضوع کې د غربې هیوادونو ډېر اشتباهات تر سترګو کیږي چې دغه زړه ته یې د مکروب لاره ورکړه، یا دا چې د عرب او عجم زهرجن الفاظ یې د تعصب په توګه پکې وشیندل شول بالاخره یې اسلام او مسلمانانو ته د نفاق، شقاق او پراګندګۍ لاره پرانستله چې دیکتاتور اتاتورك ییګ نوره هم فاصله زیاته کړه، دا یوازنی علت نه دی چې کفایت ورباندې وشي که څه هم د تمرکز سترګي په ډیر زور سره دغه لورته کړي شویدي ترڅو هم مړ او هم پړ په یوه چوکاټ کې ځاي شي، خو بې طرفه تواریخ هغه څه په خپله څولۍ کې رانغاړي چې علتونه یې په ګوته شي وڅېړل شي، وشربل شي او کوچ تري راوایستل شي، ګومان کوم چې په راتلونکي یا روان مضمون کې به ورته بربنډتیا ورکړو .

دموکراسي څه ته وايي موږ پخپله اصطلاح د دموکراسۍ د لفظ لپاره څنګه لغات کارولی شو؟

دموکراسي د عربي، پښتو او فارسي کلمه نه ده. دا یو انګریزی لفظ دی چې د ډموکراسۍ طلبو اذهانو په زیاریې په نړۍ کې عام والی خپل کړی دی. خو زموږ په ژبه کې له خلکو نه جوړشوي حکومت ته وایې کوم چې بشپړه ازادي ولري، د خلکو د اکثریت رایه په کښي مطلقه مطرح ده، مانایې دا چې په لس کې نه تر شپږو پوري که د یوي یوي پریکړي پلوي وکړي نو هغه پریکړه به د یوه قانون په څیر بنه خپلوی، په دې کې اصلاً د شریعت او مذهب دخل نشته بلکي دموکراسي د مذهب او حکومت په منځ کې بېلتون ته ښه پام کړي په دې پدیده کې ډیرکار سوي چې د هغو د ربط تار هم پکښي له منځه وړل شوی یا شلیدلی دی. دموکراسي د انسان د کرامت لپاره یوازي او یوازي ازادۍ ته لاره ورخپله کړي چې په نړۍ کې هر څوك کولای شي له خپلې ازادۍ نه د یوي وسیلي په توګه کار واخلي، یوازې یوازې دوه شیان پکښي مراعات او مطرح شوي چې یو ملي امنیت ته خطر نه وي او بل د ملي احساس پارول پکښي په څرګنده تبلیغ نشي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دموکراسۍ یو بل تعریف دادی چې حکومت د خلکو د رایو په اکثریت سره انتخاب شي، اساسي قانون چې د ملك چاري په وړاندی بیایې هم د خلکو د ګډ نظر بیا د اکثریت او ډیر والی په صورت کې جوړیدلای شي. د یته مقننه قوه ویل کیږي چې په هغه سره به د تنفیذ په شکل قضائیه او اجرائیه قواوي د ملت او حکومت چاري پر مخ بیایې. اوس به دې مطلب ته راشو چې دموکراسي څه ته وایې؟ یو تعریف چې مخکې مو ورته اشاره وکړه د خلکو حکومت دی. دویم تعریف دا چې له مذهب نه بېل د خلکو د نظرونو حکومت دی چې زموږ په ټولنه کې په سیکولر یا لامذهبه نظام پیژندل کیږي چې دین، مذهب او حکومت سره بیل وساتي. د داسې قانون پلوی کول د هغو خلکو لپاره ګټه رسوي چې د مذهب فکر ورسره مطرح نه وي یوازې د مدني ژوند، ازادۍ، او خپلسری څرنګوالي په نظر کې نیسي. د نړۍ په دموکراتیکو حکومتونو کې پارلمان (اولسې جرګه) دمقننه قوې په نامه واك لري چې د پریکړې عملي کول یې په قضاییه او اجرائیه قواوو پوري اړه لري. پارلمان چې د دولتونو په تناسب توپیر لري د خلکو له غوره کړی شویو استازو له ترکیب څخه جوړیږي، د پارلمان پریکړې د خکو د رایو په اکثریت سره منل کیږي چې په ښکاره ډول د شریعت دین او مذهب ورسره هیڅ تړاو نشته، که څه هم په افغانستان کې د اساسي قانون د جوړولو لپاره د لویې جرګي جوړول یوه ځانګړتیا ده مګر داچې ځیني خلک دموکراسۍ ته د اسلامي دموکراسۍ نوم اورنګ ورکوي هیڅ بیخ او بنیاد نه لري.

دموکراسي د چا نظام دی؟ که څه هم دموکراسي په خپل ذات کې یو اوږد فکري تاریخ لري خو عمده څرنګوالی یې په اروپا کې د فیوډالي او مورثي حکومتونو پر ضد د ازادۍ بڼه واخستله، په تیر تاریخ کې چې له نولسمي پیړۍ څخه وړاندې تیرشوي په اروپا کې داسې حکومتونه موجود وه چې ملك (پاچا) او د هغه ښځه ملکه یې په مځکه کې د خدای نائبان نومول کیدل، ځکه چې د ډیرو یهودي او نصراني راهبانو انحرافاتو دوی ته دا لقب وربخښلی وو، چې ملك پر مځکه باندې د خدای ﷻ نائب دی. هغه چې څه کول وغواړي نو هغه ګواکې د خدای غوښتنه ده. په اطاعت کولوسره یې وګړي هرومرو مکلف دی. د مثال په توګه که بالفرض د ملك رضا او خوښه وي

د انسان وژل، له وطنه تبعیدول، مریی ګرځول او بندي کول ټول یې له کوم دلیله ورته مباح دي. دهغه وخت پاچاهانو هم دغه د تکبر فکر منلی وو او داېې خپل مذهبې او دیني حق باله د وخت راهبانو یې هم دا حق د خدای ﷻدورکړي په توګه تاییداوه.

یو بل علت داهم موجود وو چې په نصرانیت او یهودیت کې د حکومتي چارو نظام وجود نه درلود ځکه به نو همیشه د مذهب په نامه شخصي چاري پر مخ بیول کیدلي او مذهب به د وسیلي په ډول کارېدی.

یو بل عمده علت داهم وو چې په یهودي او نصراني ادیانو کې د هغه عصر د راهبانو انحرافات ترحد ډېر شوي وه چې پر ډېرو توکمیزو، سیمه ییزو، ژبنیو توپیرونو باندې ولاړ وه دا یوه بله ستونزه وه چې مذهب یې پکښې ورك کړی یاپاشلی وو. له همدې امله د ډېرو اختلافونو جنګونو وینو تویولو هنګامه یې په دغه سیمه کې ګرمه ساتلې وه. نژدی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر راهب ځان د خلکو پلار باله او د پلار لقب ورته کارول کېده او هغه څه چې به پلار غوښتل هغه به د زامنو لپاره جدي فريضه وه چې ترسره کولای به يې. د بېلګې په توګه په غرناطه کې د زيمينس کړني او ناروا وې چې په نتيجه کې يې‌ګ د ډېرو مذهبونو د پيروانو او د لامذهبو او مختلفو مذاهبو ترمنځ تاوتريخوالي ته دغه لاره غوره شوه لکه دموکراسي چې هر سړی بايد د خپل نفس واك ولري، د ځان لپاره وکيل انتخاب کړي او د هغه وکيل له لاري حکومت وټاکل شي مذهب د دولت د اداري او د ژوند له چارو بېل وساتل شي، د ژوند د چارو لپاره پارلمان تصميم ونيسي اجرائيه او قضائيه قواوي يې د تطبيق چاري پر مخ بوځي، هم دا لاره کولای شي خلکو ته د محدوديت او مسؤوليت حلقه بي ماناوښيې .

له نولسمي پيړۍ راپدي خوا دموکراسۍ په اروپا او امريکا کې پوره وده وکړه چې په تيره شلمه پيړۍ کې يې اسلامي هيوادونو ته هم لاره پيداکړه، که څه هم د عثماني خلافت تر ړنګيدو وروسته چې د عبدالحميد خليفه د بې کفا يتی له امله پای ته ورسيد. په ترکيه کې يوي ديکتاتوري سرټمبه ګۍ دغې دموکراسۍ ته د اسلامي نظام پر ضدلاره پرانيسته. دغه راز دموکراسي د يهوديت، نصرانيت او الحاد خلاصه شوي او طرحه شوي ژوند لاره ده چې نن يې په زور او مهارت سره په اسلامي هيوادونو کې جرړې ځغلولې دي.

دموکراسي څومره سابقه لري؟ د ځينو تاريخ پوهانو په نظر د دغه نظام بنسټ اينښودونکی يو يوناني مشهور عالم او فليسوف افلاطون وو چې په منځنيو پيړيو کې يې نړۍ ته سترګي رڼې کړي او پټي کړې دي. د هغه ترمرګ وروسته د يوې غوره مفکورې په توګه ترځيړونو لاندی شربل کيدله ترخويې د يوه نازك تخم په څير د استالين د شاګردانو له لاري دهګۍ مثال واخست، همدارنګه په اتلسمه پيړۍ کې د اروپايي پوهانو لخوا نوره هم وشربل شوه چې د منځنيو پيړيو په پای کې يې له هګۍ نه سر راوايست. ترديې وروسته په نولسمه پيړۍ کې د ځوانۍ مرحلي ته ورسيده. په شلمه او يوويشتمه پيړۍ کې معلوميږي چې د اوج پر لاره روانه ده چې د ډېرو پوهانو په اند په دوه ويشتمه او درويشتمه پيړۍ کې به خپل پاخه سن ته ځان ورسوي بياکيدای سي ترديې وروسته له منځه ولاړه شي چې ځاي به يې‌ګ ان شاء الله د اسلام مضبوط او اسماني قانون ونيسي.

د دموکراسۍ د مفکوري دويم مشهور بنسټپال پريکليس دی چې په يونان کې د يوه ښارچې اتن نوميدی پاچا وو او له ۴۲۲م څخه تر ۴۴۹م پوري د هغه ښار واکمن و. د ده په وخت کې يونان پر مختلفو ښارونو ويشل شوی وو، قومي، نژادي، فرقوي، منطقوي، فرهنګي او مذهبې توپيرونه پکښې ښه زيات وه، جنګونه او وژنو پکښې ډير پاخه تاداونه درلودل. درنو کورنيو او شتمنو خلکو به د نورو خوارانو او بيوزلو خلکو پر حقوقو خيټي اچولي وي. هغوی به يې د غلامانو په توګه استعمالول. په همدې وخت کې پريکليس د دې ابتکار ګټونکی شو چې خلکو ته پوره او مساوي حقوق ورکړي او په حکومت کې بيوزلو او غريبو خلکو ته د شموليت لار هواره کړي. همدارنګه په اقتصادي او صنعتي کارونو کې هغو ته د خپلي خوښي د کار چانس برابر کړي. د دې سره سره د ده ځينو افکارو کمونستي بڼه درلوده لکه خوارو او بيوزلو خلکو ته د فيوډالانو يا شتمنو خلکو مځکي ورکول همدا ډول تر ډېره وخته د خلکو په

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول ژوند کې مساوي ساتل چې دا بیا د شتمنو او زیارکښو خلکو پرسر یو ګوزارغوندي وو. مګر وروسته په پنځمه اوشپږمه پیړۍ کې په همدغه ښار کې د سولون، کلستین، انالیست او نورو واکمنانو لخوا په کې د پام وړ ترمیم وشو.

دا چې دموکراسي د څه هدف لپاره پر مخ بیول کیږي؟ د دې اهداف تر ډیره معلوم دی، موږ له وړاندې یادونه و کړه چې په یونان او نورو اروپایې هیوادونو کې ډیرو فکرونو او مذهبونو وجود درلود چې هغه ځیني اسماني او ځیني غیر اسماني مذاهب وه، له دې نه علاوه الحاد او لادینۍ پکښې ډیر رسوخ درلود، د تور، سپین، غنم رنګه، نژادې مسئله یوه بیله ستونزه وه چې ان تر اوسه هم په امریکا او اروپا کې دغه تبعیضونه وجود لري، د دغو ستونزو له منځه وړلو لپاره دموکراسي نظام ته ښه پام شوی او وده ورکول شوې وه چې د شلمې پیړۍ په وروستیو او د یویشتمې په پیل کې یې ډیري بېلګې په ګوتو کولای شو چې هغه د اروپایې مختلفو دولتونو، مختلفو ژبو او قومونو یو کول دي. هغوی د یوې ستراتیژۍ په جوړولو کې توافق ته رسیدلي دي چې هغه د حدودو له منځه وړل د مروجو اسعارو یووالی او یوځي اتحاد دی، چې واقعاً د هغو لپاره یو قوي او مثبت ګام دی داچې د دې اړینتوب ترشاڅه باعث سته دابیا بله خبره ده.

که څه هم په پنځمه پیړۍ کښې د یونان حکومت دموکراتیك پړاو ته سر ورننه ایستلی وو خو په هیواد کې یې چې داتن ښار یې مرکز وو د دموکراسۍ نوم نه وو خپل کړی دا د هغوی لپاره د یوه غوره فکر پدیده وه، د یونان په تاریخ کې د دموکراسۍ ابتکار د هغواختلافاتو له مینځه وړل وو چې د خلکو ورځنی ژوند یې ګواښاوه او د هغو کارونه یېله خنډ سره مخامخ کړي وه.

دویم په یونان کې هغو کسانو ته ازادي ورپه برخه کول وو چې دغلامۍ او یا هغه ته ورته ژوند یې دشتمنو او اشرافو د جاه طلبۍ، خوښۍ او خوشامندۍ لپاره تیراوه، مګر دغې دموکراسۍ بیاپه نورو پیړیو کې چې د امپراتوریو د واك پراخیدل یې غوښتل بله بڼه درلوده، په ځانګړي توګه د رومانیانو، اسکندریانو او پارسیانو په خونړیو واکمینو کې. مګر د دې پدیدې سره سره په اوومه پیړۍ کې بیا د اسلام د سپیڅلي دین په وړاندی یو بل دریځ خپل شو.

اسلام یو هغه سپیڅلي قانون وو چې د هر چا لپاره یې خپل حق ورکړی وو. اسلام د بشر درناوی، د ظلم او استبداد مخنیوی، د نارینه وو او ښځو د حقوقو درناوی او د هغو لپاره حق ورکول، فرهنګي، اقتصادی او اجتماعي ژوند ته وده ورکول او بیا د اتفاق او اتحاد پر لار د خلکو سمول او برابرول، په نړۍ کې د نژادي، فرقوي، قومي، منطقوي توپیرونو مخه نیول وه چې ټولو ځپلو طبقو یې په ښه ورین توب سره هر کلي وکړ او په لږ وخت کې په افریقا، اسیا او ځینو اروپایې سیمو کې خلك د اسلام په مبارك دین مشرف شول؛ مګر داچې په اروپا کې د عیسویت او یهودیت لړۍ ډیرهګرمه روانه وه د دغو مذهبونو راهبانو او پادریانو د اسلام د خپریدو مخه ونیوله د دې لپاره چې د اسلامې نظام د راتلو مخه ونیسی د دموکراسۍ نظام ته یې یو بل رنګ ورکړ.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کڅه هم په نړۍ کې اوس داېو معلومات یا علم دی چې سړی د دموکراسۍ په تاریخ پوه شي، خو مهمه خبره داده چې موږ ټول باید په دې باندې پوه شو چې د دموکراسۍ نظام زموږ د ټولنې او خلکو لپاره څه حیثیت لري او څومره ستونزې مو کمولای شي، څومره ورسره زموږ د ملت وګړي لیوالتیا لري او ولې غربې هیوادونه غواړي چې د دغه نظام د تطبیق لپاره دېګ زموږ هیواد قرباني کړي یادوی خپله قرباني ورکوي او ولې دغه نظام چې د خوښې او آزادۍ په نوم بدرګه کېږي اسلامي هیوادونو ته د B 52 الوتکو او کروزو توغندیو یاخونړیو انقلابونو په بدرګه راځي، داچې هر څه دي ګټه ده که تاوان دی، ښه دی که بد دی دابه شاته پرېږدو. دابه وڅېړو چې زموږ برخلیك به ورسره ځنګه وي؟ زموږ مشکلات به ډېر کړي که به يې کم کړي؟ زموږ خلك ورسره لیوالتیا لري او که نه؟ زموږ له ټولني سره سمون لري او که ټکر؟ دا هغه څه دي چې موږ باید ورباندې حتماً پوه شو.

اول: زما او بیا له ډېرو مسلمانانو سره به دا سوال وي چې په اسلامي نظام کې د بشر، نر او ښځې، لوی او کوچني، مسلم او نا مسلم، ګاونډي او عام، مسافر او مقیم همداسې .... نورو پوره حقوق قوانین او لاربښوني پکښي معلومي شوي، د نړیوالو اړیکیو امنیت، اقتصاد، سیاست او همکارۍ ټول اړخونه پکې په بشپړه توګه ښودل شوي، د مډرن تکنالوجۍ، ښوونې اوزده کړي، او خود کفائي سره خلکو ته امر کوي، لنډه دا چې د انسان د ټولو احتیاجاتو لپاره پکښې هیڅ ډول نیمګړتیا نشته، سره له دیګ چې د هیواد ټول وګړي سل په سل کې مسلمانان دي څه ضرورت سته چې نظام یېګ د اسلامي نظام پر ځای یو غربې نظام خپل کړي او په اسلام کې د مسلمان لپاره کومه نیمګړتیا شته چې د غربې ډموکراسۍ نظام يې ځاي ونیسي او یایې بشپړه کړي؟

دویم په افغانستان کې څومره وګړي موجود دې چې د اسلامي نظام له شتون سره موافق نه دي او د دغه نظام د بدلون په لټه کې دي اوس مانا دا چې څو فیصده وګړي د دغي مفکوري او عقیدي درلودونکي دي ؟

دریم: په اوسنۍ عصري نړۍ کې چې اقتصادی، سیاسي، تکنالوجي او تعلیمي بهیر ګړندی روان دی په اسلام کې د دغه پرمختګ لپاره څه موانع شته چې د دغه ګرندیتوب په وړاندې لاره ډب کړېده کیدای شي دیته ورته ډېر سوالونه وجود ولري چې زما په عقیده هیڅ مسلمان يې د قناعت وړ ځواب نشي ویلای.

ځیني وګړي به دا استدلال کوي چې دغه غربي دموکراسي له اسلام سره ټکر نلري او یا دا چې د اسلامي دموکراسۍ نوم ورته کاروي. له هم دې کبله ورته مباح وایې او دا د ځان لپاره د خلاصون لاره بولي، ځیني نور دموکراسي پلوه خلك بیا دموکراسي له نړۍ سره د تړاو او ربط ذریعه او وسیله بولي خو پر هغه څه چې د اسلام له منل شوي مذهب سره ټکر لري سترګي پټي شوي دي یا په داسي دلایلوباندي ځان ته لاره پرانستي چې هیڅ مقنع نه وي، په هر صورت باید هغه څه ته ورشو چې زموږ ټولنه ورسره لاس او ګریوان شوي ده.

دغه غربي دموکراسي پر اسلامي ایډیالوجۍ څومره منفي اثر پري باسي او څومره د اسلام له نظام سره ټکر لري؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دی به کیدای شي ډېر خلك پوهیدلي وي خو زه غواړم هغه ټکو ته ورشم چې د اختلاف او ټکر ټکي دي او په راتلونکو نسلونوکې او یا هم سمدستي ژوند کې د بدبختۍ سبب کیږي:

لومړی: لکه څنګه چې مو وړاندې یادونه وکړه چې دموکراسي یو لوېدیز نظام دی. لوېدیز هیوادونه یې د پلي کولو لپاره په ټوله اسلامي نړۍ کې په سیاسي، اقتصادي، فرهنګي، فکري اوعملي جنګ بوخت دي. د دغه نظام یافکر د ټینګولو لپاره په ملیاردونو ډالرمصرفوي. په نه ستړیدونکي ډول یې په رسنیو (میډیا) کې د تبلیغاتو لپاره پیسي او خلک په کار اچولي دي. په ټوله نړۍ کې یې یو ناپایه جنګ پر لار اچولي،څو په ټوله اسلامي نړۍ کې وده ورکړي او بري ته یې ورسوي چې دا خپله د سوال، شك او اندیښني خبره ده.

دویم چون په دموکراسي نظام کې بشپړې آزادی ته لاره ورکول شوي که هغه د مذهب آزادي وي که د بیان آزادي وي او که د اخلاقو او افعالو آزادي وي، خو اسلام بیا د انسان د ټولو آزادیو لپاره حدود او چوکاټ لري. د مثال په ډول زنا، شراب، سود او ارتداد ټوله په دغو آزادیوکې راځي او همدا د اسلام او دموکراسی تر منځ د ټکر خبره ده.

که د اسلامي قوانینو مراعات په نظرکې نیسو ځینو مطلقو آزادیو ته زیان رسیږي. که د دموکراسۍ په موږ او نظر ځان او نظام عیار شي نو اسلام ته زیان رسیږي. که د اسلام حدود په بشپړه توګه په نظر کې نیول کیږي په هغه صورت کې دموکراسي نیمګړي پاته کیږي د لوېدیځوالو داعتراض او ناراضۍ سبب ګرځي چې د هغه لپاره ښه دلیل د عبدالرحمن مرتد مسئله ده. په اسلام کې د مرتد حکم بیرته اسلام ته ګرځیدل او یا د انکار په صورت کې وژل دي. د عبدالرحمن په مسئله کې د غربي دموکراسۍ او اسلام کلکه مقابله راغله چې بالاخره اسلام شاته وغورځول شو دموکراسۍ د خپلو بادارانو لخوا بریالیتوب وموند. که څه هم اسلام پالو پر دې ټینګار کاوه چې دا د مسلمانانو ملك دی د اسلام په قانون سره به محاکمه کیږي او مرتد ته به د اسلام د قانون له مخې سزا ورکول کیږي، خو د لوېدیځوالو استدلال داوو چې په افغانستان کې دموکراسي نظام اعلان شوی، موږ له هغه نظام سره مالي او ځاني مرستي کوو. په دموکراسۍ کې انسان د بشپړې آزادۍ واك لري، نو له همدې کبله عبدالرحمن مرتد د دموکراسۍ په چوکاټ کې له آزادۍ څخه استفاده کړې. له همدې کبله ورته سزا نشي ورکول کیدلای ځکه چې داسې سزا ورکول د دموکراسۍ په وړاندی جنایت دی او جنایت بلل کیږي. همداسې وشوه چې د بوش په یوه ټلیفون اسلام، شریعت، کلتور او خپلواکې ټول تر پښو لاندی شول، دموکراسي پلي شوه، اوس به څوك د دی دفاع وکړای شي چې دموکراسي د لوېدیزیانو نظام نه دی او یا له اسلام سره ټکر نه لري.

څلورم: د آزادۍ په چوکاټ کې ځیني جنایتونه دي چې له غربې لیده ورته جنایت نه ویل کیږي. د مثال په ډول لکه زنا په داسې حال کې چې دواړه فاعلین راضي وي ، لکه شراب ښښل، مذهب بدلول، د یوه نارینه له بل نارینه سره نکاح کول، د ښځو همجنس بازي او داسې نور. کله چې د داسې جنایتونو په وړاندی سزا په دموکراسي نظام

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې نا مشروع شي نو معلومه خبره ده چې د دموکراسۍ د ملاتړو قوت تر اسلام پالو په اوسنۍ نړۍ کې څو ځله قوي دی چې په نتیجه کې د اسلام حدود بیرته شاته پاته کیږي .

ځلورم: یوه بله لانجمنه مسئله چې د بشري حقوقو موضوع ده چې په اصولو کې بیرته له غربي دموکراسۍ سره مشترکات لري او افغانستان هم په دغه لومه کې سر ورننه ایستلی دی. د هغو سره یې موافقه لاسلیک کړېده، د بشري قوانینو په اوسني منشور کې قصاص، رجم او لاس پرې کول ممنوع اعلان شوي. د بشري حقوقو موسسات دا د بشر پر ضد ناروا عمل بولي، خو اسلام دا حدود په ټولنه کې د اصلاح لپاره ټاکلي دی. اوس دا مشکله مسئله ده چې د دواړو قراردادونو مراعات وشي چې یو اسلام دی چې د فطرت څخه افغانانو پر ځان منلي او بل د بشري حقوقو په نامه غربي قانون دی. که چیرته دموکراسۍ ته ورسو نو ښکاره خبره ده چې باید د هغه څه مراعات په نظر کې ونیسو چې غربیان یې په لټه کې دي او هغه څه به شا ته غورځول کیږي چې الله ﷻ او د هغه رسول ﷺ یې پر موږ د تطبیق مطلق امر کوي.

هم داسې د بې سترۍ، نا مشروع یعني غیر شرعي طلاق، بې له محرمه د ښځو تګ او سفر، په جهاني المپیک کې د ښځو برخه اخیستل یا په عام محضرکي منډې، تجارت او د نورو خواهشاتو لاره خلاصول دا ټول هغه څه دي چې د اسلام د بیخ ایستلو لپاره په کار اچول شوي او په قانوني شکل اسلام ته ګوزار ورکوي او په تدریجي شکل یې له منځه وړي.

پنځم: تر ټولو مهمه داده چې په یوه هیواد کې دوه قانونه په یوه وخت کې نه سي چلېدلای او نه د ټولو قوانینو په ډول یو په بل کې تداخل کېدلای شي. له همدې کبله بایدیوه قانون ته ترجیح ورکول شي ځکه چې په دین کې هیچاته د تصرف اجازه نسته چې څه پکښې کم او یا زیات کړي.

سوال: که څوک په دی نظروي چې دموکراسي نظام د اوسني عصر ضرورت دی او په هغه سره هیواد او ملك په وړاندی ځي او رقابت کولای شي او خلکو ته روزګار پیدا کیږي، بشپړه آزادي پکښې ساتل کیږي، د نړۍ له توجه څخه برخمن کیږي او نور داسې څیزونه؟

ځواب: دلته خبره داده چې اسلام له دغو څیزونو سره چې مباحات دي هیڅ ټکر نه لري، هغه څه چې د اسلام سره مخالفت ونه لري اسلام ورته اجازه ورکوي چې وشي او خلک تري استفاده وکړي دا چې

د دموکراسۍ تر عنوان لاندي وړاندي بیول کیږي، ولي د اسلام او شریعت تر عنوان لاندې تر سره نه سي؟ داسي لیدل کیږي چې ځیني کسان چې په هغو کې ځیني علما هم راځي په دې عقیده دي چې اسلامي دموکراسي یا محلي دموکراسي یا دا چې انسان او خپل عمل، نو له همدي کبله دموکراسي د اسلام په وړاندې ډب کیدلای نه شي، مثلا که څوك لمونځ کوي، که څوك روژه نیسي، که څوك حج ته ځي، که څوك زکات ورکوي، که څوك تعلیم او تبلیغ کوي، نوهرڅوک داکارونه کولای شیاو داسې نور؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جواب: په اسلامي ټولنه کې اکثره علمای کرام په دې عقیده دي چې دموکراسي په اسلام کې نشته ځکه اسلام کامل دین اوکامل نظام دی. د دموکراسۍ لفظ په اسلام کې نه شي استعمالیدلای، اماکوم مشترکات چې لیدل کیږي هغه باید په اسلامي نامه سره تعریف کړای شي، نه په بل لفظ (یعني دموکراسي) باندي، د مثال په ډول بشري درناوی او د خلکو یا د بشر احترام د شریعت په چوکاټ کي،گ آزادي، تعلیم او تکنالوجي او داسې نور... دې ته اسلام تر ټولو دروند حق ورکړی، هر انسان ته په دي سره امر کوي چې د ښو اخلاقو، ښه کمال او ښه علم خاوند وي او د خلکو په چوپړ کې همیشه اوسي، دا او دې ته ورته اعمال، افعال او کمالات دا مانا نه لري چې په دموکراسۍ سره تعبیر شي، ځکه اسلام دهغه له پاره قانون وضع کړی باید اسلامي قانون ورته وویل شي.

زه د غربیانو د دموکراسۍ نظام ته بد نه وایم او نه هغه ته ناکامه نظام وایم، خو د څیړني مطلب مي دادی چې څومره زموږ ستونزي په حلیدلای شي او څومره زموږ ټولنه ورته چمتو ده چې د دغه ډول دموکراسۍ په چاپیریال کې ژوند کولای شي؟ او بالعکس څومره موږ ته ستونزي پیدا کولای شي؟ مطلب مي هم هغه دی لکه څنګه چې مي مخ کې وړاندیینه وکړه چې دموکراسي د اسلامي حدودو د ماتولو او د اسلام د دین او نظام د کمزوري کولو لپاره د غربیانو تر ټولو ښه او بریالی وسیله ده، له بلي خوا په ټولنه کې د نورو بدبختیو زیږنده هم ده. په ځانګړي توګه زموږ د ټولني لپاره د افغانستان مثال يې پارلمان دی. که په پارلمان کې په سلو کې د یو پنځوس یا د ٤٩ په مقابل کې دوه فیصده په دې فیصله وکړي چې بهرني ځواکونه دې په افغانستان کې پاته شي او یا دې ورته اوږد مهالي یا همیشنۍ اډې ورکول شي په دموکراسي نظام کې داکار مشروع دی. نور شل فیصده ددې حق نه لري چې له فیصلي څخه سر وغړوي، خو په اسلام یاشریعت کې دا شنیع او ناروا عمل بلل کیږي. هیڅ وخت د تطبیق او تنفیذ وړ نه شي بلل کیدلای، نو دلته به ټولنه او هیواد د دوولورو قرباني کیږي چې تر اوسه پوري هم دا قرباني دوام لري، داسې او دې ته ورته ستونزي به ښایې ډیري پکښې راولاړې شي چې په لږ مهالي بهیر کې نه د ټولنې او نه د افرادو په ګټه وي، په هر صورت دموکراسي د افغانستان لپاره هغه نظام دی چې ښایي په سلو کې شل، دېرش موافقین ولري خو په یقین سره ویلای شو چې په سلو کي اویا او یا تر دې زیات افغانان یې مخالف دي او اسلام هغه نظام دی چې ښایي په سل کې لس فیصده مخالفین ونه لري. اوس دلته ویلای شو که د خلکو رایه معتبره وي نو هم باید اسلام او د هغه قانون حاکم اوسي او که چاپیریال او ټولنه معتبره وي نو هم باید اسلام وي، که د الله ﷻ او د هغه د رسول ﷺمکلفیت معتبر وي نو هم باید اسلام حاکم شي او که خدای مه کړه څوك په دی عقیده وي چې په اسلام کې سختي او تشدد دی نو دا انتخاب یې خپله کړي دی، بل دا چې اسلام د اعتدال نظام دی. په دې نظام ګ کې نه تفریط او نه افراط وجود لري، بلکي یو معتدل نظام دی.

خلاصه دا چې زما په نظر افغانستان په غربي دموکراسي نظام سره نه شي جوړیدلای او نه هم دموکراسي پکښې آرامي راوستلای شي، ځکه چې د دموکراسۍ په وړاندې داسېګ مخالفتونه شته چې په داخل کې قوي او پخې جرړې لري. اسلام په خپلو ټولو حدودو کې چې په عملي طور دهر وخت واکمنو ته د یوې سالمې ټولنې جوړولو امر

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوي نر او ښځې ته د پاك لمنۍ تحفه ورکوي. له فحش او بې حیايۍ څخه نجات ورکوي چې انسانان په يوه داسې ټولنه يا چاپیریال کې ستر شي چې له اخلاقي پلوه يو با ادبه، با عمله، پاك او سالم انسان وي. که څه هم اسلام د آزادۍ له بریده د اوښتو مخنیوي کوي، هغه د لوی خدای د حکمت او د اسلام د معجز دين ښه نتيجه ده چې ورو ورو يې تجربه کار او با علمه شخصیتونه په حکمتونو پوهیږي او ساینس پوهان يې په عصري تجهیزاتو سره کشف کوي. غربې مقلدین بايد په دې پوه شي چې د دوی تقلید موږ ته او زموږ ګران هیواد ته په ګټه نه، بلکې په ضرر تماميږي، لکه وړاندې چې د هغه مثال وينو له غربې تقلید سره ښايې زموږ ټولنه او خلك دمادياتو له پلوه پرمختګ وکړي، خو له بل پلوه يې معنویات هغه معنویات چې په مادياتو او پیسو نه پلورل کیږي او نه پیدا کیږي له منځه ځي، هغه معنویات چې زموږ د دوديزې ټولنې لپاره د لويو نیکمرغیو سبب کیږي.

اوس تر ټولو مهمه داده که د غربې مقلدینو د تقلید مقصد تمدن او پرمختګ وي، تعليم او تربيه، ساینس او تکنالوجي وي، نو اسلام خو له هغه سره په هیڅ شکل ټکر نه لري او نه ورسره کوم مشکل سته. که د هغو موخه د دوی د کلتور، غربي قانون ، د دموکراتیکو بې جلوه آزادیو، بشري حقوقو يا د نر او ښځې د بشپړې آزادۍ تقلید وي؟؟؟ نو دا خو دافغان مسلمان هیواد لپاره د بد مرغۍ ورونه پرانیزي، که لږ کوچنی مثال د غربې تمدن د واکمنو د يوه سالار امریکا را واخلو او بيا د هغه نتايج راوسپړو نو څه به ومومو لاندې جدول د هغه څه لږ تحفه راښيي:

١ .په امریکا کې د همدېګ دموکراسۍ په رڼاکې هره ورځ ٢٥٣ کسان په مخدره توکو روږدیږي. سره له دې چې شراب څښل له دې نشي څخه مستثنی دي.

٢ .هره ورځ د ١٨٠ ښځو پرېټ باندې په زوره تېری کیږي.

٣ .هره ورځ ٥٥ تنه د غلو او بد معاشانو لخوا وژل کیږي.

٤ .هره ورځ دغلا ٢٦٢٠ پيښې د پولیسو سره ثبتیږي.

٥ .هره ورځ ١٢٨٣ارموني يابې پلاره زامن له زنا څخه پيدا کیږي.

٦ .هره ورځ ٢٩٨٦ ښځې په خپله طلاق اخلي او يا د مړو لخوا طلاقیږي، چې له دې کبله اوس په سلو کې اويا خلك ودونو ته زړه نه ښه کوي او په زناباندې ژوند تیروي.

٧ .هره ورځ نوي میلیونه بوتله مختلف شراب څښل کیږي.

٨ .هره ورځ ٢٧٤٠ زنا کاري نجوني ځکه له زنا څخه حمل اخلي چې تر زنا وړاندې واده ته له دې امله غاړه نه ږدي چې نر د څو نجونو او ښځه د څو هلکانو خوندونه وګوري.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۹ .په سوونو ځوانان او ځوانانې د ایډز او سفلیس په ناعلاجه مرضونو اخته کیږي، چې تر ټولو لوی علت یې زنا او لواطت دی. سره له دې چې د دغو ناروغیو لپاره په ډېره لوړه کچه روغتونونه کار کوي. دا چې دغه ټول امراض له غربې کلتور او پرمختیا څخه سرچینه اخلي زنا او لواطت هم په تمدن کې راولي. د حیواناتو سره هم جنسي اړیکي دوی (Beastiality) یاله محرم سره نکاح کول هم د تمدن یوه برخه ده. زه فکر نه کوم چې مسلمان افغان بچی دې له داسې کلتور سره مینه ولري که څه همګ فقر او غربت او د واکمنو او چارواکو خیانت او لا ابالیتوب د لویې بې اعتمادۍ فضا رامنځ ته کړیده ترڅو زموږ خلك دیته اړ او مجبور شي چې د مرستي او کمك لپاره لاس غرب ته اوږد کړي. زموږ د مجبورۍ له امله د ایډز او سفلیس تحفه اوس زموږ هیواد ته د غربې زنا کاروسره یوځای راغلې او مخ پر ډېرېدوګړندۍ روانه ده.

اسلام او اسلامي نظام یې د مشکلاتو علاج کولای شي ځکه چې د هغه په وړاندی کورنی مخالفت یا تاوتریخوالی په نشت شمارل کیږي. د هر کور د جوړولو لپاره داخلي توافق تر بهرني امتیازاتو او تر ټولو اړین دی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ډیورنډ کرښه

لکه څنګه چې مي وړاندي يادونه وکړه د ډيورنډ ناولې کرښه د افغانستان لپاره د ناسور د زخم حيثيت لري خو دا ناسور د مشکل په توګه هغه چا افغانستان ته ور ډالۍ کړی دی چې همدااوس اوس د مرستي او بشري خواخوږۍ په نامه زموږ ورونه، خويندي ښځي او ماشومان تر مردکو او ګوليو تيره وي، هره ورځ د مځکي غيږي ته د افغانانو په لسګونو مړي او جنازي وراستوي، کلي او کورونه په بمونو، لويو لويو توپونو او غټو توغنديو د خاورو سره خاوري کوي، د ديموکراسي نظام د پلي کولو لپاره يې د وژلو او تبليغ ټول اسباب په کار اچولي دي. دغه سره بلا يوځلي بيا غواړي چې د دغه ناسور زخم وسپړي او پر زړو زخمونو باندې تازه مالګي وشيندي، دا چې څه به کيږي، هغه به هغه وخت ته پريږدو، مګر موږ بايد د دغه ناسور د زخم اسباب په غورسره وڅيړو:

که د افغانانو پخوا ته ځغلند نظروکړو وبه وينوچې د نړۍ په تاريخ کې افغانانو له خپلواکۍ سره د مينې يو ښه تاريخ درلود، د آسيا په زړه کې دغه ملت د زړه مرانديو او واکي سره نښولي دي، خو د افغانستان عزت او وقار يې او چت ساتلی دی، مګر له بده مرغه چې له تيرو څو پيړيو راپديخوا د نړۍ د يرغلونو ښکار ګرځيدلی دی، چې تر ډېره يې د نړۍ ژوندي تاريخونه دعکس او تصوير ښکارندوي او شاهدان دي دا چې ولي نړۍ خوړونکو او حريصو بلاګانو ورته خولي وازي نيوليدي مختلف علتونه لري چې يو عمده علت يې د افغانانو د زعماوو خودخواهي او جاه طلبي په ګوتو شوې ده، چې البته په تدريجي توګه د افغاني مختلفو قومونو د فرقوي، تفرقي او انشعاب سبب ګرځيدلي، چې په نتيجه کې يې د افغان او اسلام د ښمنو نړۍ خوړونکو ليوانو لپاره د يرغل زمينه برابره کړې ده .

د دې مثالونه ډېر زيات دي او نتايج يې چې منفي اړخ لري ټولو خلکو ته بربنډ شوي دي. موږ کولای سوګ هغه بېلګي له بيخه راوسپړو چې د ډيورنډ منحوسه لانجه يې له دی يوولسو لسيزو راپديخوا لاينحله پرې ايښې ده، احمدشاه ابدالی له هغو تاريخي اتلانو څخه يو اتل دی چې په ياد او نامه سره يې تر اوسه پوري موږ افغانان وياړو او په نامه يې د غليمانو د ماتي يادونه کوو، احمدشاه بابا د زيړو، خړو او ساده پښتنو په ټاټوبي کندهارکې دنيا ته سترګي راسپړلي وې. هلته ستر شوي او هلته بيرته خاورو ته سپارل شوي دی. احمدشاه بابا د يوه لوی افغانستان د جوړيدلو ابتکار په اسلامي نظام سره کړي چې هغه وخت يې د هيواد حدود د مشهد، بخارا او بيا د هند تر نيمايې پوري رسيدلی دی. احمدشاه بابا په خپله واکمني کې اسلام او اتحاد ته په نه ستړي کېدونکي توګه خدمت کړی. د اتحاد او اتفاق په مټ يې د غليمانو ټولو دسيسو ته معقول ځواب ويلي دی.

کله چې لوی احمدشاه ابدالي په ۱۷۷۳ ميلادي کال له دنيا څخه سترګي پټي کړي دهغه پرتاريخي ميراث دهغه زوی او لمسي ټېر ولګاوه، چې تر يو څه وخته يې د پلار ميراث په نيمګړتيا سره وساته خو د هند ځيني برخي يې له لاسه ووتي. هند ته چې د انګريزانو د استعمار لاس په تجارتي، اقتصادی او بشري نومونو باندې را اوږد شو، په

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدې وخت کې د افغانستان په وړاندی د شیطانت او دسیسو لاسونه دننه راوغځېدل، چې د افغانستان دننه یې د دراني قومونو په بې اتفاقۍ کې پوره نقش ولوباوه، د بارك کهول یې د سدو د کهول په وړاندې چې په حکومت کې یې ښه اعتبار درلود په قومي نامه راوپاراوه دهغه په نتیجه کې د افغاني قومونو ترمنځ خونړي جنګونه پیل شوه. په پنجاب، سند، کشمیر او د ډیلي په شا وخوا کې د سیکانو او مسلمانانو تر منځ خونړي جنګونه تاوده شول، برتانوي شیطانانو به ورته له ورایه د ګرمیدو لمن وهله، د تیمورشاه تر مرګ وروسته دده 33 زامن چې د بیلابیلو میندو څخه وه هریوه یې د سلطنت غوښتنه کوله؛ نوري هم دنفاق جرړې قوي کړي او د قدرت سیمه یې تر خپلو قیادتونو پوري محدوده کړه، بالاخره په ۱۸۱۹ میلادې کال کې د سدو کهول خپل واك له لاسه ورکړ. د پاینده خان تر بیرحمه وژنې وروسته د هغه زامنو د زمانشاه په وړاندې بغاوت پیل کړ چې جمله۲۳ تنه وه د هغو د هڅو په نتیجه کې د پاینده خان مقاومت د هندپه وړاندې ډیر ضعیف سو. له ځانه څخه یې دفاع نه سوای کولای چې تر ډېر تدریجي مقاومت وروسته د سدو کهول د حکومت په کارکې پاته راغی.. د بارك کهول ته ښه زمینه برابره سوه چې له موقع څخه استفاده وکړي. د وخت په تیریدو سره د زمان شاه کورنۍ هدف ته ورسیدل. هغو د پاینده اوسدو د کورنۍ په وړاندې ډیر سخت عکس العمل وښود، حتی د سدو کهول یې د خپل پلرني ټاټوبې (کندهار) څخه هم وشاړه چې د هند په سیمو کې تیت وپرك شول. چې تر اوسه هم د هغو اولادونه د خان او پټان په نامه هلته خال خال لیدل کیږي . ژبې یې ګرځېدلې دي ، خو د قبیلې نوم لا یو څه ورته پاته دی. څه وخت وروسته د بارکزو کهول هم د بې اتفاقۍ په رنځ اخته شول، لوی افغانستان یې پر وړو وړو ټوټو سره وویشی. هر ورور یې ځان د یوې سیمې امیر او واکمن وټاکه، چې د دوی په دې احمقانه کار سره د برتانیې یرغل ته ښه زمینه برابره شوه. برتانوي واکمنانو د هند سکهان دې ته چمتو کړل چې د سیمې د آزادولو لپاره جنګ وکړي چې د هغه په نتیجه کې د بارکزو واکمنۍ د هند ډیرې سیمې د کشمیر تر پولو پورې له لاسه ورکړې. که څه هم امیر دوست محمد خان د یوه امیر په حیث پیژندل کیدی؛ خو د هغه په مقابل کې ډیرو شخصي امارتونو وجود درلودی چې ټول په بارکزي قوم پورې تړلې وه .

د سکهانو له اختلاف سره سره شاه شجاع چې د سدوزو د پښې او د پوپل د قوم د مشرۍ دعوه یې کوله په هند کې د برتانیې د امپراتورۍ دمرستې په هیله شپې سباکولې، دلته دافغانستان د واك پر سر خونړي خپل منځي جنګونه ګرمیدله. ورځ په ورځ د واکمنو د واك واګې سستیدلې چې د هرې ورځې په تیریدو سره یې د برتانیې حرص ورژوندی کاوه، په ۱۸۳۸ کال کې برتانیه دې نتیجې ته ورسیده چې نور نو د افغانستان د خوړلو وخت دی. د شاه شجاع غوندې ګوډاګی یې د دې ورځې لپاره نور هم ساتلی وو. شاه شجاع چې د افغانستان په نیولو کې یې د برتانییګ مرستې ته سترګې نیولې د هغو د مرستو په بدل کې یېګ هرڅه پر ځان منلي وه. پر افغانستان باندې تر حملې وړاندی د شاه شجاع او برتانیې ترمنځ ځیني قراردادونه په هند کې لاسلیك شوه، چې د هغو له مخې کشمیر، پیښور، بنو، وزیرستان، ډیره اسماعیل خان او نوري سیمې د برتانیې واکمنو سکهانو ته ور بخښلې وې. قرارداد یې ورسره لاسلیك کړی وو څو شاه شجاع په محدود افغانستان کې محدود قدرت ته ورسیږي. په قرارداد کې د

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغانستان بهرني او كورني سياستونه هم محدود شوي وه. همداسې ډېر د غلامي ټكي پكښې لاسليك شوي وه. كه څه هم شاه شجاع د كرزي په شان د احمد شاه ابدالي

د وراثت دعوه كوله خو دې ته ښه متوجه نه وو، چې احمد شاه بابا ابدالي څه كول او څه يې ګټل او دوى څه كول او څه يې بايلل؟ په هر صورت شاه شجاع د انګريزانو بدغوني لښكري د افغانستان پر مقدس حريم باندې راورمولي په ۱۸۳۹ميلادي كال كندهار ته د انګريزانو پر اسونو سپور راغى. د انګرېزانو په مرسته يې هلته د پاچاهۍ اعلان وكړ چې په لنډ وخت كې يې كابل هم د امير دوست محمد خان له لاسه وايست .

د كابل د دنګوغرونو په منځ كې يې د قدرت پر تخت تكيه ووهله ، خپل ارمان ته د برتانوي عسكرو په مټو ورسيد. كه څه هم امير شاه شجاع له ډېرو اميدونو سره هيواد ته راغى او هدف ته ورسيد، مګر لږ وخت وروسته هغه د دې كار په هكله خپله مايوسي او پښيماني وښودله ځكه چې انګريزانو د اوسنيو متحدو انګريزانو په څير خپلسري كوله. د افغانستان د خلكو د زغم كاسه يې تر څوكو پوري ورسوله چې له كبله يې د جهاد لپاره افغاني مجاهدينو پر انګريزي يرغلګرو حملې پيل كړي. لږ وخته وروسته انګريزي يرغلګر د شاه شجاع د غلام حكومت په شمول د سختي وارخطايى سره مخامخ شول، امنيتي ګډوډۍ زياتي شوې هرځاى پر هغو باندې حملې جاري او ورځ په ورځ زياتيدلي چې په نتيجه كې يې بالاخره په ٤٢ـ ۱۸٤۲ كال كې انګريزانو ماته وخوړه، د كابل او نورو سيمو پريښودلو ته اړ شول، همدا د انګريزانو لومړنۍ ماته وه چې له درنو تلفاتو سره مل وه، له كابل څخه تر جلال آباده پوري يې اوولس زره عسكر د مجاهدينو تر ګوليو تير شول، يوازي يو عكسر چې (ډاكټر برايډن) نوميدى ژوندى پريښودل شو ، څو د نورو يرغلګرو له حالاتو څخه برتانويان خبر كړي، خو برتانويانو دا ماته يو تصادف باله او حقيقي ماته يې نه منله، همدا سبب وو چې د شاه شجاع د موافقي سره سم د دويم ځل لپاره يې بيا د افغانستان خوړلو ته زړه ښه كړ، په ۱۸۸۸ميلادي كال انګريزان د دويم ځل لپاره بيا د كابل د هسكو غرونوڅوكو ته ورسيدل او د وخت واكمن امير شير علي خان يې له واكه ګوښه كړ.

امير شير علي خان تر خپلي ماتي او تيښتي وروسته په مزاركې د روسانو د وعدي د پوره كولو په تمه د هغو د كمك انتظار كاوه د هغه زوى محمد يعقوب خان يې په وراثت پاته وو، مګر روسانو پر خپلو وعدو هيڅ وفا ونكړه. شير علي خان د روسانو له وعدو د نهيلۍ په وجه زړه چاودى په مزاركې مړ شو.

انګريزان يوځلي بيا د څه وخت لپاره پر افغانستان واكمن پاته شول. د شيرعلي خان ځاى ناستى امير محمد يعقوب خان يې د اسير په توګه له ځان سره وساته. د امير د اسارت په وخت يامووده كې بيا هم انګريزانو څو قراردادونه په زوره په هغه باندې لاسليك كړل چې دهغه له مخي كورمه، مردان، پيښور، كوټه او ځيني نوري سيمي انګريزانو ته وبخښل شوي، خو د قرارداد متن د موقت وخت يالفظ ياديدو په ډول ليكل شوي وو، دا قرارداد د ګندمك عنوان درلود، مګر د دوى له داسې كړنوسره سره هم له انګريزانو سره مقاومت دوام پيدا كړ هغوى يې دې ته مجبور كړل

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې افغانستان تر لړو تلفاتو وروسته پرېږدي؛ خو د امیر عبدالرحمن په مرېې ډوله توافق انګریزان له کابل نه پر شا شول، چې له درنو تلفاتو سره د هند او افغانستان د پولې پر منځ دځه وخت لپاره تم سول. د عبدالرحمن تر قرارداد وروسته په اصرار او دوام سره انګریزانو غوښتل چې د افغانستان ډېري سیمي له افغانستانه بیلي کړي چې لوی کندهار هم د دغه قرارداد یوه برخه وه، چې وروسته افغانانو له میوند او کندهارڅخه انګریزان د دیارلسو زرو عسکرو په له لاسه ورکولو تیښتې ته مجبور کړه، خو د ډیورنډ تر پولې اخوا سیمي چې اوسنی پاکستان یې د ځان لپاره سرحد بولي هم داسې په مقاومت کې پاته شول. همدارنګه د ډیورنډ کرښي پر هغه بله خوا به همیشه له انګریزانو سره پوره مقاومت کیدی. انګریزان به یې نه پرېښودل چې پر آرامه واوسي. دا مشکلات به ډېر ځله افغانستان ته راتلل او د افغانستان د خلکو دود به یې پاراوه. انګریزانو به د خلکو پر کورونو بمبارۍ کولې او مسلمانان به یې شهیدانول، همداسې د مسلمانانو جهاد او مقاومت د دوي په وړاندی دوام درلود، تر ۱۸۹۳ کال پوري همداسې مشکلات روان وه چې د افغانستان او هند تر مینځ کومه پوله او پانډل وجود نه درلود، که څه هم برتانویانو عبدالرحمن ته د بډو یا کمك په نامه دوولس لکه هندۍ کالداري ورکولې چې وروسته یې کچه اتلسو لکو ته لوړه شوه.

کله چې انګریزانو دا ومنله چې دوی په زور سره پر افغانانو حکومت نه شي کولای او نه د دوی یرغل پر افغانستان باندې مثبتې پایلې لرلای شي، نو له همدی کبله یې د سیمي د ارامولو او د خپل اجتماعي شکست د مخنیوي لپاره بله د شیطانت لاره په کار واچول چې د یوه سرحد په شکل د افغانستان د نفوذ مخنیوی وکړي. په همدې خاطر یې سر هېنري مورټېمر ډېورنډ (Sir Henry Mortimer Durand) دیوه هیئت په مشري کابل ته واستاوه چې هغه طرحه یا پلان په عبدالرحمن باندې په پټه او بډو لاسلیك کړي چې دوی د خپلې خوښې سره سم په یو اړخیزه توګه جوړ کړي وو. همدې طرحې د یوه قرارداد بڼه درلوده چې باید د ملت په توافق سره امضا شوې وای، په قرارداد کې د ډیورند کرښه د افغانستان او هند تر منځ کرښه بلل شوي وه خو تردې زیاته نا ارامه سیمه چې د سرحد هغه بله خوا وه مستقله یا آزاده سیمه بلل شوې وه.

ویل کیږي چې عبدالرحمن په داسې وخت کې قرارداد لاسلیك کړ چې د دې لپاره یو ډېر مکرجن محفل جوړ شوی وو چې په هغه کې برتانوي ښکلې پیغلې جوړې شوې وې. د نشې یا مستۍ لپاره ډول ډول شراب تیار شوي وه، ګومان کیږي چې عبدالرحمن دغه قرارداد د شهوت یا بیهوښۍ او نشې په حالت کې لاسلیك کړي وي خو ښکاره دلائل د انګریزانو زور او فشار ګڼل سوی دی.

وړاندی مو وویل چې په دې محفل کې پنځه ماده ییزه قرارداد لاسلیك شوي وو. همدغه قرارداد په یوه پټ ځای او پټه خوله سره لاسلیك شوی وو، چې د ملت ټول وګړي وربانديې ناخبره او د ډیورنډ د کرښې دواړي غاړي له دې ترون څخه ناخبري ساتل شوي وي، کله چې د دغه مرموز قرارداد خبر خپور شو ټولو افغانانو په یوه خوله دغه د غدارۍ قرارداد یو غلط او ناقانونه کار وباله چې دیوه قوم پر زړه د پولادو چاړه راکاږي او دوې ټوټې کوي یې. افغان

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولس دا د انګریزانو مکر وباله د ټول هیواد لخوا یې یوه غیر رسمي کرښه اعلان کړه، خو بیا هم انګریزانو له زور، زبردستۍ او بډو څخه کار واخست. له بله پلوه د افغانستان د واکمنانو د غلامۍ او سستۍ علت هم وو چې سیمه د انګریزانو تر نیمه واك لاندې تر ډېره وخته پاته شوه. کله چې انګریزان دویم نړیوال جنګ وځپل تر هغه وروسته په ۱۹٤۷ م کې له هند څخه پر شا کېدل. د مسلمانانو په نامه یې پاکستان د هند او افغانستان د مشترکي خاوري په ترکیب کې رامنځته کړ. که څه هم د پاکستان جوړېدل او له هند څخه جلا کېدل چې اوسنی بنګله دیش یې هم جز وو یو قانوني حیثیت د اکثرو خلکو په رضایت خپل کړ مګر پښتنو او بلوڅو ته پکې د برخلیك حق ورنه کول شو. فقط د اسلام په نامه د پاکستان په څنګ کې معلق پاتې شوه چې تردې دمه هم دا مغلقه معضله د بې خاونده مړي یا جنازې غوندې بې سرنوشته پاته ده، دا چې د دې کرښې قانوني او حقوقي اعتبار څه دی؟ دا یوه بیله مسئله ده. دا چې د افغانستان د امنیت او جوړېدلو لپاره فوق العاده خنډ ګرځېدلې دا بله مسئله ده چې هره مسله یې بېل تفصیل غواړي.

د حقوقي پلوه دغه قرارداد یو اړخیز شکل درلود. همدارنګه امرعبدالرحمن خان یو داسې امیر وو چې د برتانیې د غلامۍ او شرایطو د قبلولو په نتیجه کې قدرت ته رسیدلی وو. دغه مرموزه او له زهرو ډکه پریکړه یاالایحه د افغانستان مېشتو قومونو او خلکو ته که د ډیورنډ پر هغه غاړه که پر دې غاړه پراته وه د قبول وړ نه وه. کله چې یو قرارداد یو اړخیز شکل ولري او بیا د زور او فشار په صورت کې منځ ته راغلی وي هیڅ قانوني حیثیت او اعتبار نه لري.

دویم: په نړیواله توګه د ملګرو ملتونو په قانون کې داسې ماده سته چې کله د قرارداد یا تړون یو اړخ له منځه ځي نو د تړون متن یا اهمیت هم ورسره ختمیږي. له همدې کبله چې برتانیې د مځکې د کرې پر نیمایي برخه خپټه اچولې وه هند او د افغانستان ځیني سیمي یې په خپل واك کې راوستلي وې، د انګریزانو دغه واکمني په ۱۹٤۷م کې پای ته ورسیده. په نتیجه کې یې هند آزادي واخستله همهغه وخت په کار وه چې د افغانستان مستعمره سیمو هم آزادي اخستي وای. هغو ته د آزادۍ فرصت ورکول شوی وای چې د خپل راتلونکي برخلیك یې روښانه کړي وای، لکه پنجاب، سند، بنګله دیش، سریلانکا او د هند نورو سیموته چې ته فرصت ورکول سوی وو، ځکه چې د قرارداد او استعمار اهمیت د دوی له واکمنۍ سره تړلی وو.

دریم: په ملګروملتونو کې په ۱۹٦۸ م کال کې یوه ماده تصویب شوه چې د قرار له مخې یې هغه ټول تړونونه بې اعتباره ګڼل شوي چې د زور له لارې تصویب شوي وه، څنګه چې استعماري قوتونه هر څه په زور او فشار تر سره کوي همدا رنګه یې د افغانستان ډېرې سیمې په زور سره جلا کړې وې ځکه نو دغه تړون د ملګرو ملتو د پورتنې پرېکړې او منشور له مخې بې اعتباره بلل کیږي، په حقوقي ډول دغه دري مثبت دلائل وجود لري چې د ډیورنډ کرښه یو ظالمانه او بې انصافه کرښه ثابتوي چې په هیڅ ډول قانوني او حقوقي ارزښت نه لري افغانستان او افغانان یې ټولهـ په رسمیت نه پیژني که څه هم د پاکستان واکمنو د وخت څخه په استفاده په افغانستان کې ګله هر

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

واکمن څخه د هغي کرښي د مراعات او رسميت غوښتنه کړيده پاکستان په تکرار سره غوښتي دې چې د افغانستان له ضعف او کمزوري حالت څخه لکه برتانويان استفاده وکړي خوله نيکه مرغه ميړنيو افغانانو د شاه شجاع او عبدالرحمن غوندي هر څه ته زړه نه دی ښه کړی.

دا چې دا کرښه د افغانستان لپاره څومره ستونزه ده يا څومره ورته اهميت لري رښتيادواړه سته اوځانته بيلابيل دلايل لري :

لومړی: دا چې د پاکستان او افغانستان تر منځ په رسمي ډول حدود وجود نه لري. دا خپله يوه ستونزه ده؛ ځکه هر هېواد د خپلو حدودو د ساتلو مسړوليت لري دلته به امنيتي مشکلات ترټولو ډير ستونزمن وي چې يواړخيز ډول مسړوليت يې بايد د يوي واکمنۍ ياحکومت تر غاړه شي.

دويم: هغه سيمه ياسيمي چې په قانوني توګه په يوه اړخ پوري ونه تړل شي نو له هره طرفه د پامه غورځيدلي وي، دهغو اقتصادي او تعليمي چاري به کمزوري مخ ته ځي، کله به هم له پوره پاملرني څخه نه برخورداره کيږي ځکه د هغوی پرمختګ دسيمي تراهميت پوری اړه لري.

دريم:ددغي سيمي ياسيمي ته د نه پام لرني له کبله به د دواړو هيوادونو تر منځ کله هم د اعتماد فضا نه رامنيځ ته کيږي او نه به ديوه او بل هيواد دمداخلو مخه نيول کيږي. هميشه به د دښمنۍ او رقابت په موقف کې قرار لري چې دا پخپله د بې امنيتی او بې ثباتی لامل کيږي.

څلورم: د پولي د دواړو غاړو اوسيدونکي له يوه قوم او يوي کورنۍ سره ربط لري د دې سره سره دواړې غاړې دوستی او د پولي او پانډل شراکت لري، که هر وخت د پولي په يوه خوا کې ستونزي وي نو د يوه بدن په څير به هغه بل لوری ورسره اوتومات ستونزمن کيږي او سيمه به هم له دی کبله ورسره ستونزمنه وي.

پنځم: لکه څنګه چې مو وړاندې يادونه وکړه د دغه نه بېلېدونکي قوم بېلتون په شخصي ژوند کې هم ستونزي راولاړي کړي؛ ځکه چې دغه ورونه قومونه هميشه د يوه ګډ ژوند هيله لري او ګډ ژوند غواړي، د پولي په ويش دغه ګډ ژوند د ډيرو ستونزو سره مخامخ کيږي، بلکي مخه يې نيول کيږي.

شپږم: د پولي دواړو غاړو ته اوسيدونکي افغانان هر وخت

د داسي تومتونو قرباني کيږي چې اصلا بنياد او اساس نه لري همدارنګه د زيږنده ستونزو قرباني به د تل لپاره ټول وګړي وي.

اووم: تر ټولو غټه ستونزه داده چې بهرنيو دښمنانو لکه څنګه چې دا کرښه ستونزمنه پرې ايښي تري ناروا او بده استفاده کړي اوکوي به يې ترڅو د خلکو له سپيڅلي عقيدي، بې علمی، کمزوري سياسي دريځ نه ناوړه استفاده وکړي او هر وخت يې د دوو اسلامي هيوادونو تر مينځ د بې اعتمادۍ او نه باور سبب وګرځوي، هر وخت چې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وغواړي چې د هغوی تر منځ نفاق او ستونزه راولاړه کړي هلته د نفاق کاڼي اونوکان جنګوي چې هم ګټه او هم خوند تري واخلي او هم د کوربه او غله ترمنځ منځګړ يتوب وکړي.

دا يوازنۍ ستونزه نه ده چې برتانوي شيطانانو د خپلي امپراتورۍ پر وخت افغانانو ته ډالۍ کړي، بلکي ورته ستونزي يې په چين، هند، کشمير، پاکستان، سريلانکا، تايوان، کوريا او نورو ځايونو کې هم تخليق کړي ترڅو سل يا دوه سوه کلونه وروسته هم تري استفاده وکړي. د ډيورنډ اوسنۍ لانجه چې يو ځلي بيا د بهرنيو يرغلګرو په موجوديت کې د هغوی په پارونه راپورته شوي د افغانستان لپاره يوه نوي ستونزه ده داچې موجوده ستونزي ته به ګټه وکړي هيڅ فکرنه کوم دا چې خپله به يوه نوي ستونزه توليد کړي د دې به انتظار وکړو. په هر صورت! داسې او دې ته ورته موضوعات بايد حتماً حل شي او دغه جنازه چې له ډېره وخته را په دې خوا د خلکو پر اوږو بار ده خلك تري ستومانه شوي بايد نوره دغه جنازه خاورو ته وسپارل شي او هيره کړای شي، خو دا چې څوك بايد دا ابتکار وکړي دا يو ډير مهم سوال دی چې يوه مثبت او قانع کوونکي جواب ته اړتيا لري او يو مناسب وخت غواړي. که دا کار د جرګو او مرکو له لاري کيږي او د سيمي د ميشتو افغانانو د عنعناتو په توګه کيږي دا وروستۍ خبري دې، دالوی مشکل په موجوده بحراني حالت کي نه د افغانستان حکومت حلولای شي نه پاکستان او نه په بهرنيو يرغلګرو پوري اړه لري، دا د هغو قومونو مسئله ده کوم چې پر زړونو يې همدغو يرغلګرو يوه پېرۍ وړاندي په بل نامه چاړه راکښلي وه، هم هغه په وينو سره چاړه او هم هغه قاتل چې نن په بل رنګ ورته لمن وهي اوغواړي چې په خپلو لاسپوڅو ځيرو خپل هدف ته ځان ورسوي مشروع او مقبول نه دی.

زما مقصد دلته د ډيورنډ د فيصلي موضوع نده زما مطلب يوازي يوازي دادی چې ډيورنډ د افغانستان په بنسټيزو ستونزو کې يو جز دی چې دغه جز د ستونزي يو اړخيز حل نه مومي نو ډير يا نور مشکلات به وجود لري، خو دا چې د دی څه په کار دی؟ د افغانانو په وروستي تصميم پوري اړه لري چې څه بايد وکړي؟ په دې وخت کې د افغانانو هوښياري داده چې داسې موضوعاتو ته چې د بهرنيانو په پارونه ورته لمن وهل کيږي ګوتي ورنه وړي او د هغه پر ځای کورنيو ستونزو ته پام واړوي، په لوی لاس هغو غليمانو ته موقع په لاس ورنه کړي چې له ډيره وخته يې دغه تودي ښوروا ته خوله اوبه کوي چې دا اوس هم د بهرنيانو، پاکستان، هند او نورو هيوادونو لنګي غواوي لوشي پيسي او بډې په خيټو منډي چې په دی ترتيب هم ځانونه د سولي او ثبات پلويان وبولي، هم په پټه سودا خيتي ډکي کړي او هم پر دواړو غاړو پرتو محکومو ، مظلومو قومونو ته د پرديو په زور ټينګه لغته ورکړي .

که خدای مکره امريکايي يرغلګرو ته دايمي اډې ورکول سي ، نو دا به هم د ډيورند په توګه د بلې ناپايې ستونزي په څېر افغانستان ته پاته سي . زما مشوره د يوه افغان په توګه داده چي اوسنۍ اداره په ورځنيو اړينو چارو اکتفا وکړي اړ نوري لانجې راتلونکو نسلونو ته جوړي نه کړي . دغه قدرت چي دوی پکښې د بل په مټ ناست دي خامخا تلونکی دی او بيا پښېماني په درد نه خوري.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخدر مواد

په دې کې شك نشته چې مخدره توکي زموږ په ټولنه کې دډېرو ستونزو لامل ګرځېدلي او ګرځي، په عمومي توګه دا کښت د افغانستان لپاره لويه ګټه نه لري، مګر بالعکس د سياسي او اقتصادی پلوه ټول ملت له بيلابيلوستونزو سره لاس او ګريوان کوي، دا چې زموږ د هيواد د څو تنو يا اشخاصو پکښې ځومره وړې ولاړه ده ځومره ګټه يې ده، د نورو خلکو لپاره عام کيدلای نه شي. دا چې د ټولنې لپاره يو جدی ګواښ او د هر حکومت لپاره لويه ننګونه بلل کيږي د ټولوهيوادوالو لپاره عام شکل لري، نو له دې کبله دا يوه عامه ستونزه بلل کيږي. که څه هم د ځينو خلکو به ځېنونه ښه پکښې پلن شوي وي.

دا چې څوك دغه کار وبار کوي او څوك تري ګټه اخلي او څوك تري نشه اخلي دا ټول بهرنيان دی. هغوی په دي لړکې پوره زيار باسي او دغه تجارت ته ښه پراختيا اووده ورکوي.

دا چې څوك پکښې ستړي ستومانه کيږي، متهميږي، وژل کيږي، بنديانيږي هغوی خوار افغانان دی، پردي سربيره يې وطن په همدغه نامه اشغاليږي، اقتصاد يې شاته پاته کيږي، پر کور او مال باندې يې د سروخوګانو، بېرحمو يرغلګرو لخوا چاپې وهل کيږي، ګټه يې دومره محدوده ده چې په متې د يوه کال څخه تر بله کاله فقط ځانونه له مرګه وژغوري او بس.

اوس به وځيرو چې زموږ د ښکلي هيواد لپاره دغه بدرنګه تخم ځومره ګټه لري، ځومره تاوان يا ستونزه لرې.

لومړی : د هر هېواد د اقتصاد لپاره يوه تر ټولو مهمه سرچينه زراعت دی چې د يوه هيواد لومړني مواد او د خلکو اړتياوې لکه غنم، وريجې، جوار، وربشې، ميوې، سابه او نور پوره کوي، او دويم لاس مواد لکه غوړي، کالي، بوره او دې ته ورته نور مواد. که خدای مه کړه د هيواد اکثريت د مخدره موادو لکه ترياکو او بنګو له کښت سره بلد شي طبعي خبره ده چې د هيواد مهمه سرچينه (زراعت) به له منځه ورې چې په همدغه صورت کې به ټول هيواد دلومړنيو توکو په لاس ته راوړنه کې اړ او محتاج وي.

دويم: د دغه کښت په عامېدو کې اسانه ده چې خلکو ته نشيي مواد اسانه او په وړيا توګه پيدا شي، چې په نتيجه کې به يې دهيواد ډېر وګړي په ځانګړې توګه ځوان نسل له دغه مهلك عمل سره روږدېږي. همدارنګه به دا کچه د هرې ورځې په تيريدو سره لوړيږي.

دريم: هغه مواد اوميوه چې افغانان غواړي بهرنيو هيوادونو ته يې صادر کړي، له همدې امله چې له افغانستان نه پکښې مخدره مواد ليږل کيږي يا ونه ليږل شي، د تازه او وچو ميوو لکه انارو، انګورو، منو، انځرو، وچې ميوې او داسې نورو صادراتو مخه نيسي او هم يې بزګر او کروندګر د نرخ د ټيټ والي له کبله زيانمن کيږي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورم: که لږ نور دقیق وګورو نو وبه وینو چې په ترکمنستان، ایران، ازبکستان، پاکستان، سعودی عربستان اونورو هیوادونو کې هره ورځ تر پنځه ویشت ډیر افغانان د دغه توکي د قاچاق له امله وژل کیږي یا اعدامیږي، همدا رنګه په سوونو نورافغانان په زندانونو کې لویږي، څوك ورکیږي چې د مرګ او ژوند برخلیك یې ټولې کورنۍ ته یو اوږد او دروند مشکل دی.

پنځم: په عمومي ډول د هر افغان تبعه لپاره چې کوم هیواد ته سفر کوي ستونزه راولاړوي. همدارنګه د افغانستان هویت او پیژند ته زیان رسوي چې دا هم دافغانانو د ځور سبب کیږي.

شپږم: په عمومي توګه د افغانستان ټول تجارت ته په هر جنس او نوع کې صدمه رسوي، په لوړه او که په کښته کچه وي، حتی هوایې الوتنې مځکنیو او هوایې ترانسپورت او ډیپلوماټیکي حقوقوته.

اوم: د ملت او حکومت تر منځ همیشه اختلافات بدګماني او ترینګلتیا زیږوي چې هم د اقتصادی پرمختیا مخه نیسي او هم په همآهنګۍ کې بہلتون ته نوره لاره پراخه وي چې همدغه اختلاف له یوه پلوه مسافه ډیروي. دویم د امنیتي ستونزو سبب کیږي او له بله پلوه د حکومت سیاسي موقف ته سخت تاوان رسوي، دا بېله خبره ده چې حکومت څنګه حکومت دی، اسلامي شرعي مستقل حکومت دی او که یې عکس؟

اتم: تر ټولو غټه ستونزه داده چې د بهرنیو هیوادونو د لویو اعتراضونو سبب ګرځیدلي چې بالاخره د وخت په تیریدو سره یې د هغو یرغل ته زمینه برابره کړه. لکه برتانیه چې په هلمند کې د تاریاکو د بندولو په نامه د خلکو د سرونو او اندامونو پریکولو بیرحمه قصابې شروع کړیده، چې په نتیجه کې یې ټوله سیمه په هغه بدرنګۍ اخته کړې چې وینو یې، دا لا خدای ته معلومه ده چې دوی د خپل انتقام، د اسلام د بیخ ایستلو، د افغانانو د وژلو، د همدې توکي د تجارت لپاره داسې ناتارجوړکړي او که د بل کوم هدف لپاره؟؟؟

خو اوس یې همدغه نوم د ځان لپاره د یرغل مجوز اعلان کړی دی، همداسې نوري ستونزي چې دي ته ورته ستونزي دی ټولي د افغانانو او افغانستان لپاره جوړیږي سره د دې چې په شریعت کې د دغه کښت د جواز یانه جواز یوه بله مغلقه مسئله ده چې دلته یې څیړلو ته اړتیا نسته.

اما فایده اوګټه یې څومره ده ؟ په عموم کې افغانستان، افغانانو او سیمي ته پرته له څو لویو قاچاقبرانو د نورو کروندګرو لپاره د تاریاکو او چرسو کښت په لویه پیمانه ګټه نه لري چې د هغوی خپله او د افغانستان د عمومي ستونزو لس فیصده دې ورسره مقایسه کړای شي چې سړی پرې ځان او ملت ته قناعت او ډاډینه ورکړي، که په دی باندې پوره تحقیق او څیړنه وسي چې د مخدرو توکو ګټه او تاوان سره مقایسه شي په سل کې اتیا فیصده تاوان او شل فیصده احتمالي ګټه لري چې هغه هم د افغانانو د کم مهارت، ستونزو او مجبوریت اړخ دی او بس. زما په نظر افغانان ټول په دېګ ښه پوهیږي چې دغه کښت زموږ او زموږ د هیواد لپاره یوه مهمه ستونزه ده او ستونزه به هغه وخت حل کیږي چې دغه کښت په افغانستان کې په یوه بل کښت سره بدل شي، ترڅو خلکو ته د هغه د اړتیا

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وو بسنه وکړي، د نړۍ هیوادونو هم دې ته گوته نیولې چې تر بندېدو پورې په هڅو کې دي، نو دلته یو توافق وجود لري چې هغه پر ستونزو د نظر یو والي دی، مگر اوس یو توپیر وجود لري چې هغه دوې ستونزې دې: کرل، او نه کرل. کیدای شي همدا یوه مشترکه ستونزه وي چې ظاهراً یو اړخیزه معلومیږي، ځکه کرل یې لکه ماچې ورته وړاندې اشاره وکړه ډیر اړخونه لري او نه کرل یې هم یوه ستونزه ده چې هغه د افغانستان د بزگرو مجبوریت او په عموم کې د نړۍ والي مافیا او قاچاقبرانو تجارت دی.کیدای شي د هیواد د ننه او له هیواده بهر ډېر ځواکمن لاسونه پکې د خیل وي، دا حقیقت دی چې دا دواړه ستونزې دې خو اوس دا خبره مهمه ده چې سرې یې معلومه کړي چې دنه بندیدو عوامل ییگ څه دي او رښتیا هم بهرنیان غواړي چې د دغه کښت د بندیدلو په اړه اخلاص وکړي او که هسې سندرې دي چې په لوړ آواز سره یې بدرگه کوي، دوی په دغه مورد کې چې بند یې کړي او بزگرو ته بدیل معیشت برابر کړي عاجز دی او که څنگه؟ دا یوې عمیقې څیړنې ته اړتیا لري ترڅو مثبته نتیجه لاس ته راوړي.

لکه څنگه چې مې وړاندیگ ذکر کړل چې یوه ستونزه بین المللي تجارت دی چې امکان لري د مخدره توکو په بندیدو کې دې خنډ وي، دا چې د دغه بین المللي تجارت لوبغاړي او اصلي تجاران څوك دی دا هم یو مهم ټکي دې، دا چې د کوکنارو همدارنگه د چرسو کرونده گر د ملگرو ملتونو د راپور له مخې په سل کې پنځوس بیا شپیته یا اتیا آن تر نوي فیصده پورې افغانی بزگران دي همدارنگه وړوکي تجاران او قاچاقبران هم افغانان دي چې مثال یې د لښتیو او وړو ویالو د کبانو دی نسبت د بحر او سمندر لویو کبانو ته همداسې مثال دی د افغاني وړو قاچاقبرانو نسبت و بهرني مافیا او قاچاق برانو ته، دلته دوه ټکي د پام وړ ټکي دی چې یو د رسمي منابعو دخالت او بل د غیر رسمي تجارانو غیر قانوني تجارت دی، ډیر خلك په دې نظر دي چې رسمي حلقې د دغو قاچاقو او تجارت یوه لویه برخه تشکیلوی چې امریکا بریتانیا او نور غربې هیوادونه پکښې مثبت رول لري هم دیته ورته هیوادونه په آسیا او اروپا کې شته اما کوچنې هیوادونه په هغو کې لوړ مقامات د وزیرانو او جنرالانو په کچه دخیل بلل کیږي. کیدای شي دا کچه تر نومړیو وزیرانو پورې همداسې ترڅار گرو ادارو پورې غځیدلای شي، که دا اټکل سم وخیژي نو د تاریاکو او بنگو بندول تر کرلو ډیر ستونزمن او سخت کار دی که څه هم ځینې هیوادونه ظاهراً د هغو د بندیدو لپاره چنده ورکوي او یا تبلیغاتي او نظامي امکانات کاروي، دلته بیا دوه اړخونه لري. گمان گیږي ځینې هیوادونه هم د بندیدو لپاره هم د کرلو لپاره په تجارت بوخت دي.

دویم اړخ یې د بندیدو په نامه تجارت شروع او روان دی. د دې تجارت په لومړۍ کټگورې کښې هغه هیوادونه بلل کیږي چې قوي او مضبوطي ریښې لري، دویم یې د نورو هیوادونو په مرسته متي مظبوطوي لکه ملگري ملتونه او له هغو سره تړلیادارات او نوري انجوگاني او موسسات چې هیڅکله نه غواړي د تاریاکو یا نورو نشیي توکوو تجارت دی په ټپه ودریږي، دا چې ملگري ملتونه او ترڅنگ ییگ انجوگاني نه غواړي دا خطرناکه کار ختم شي دوه دلیله دي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی: د مخدره توکو په نامه ملګري ملتونه د پیسو د پیدا کولو ښه مرجع پیدا کړي چې میلیونونه ډالر له نورو هیوادونوڅخه راټول او خپله تري استفاده وکړي.

دویم : د ملګرو ملتونو په چوکاټ کې کیدای شي په لسګونو زره کسان او په سلګونو اداریکار کوي چې د مخدره توکو د مخنیوي له فنډ څخه مصارف کوي او تري معاشونه اخلي همداسې ګمان کیږي چې څارګري اداري په همدغه سوري یاغار سرونه ننیستي دي.

همدارنګه د انجوګانو لپاره دغه دوه علته وجود لري چې دکوکنارو د بندیدو لپاره مهمه ستونزه ده، ځکه که د تاریاکو پلمه ودریږي نو کیدای شي هم فنډ او هم دفاتر بندشي او هم د ملګرو ملتونو انجوګانې، موسسات او کار کوونکي وزګاره شي، چې یو مثال یې د مخدره توکو پر ضد د افغانستان وزارت دی چې خومره بهرني مشاورین کار پکښې کوي او څومري ډېرې او پلني تنخواګاني لري. کیدای سي په اروپا او امریکا کې به تر ټولو لوړ معاشونه وي اوعزت به یې د یرغلګرو له برکته تر هغو څو چنده اوچت وي. سره ددې چې ګومان کیږي دغه مشاورین هغه ترټولوبې استعداده خلک دې چې په غربي نړۍ کې دکاوړتیانه لري.

د دې علت یو ښکاره ثبوت د اسلامي امارت وخت په ګوتوکولای سوګ چې کله په قطعي صورت تاریاك بند شول یو جریب هم په سیمه کې نه وه کرل شوي، نو د دی لپاره چې ملګري ملتونه په دېګ کار مطمئن او باوري شي او بیا نورو هیوادونو ته په دې اړهـ قناعت ورکړي چې تاریاك او چرس په کلي توګه بند شویدي د هغو هیئت ته اجازه ورکول شوه چې هغو سیمو ته ورشي چې وړاندی پکښې دغه کښت کرل کېدی ترڅو هغه سیمه په خپلوسترګووګوري. مګر د دې پر ځای چې نورو هیوادونو ته قناعت ورکړي او یا له بزګرو اوکروندګروسره بدیل کمك وکړي، ملګرو ملتونو او د هغو انجوګانو د امارت پر ضد منفي تبلیغات پیل کړل، بهرنیو هیوادونو ته به یې ویل چې د افغانستان اسلامي امارت د دی لپاره چې تاریاك ارزانه شوي دي دا کښت بند کړ. یاداچې د طالبانو چارواکو خپله ډیرتاریاک رانیولي او داسې نورخارجي منفي تبلیغات. همدا رنګه به یې د دې په ځای چې کروند ګرو ته د حوصلي، کمك او بدیل تخم معیشت خبري وکړي بالعکس یې د هغو په پارونه ګ لاس پوري کړ ترڅو د حکومت او خلکو تر مینځ اختلافات او ستونزي راولاړي شي. بزګرو ته به یې ویل چې تاسو به څه خورئ! دا ځمکي خو ستاسو د ژوند لپاره کفایت نه کوي، حکومت ستاسو مشکلات په نظر کې نه دې نیولي، په شریعت کې هم دا کښت جواز لري قطعي حرام نه دی. په ځانګړي توګه ستاسو لپاره چې بله دعوایدو لاره نسته او داسې نور...

زه خپله په دې باندې پوره باور لرم چې ملګري ملتونه اوغربي انجوګاني چې په دغه اړه کار کوي مطلق سوداګر دي چې خپل تجارت په وړاندې بیایې د خپلو ګټو لپاره کارکوي ، ملګري ملتونه موسسي حتی وزیر، معین، مشاورین، رئیسان ټول د دیګ ښي او په زړه پوري سوداګرۍ له ګټې څخه برخمن دی، ښه پلن څښتونه یې پکښې وکړل د ښو ماڼیو اوشتمنیو خاوندان شول چې کله یې مور او پلار په خوب هم نه وه لیدلي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دویم اړخ یې سوداګریز میکانیزم دی، په افغانستان کې د مخدره توکو تجارت په اوله کټه ګوري کې تر ډېره ترافغانانو پوري اړه لري چې ګټه یې ډېره کمه ده نسبت دویمي کټه ګوری ته، په دویمه کټګوري کې افغاني قاچاقبر او بهرني قاچاقبر ترخپل منځ مساوي شکل لري چې ګټه یې نسبت دریمي کټګورۍ ته ډېره کمه ده، دریمه کټګوري یواځي په بهرنی مافیااو قاچاقبرو پوري تړلیده چې د افغاني قاچاقبرانو پکښي هیڅ دخل نشته چې ګټه یې نسبت تر ټولو لوړه ده همداسې ځلورمه، پنځمه کټګوري ده. د مثال په ډول یو کیلو هیروئین د افغاني قاچاقبر په واك کې زر ډالره قیمت لري چې هغه لومړۍ کټګوري ده. داکټګوري ترډېره په افغانستان پوري محدوده ده، دویم لاس په ایران، پاکستان، ترکمنستان او نورو ګاونډیو هیوادونو کېده تخمین ځلور زره، پنځه زره ډالره قیمت ولري چې افغانان او بهرنیان ددغي سیمي پکښي برخه لري، دریمه کټګوري چې اروپا امریکا اونورو لري هیوادونو ته ځي شاید له پنځه ویشت زره څخه تر پنځو سو زروپوري قیمت ولري چې دا کار ټول د بهرنیو قاچاقبرو، مافیا او حکومتونو له لاري کیږي. افغانان پکښي هیڅ برخه نه لري، دا چې حکومتونه څنګه پدېګ قاچاقو کې ونډه لري، دا ګرانه خبره ده چې کچه یې معلومه شي، خو ویل کیږي چې ډېر د لوړو منصبونو خاوندان په ډیره لوړه کچه پکښي ونډه لري. همدارنګه تر ډېره شك کیږي چې دا کار امریکا او برتانیه د مخکښانوپه توګه پر مخ بیایي.

د دې کارګ یو عمده دلیل د کولمبیا د کوکاینوکیدای سي، په کولمبیا کې افغانستان ته ورته وضعیت دی چې په لوړه کچه

د چارواکو مافیا پکښي دخیله ده. هلته د امریکا په مرسته دکولبیا نظامي مصارف د کوکینو له عایداتو څخه بشپړه کیدل او دا د امریکایې نظامي مشاورینو په مرسته کیدل. همدا رنګه د امریکا د حکومتي چارواکو په مرسته جنوبې امریکا ته د کوکاینو صادرات لېږدیدل ترڅو د ځینو لویو ښارونو وګړي ورباندي معتاد وساتي چې دسیاست له ډګره بې برخې پاته شي.

یو بل دلیل د افغانستان د اسلامي امارت پر مهال هغه تهمتونه دی چې ملګرو ملتونو، امریکا او برتانیې طالبان په دې تورمتهمول چې ګواکېد طالبانو حکومت په مخدره توکو او قاچاقو کې لاس لري او د قاچاقو کاروبار کوي په پیسویې وسلي او مهمات رانیسي جنګ پري کوي. د هغو دلیل داوو چې د اسلامي امارت تر راتګ دمخه د تریاکو د کښت کچه په سل کې پنځوس وه. د طالبانو په واکمنۍ کې داکچه له پنځوسو نه شپته تر پنځه شپیته پوري پورته شوه. د دې دا ثبوت دی چې طالبانو دا کار کاوه په همدی خاطر دغه کچه لوړه وختله. که طالبانو دا کار نه کولای نو دا کچه به حتمي کښته تللای. سره د دې چې طالبانو په تدریجي شکل د درو کلونو په موده کې د تریاکو او بنګو کښت په کلي توګه بند کړ، تر پنځوسو ډېري یې د نشیې توکو د جوړولو فابریکي او په ټنونو چرس وسوځول، اوس چې د ناټو، ایساف، امریکا او برتانیې تر یوسل او پنځوس زره یرغلګر په افغانستان کې دې تریو سل او پنځوس زره زیات د افغانستان اردو او پولیس هم د دوی په چوپړ کې دي، د مخدره توکو د مخنیوي په نامه مستقل وزارت هم جوړ شوی دی، خو بیا هم د تریاکو او چرسو د تولید او کښت کچه تر نوي او پنځه نوي پوري لوړه ختلي ده.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو دا څه مانا لري؟ د دوي د دې ادعا پر اساس موږ په کلکه ویلای سو امریکا او برتانیه چې په بهرنیو یرغلګرو کې پوره واك او رول لري د دې کچې د لوړیدو مستقیم مسؤل ، ټیکداران اوکار کوونکي دي.

یو بل دلیل د افغانستان د اسلامي امارت په وخت کې د امارت د زعیم په فرمان په ټولو هغو سیمو کې چې د اسلامي امارت تر واکمنی او کنټرول لاندې وي د تریاکو او بنګو کښت په بشپړه توګه بند او په عملي توګه دا کار په ټوله هیوادکې پلی شو، خو برتانیې، امریکا او نورو هیوادونو د ملګرو ملتونو په شمول هیڅ عکس العمل ونه ښود او نه یې د هغه د بریالیتوب لپاره د کرونده ګرو او بزګرو سره څه مرسته اوکمك وکړ، آن تردې چې تش په وینا یې د دې کارهر کلی هم ونه کړ. سره له دې چې د افغانستان په تاریخ کې د مخدره توکي پر ضد دا تر ټولو لومړی ګړندی عملي ګام وو، چې نه یې له دوي څخه فوجونه، چمتووالي او الوتکي غوښتی او نه یې عسکر، یرغل اوجنړ اونه یې د ځان او مسلمانانو مرګ ژوبله غوښته، یواځینی هیواد ګاوندی ایران وو چې په هلمند کې یې یوه کمکي پروژه جوړه کړه کیمیایې سره او د ځمکو د یوې کولو لپاره تراکتورونه به یې‌ګ خلکو ته ورکول تر څو پروژه د تریاکو د کرونده ګرو سره مرسته وکړي چې بیرته د دغه توکي کرنې ته پام وانه ړوي، دا چې اوس په سوونو زره عسکر په زرګونو ټانګونه په سونو الوتکي اونور تجهیزات افغانستان ته په خاصه توګه هلمند ته راولي په زرګونه میلیونه پونډه اوډالر خاوري کوي. په لسګونو زره افغانان په شهادت رسوي کورونه کلي په الوتکو اوچولکو او ټانګونو له خاورو سره خاوري کوي دهري ورځي په تیریدو سره څپل یرغلګر عسکر د تریاکو دله منځه وړلو په پلمه له لاسه ورکوي، اخر څه مانا لري، زما په نظر دا اټکل به روغ وي چې په همدې سوداګری کې ستره ونډه لري مګرداسې مهارت او تجارت زیات عمیق بیخ لرې والله تعالی اعلم .

یو بل دلیل دادی چې موږ وینو چې د مخدره توکي پر ضد څومره تبلیغات کیږي، وزارتونه، ریاستونه، مدیریتونه په ټولو ولایتونو آن په ولسوالیو کې جوړ شوي، د خلکو لپاره چې په دغه کار و بارکې بوخت دي د افغانستان په دننه کې د سزا لپاره خاصه محکمه جوړه شوي، چې په ځانګړې توګه د امریکایانو لخوا روزل شوي قاضیان لري. د هغو لخو معاش خوري،د افغانستان بې خاونده غریبوخلکو ته د بند حتی د مرګ سزاګاني اوروي، خو له بله طرفه هغه لوی لوی کارو بار کوونکي چې ګومان کیږي په ټنونو کارو بار به کوي او په دیګ تور تورن دي چې له بهرنیو قواوو سره ښې نژدی اړیکي لري او یا په حکومت کې ښه غټ اعتبار او مقامونه لري. هم ددې هنداري یو بل مخ دی چې دښتې لخوا ځان ښکار کوي.

یو بل دلیل دادی چې مخکې مو ذکر کړ. هغه دا چې اقلاً دا سوداګر یا کارو بار کوونکي په دري ډوله ویشل شوي دي چې په لومړی قطار کې افغانان راځي. هغه افغانان چې کروندګردي او د مجبوریت له کبله یې ورته زړه ښه کړی دی. دوهم ډول د افغاني قاچاقبرو او بهرنیو قاچاقبرو واړه ګروپونه دي. دریمه ډله د بهرنیانو نړیواله مافیا ده چې افغانان پکښې هیڅ ډول رول نه لري، تر ټولو غټ کاروبار چې لویو لاسونو، ډېرو پیسو او ټینګ امنیت ته اړتیا لري همداډله ده. دلته د سوال اوسرخلاصی خبره داده چې د دغه تولید لویه برخه په اروپا، استرالیا، امریکا او

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځینو آسیایي او افریقایېهیوادونو کې لګیږي، د هغو بازارونه په دغه توکي ګرم، ډك او په میلیونونو خلك یې پرې معتاد دي. دا چې دلته اختصاصي محکمه جوړیږي افغانان چې دیوې، دوو تر لسو کیلو ګرامه په هیواد کې دننه او یا لږ تر لږه په نږدې کاونډیو هیوادونو کې د اختناق او مخمصې سره په مشابه وخت کې معامله کوي نیول کیږي، بندیان کیږي، وژل کیږي، په اعدام باندې محکومیږي، ولې هغه کسان چې دغه لوی کاروبار کوي په ټنونو مواد په کښتیو، الوتکو کې انتقالوي نه نیول کیږي او نه ورته ځانګړې محکمه جوړیږي؟؟؟

برتانیه، امریکا او نور غربي هیوادونه چې په میلیونونه خلك ویني چې معتاد دي په لارو، کوڅو او واټونو کې دغه مواداستعمالوي په دې باندې نه شي توانیدلای چې دغه مافیایې قوه درك کړي،هم دې ته متوجه شي چې دغه خلك دغه مواد له کومه او په څه طریقه پیداکوي او څوك یې ورته راوړي. آیا افغانان دي که د همدغو هیوادونو کارکونکي دي. د چا په مرسته د چا په الوتکو او کښتیو کې راوړل کیږي. دوی کولای شې چې په ډېر کښته مصرف او نه تلفاتو په دی کار سره موفق شي او هم یې مخ نیوی کولای شي، خو دا چې افغانستان ته راځي او بیا دلته د وینو په تویولو دا کار ترسره کوي څه مانا لري؟ والله تعالی اعلم .

دلته دا مهمه نده چې دا کار څوك کوي، څوك یې ګټه وړي، څوك وربانديې ځوریږي او څوك وربانديې مړیږي او پرسیږی. مهمه داده چې که دا اټکل سم وخیږي چې ملګري ملتونه نه غواړي چې دا کښت دی ختم شي، دننه او بهر لوی لاسونه او حکومتونه په دی کې دخیل وي، د بلې خوا ځیني هیوادونه او واکمنان غواړي چې دا مضر کښت له منځه ولاړ شي، نو دا یقیني او معلومه خبره ده چې داد افغانستان او افغانانو لپاره یوه غټه مغلقه ستونزه ده، کرل یې هم ګران کاردی بندیدل یې هم ورته ګران او مشکل کاردی، دا ځکه چې په دواړه صورته کې افغانستان له امنیتي،اقتصادي او سیاسي کړاونو سره لاس او ګریوان کیږي چې په نتیجه کې افغانستان او افغانان له سخت اقتصادی کړاو سره مخ کیږي چې هغه خپله د زرګونو بد مرغیو سبب ګرځي. ګټه او خوند به بل او یا کم افغانان تري اخلي او قرباني به یې ټوله ولس او ملت پر غاړه اخلي، دا چې اوس افغانانو ته څه په کار دي خلک هیڅ نه پوهیږي. د مثال په ډول که محکمي ته ورسو چې پر ځینو غریبو خلکو یې د بند او اعدام حکم کړی دی له بلې خوا په ټول هیواد کې دغه کښت کرل کیږي. حکومت د بهرنیو یرغلګرو په شمول په دې کارکي پاته راغلي چې په زور یا د خلکوپه قناعت سره داکښت په بشپړه توګه بندکړي. په نورو خلکو باندي چې واسطه اوقوت نه لري فیصله کول هیڅ حقوقي او قانوني اړخ نه لري، یوازي دا چې پر خلکو به د ظلم مانا ولري ځکه چې داسې پردی قضاوت نور هم د خلکو د ځور سبب کیږي دا چې حل یې څه دی موږ به یې ان شاءالله څه ناڅه روښانه کړو.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نتيجه

هره څېړنه په تکرار سره د خلګولپاره مثبت انځور لري چې بالاخره ښه نتيجه ترې لاس ته راوستلای شي، يا دا چې په څېړنو سره د ډېرو مثبتو او منفي برخونو ارزښتناکې تجربېګ په وجود راولي په دغه شربلوسره کيدلای شي په نوره څېړنه او بشپړتيا سره ترې کوچ وايستل شي، خو دقت او حوصله او بې تبعيضه او تعصبه مطالعه او څېړنه به نوره ښه نتيجه ولري، په لوړه سرسري څېړنه کې ما په پنځو علتونو او يا پنځو اصولو کې ډېر علتونه څېړلي که په ښه ځيرتيا ورته د بل ښه مجرب عالم په هڅو کې نيمګرتيا په ګوته شي، يا ورسره نور علتونه او يا د نورو علتونو اصلونه په فهم کې راولي، ورسره ضميمه کړای شي او نيمګړتياېې په دقت سره بشپړه کړای شي زه باور لرم چې د يو اصل پر بنا به ترې ګټه واخستل شي.

زموږ ګران، ښکلي او لرغوني هيواد په پرله پسي ناورين کې راګير شويدی لاتر اوسه هم د نورو ويرونو او کړاوونو بلاګانو خولې وازې نيوليدي. تر ډېره پورې ګټه ترې بل اخلي او په اورکې موږ او زموږ هيواد سوځي. په نړيواله کچه مو اعتبار کمېږي، اقتصاد مو کمزوری کېږي او ياله منځه ځې، بې علمي او بې کسبي راپکښې جرړې ټينګوي ، د نړۍ په تيره د ګاونډيو هيوادونو له سيالۍ نه شاته پاتېږو، په غربت، هجرت او فقر کې به نورهم تر ډېره پاتې يو، په دغه وړه ډالۍ کې زه زما د تجربې په زيږنده فکر او د تيرو تيارو او د ژونديو د قبرونو په دوران کې هغو ډېرو نيمګړتياوو ته ځير شوي يم، د فکر آس مې ورباندې ځغلولی دی، دماغ مې ښه ورباندې ستومانه کړيدی، خو هغه څه ته مې تلوسه کوله چې د اسلامي عنعناتو او ملي کلتور په رڼا کې رامنځ ته شي د هغه څه په وړاندې استقامت او مبارزه وسې چې زموږ هيواد، د هيوادوالو له لاسه د ډېرې بيځايه خوشباورۍ له کبله د پرديو په مستقيمه مداخله د هغو د شومو او ناولو اهدافو قرباني شوي؛ لاتراوسه ورپسې قرباني کيږي، دا چې څوک بريالي شوي يا څوک شاته تللي او ياهغوی خپله په هغه اور کې سوي دا د هغو د تدبير سرچپه نتيجه او د الله د تقدير فيصله وه، خو په شروع کې هر څه په يوه تدبير سره پلان شوي او بيا مخته تللي.

لومړی:زما په ټوله څېړنه کې د اسلام او کلتور ټکي هرځای کارول شوي، په ډېرو علتونو کې له هغو سره ربط ورکول شويدی دا ځکه چې هره اسلامي ټولنه په ځانګړي توګه په افغاني ټولنه کې دا تر ټولو يو مهم او ښکاره اهميت دی، نوځکه چې په هغه سره ټينګار تر هرڅه ډېر په کار دی زما اوس هم فکر او نظر دادی: کومو افغانانو چې د رهبرۍ دعوه کړې ياورته د چارو واګې ور سپارل شويدي يايې ترشا د ملاتړې په توګه همکاري کوي د افغانستان د حل يا مشکل له اصل نه پر بل لور روان دی. هغه څه چې افغانان يې غواړي او افغانان پرې اعتماد کوي افغانستان په جوړيږې اويا د افغانستان د ستونزو لپاره د حل لاره اواره وي شاته غورځولي. په هغه څه کې خپله ګټه لټوي چې له هغه علته ځو ځله خراب شويدي، هغه چا ته دوست وايې چې د سرماغزه يې ترې کښلي، هغه چاته يې د خپل زړه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بوخچه پرانیستي چې وړاندي دهغه د زړه رګونه ګ ور پریکړي، هغه چاته یې زړه ورنژدې کړي چې د قتل خنجر یې د هغه زړه د راکښلو لپاره له پولادوخخه جوړ کړي، له هغه چا څخه یې د وطن د جوړیدلو هیله اوغوښته کړي چې په توپونو یې ورته وران کړي دی، خو بیا هم دغه کسان لاتراوسه په خپلو سرچپه کړو نه پوهیږي او نه ورباندې پوهیدلای شي، په دې تمه چې له هغو څخه مثبته نتیجه لاس ته راوړي. بالعکس په رواني او روحي امراضو اخته شول، بیا هم د یوه احساس په رهبري کې د زړه بداوي بیلګې ډیري لیدل کیږي.

بیرته به د څیړني پایلي ته ورشو، زما نظر دادی چې افغانستان یوازي د افغانانو په زیار او پوره اخلاص جوړیدلای شي. د حل لپاره به یې له هغو موثرو اصولو کار اخستل کیږي چې اسلامي او افغاني صبغه ولري. د تعصب مخه به په ډیره زیرکتیاسره نیول کیږي، له زغم او تحمل څخه به کار اخستل کیږي، د افغانستان پر اصل او د افغان پر وجود به اعتماد کیږي، بهرنی فکر او د هغو مداخلي ته به نه ځای او نه اهمیت ورکول کیږي، که څه هم تر ډیره دلته د بهرنی مداخلي قوت موثر ښکاري او ځیني افغانان په دې عقیده لري چې بیله بهرني تاثیره به د افغانانو شتون پیاوړی بنسټ ونه لري او یا به تري ګټه وانه خستل شي، خو زه په دې عقیده یم چې د افغانستان په مستقله پرېکړه او جرګه کې د بهرنیو شتون د هغو د منافعو نماینده ګي کوي، افغاني ستونزو ته د افغاني وقار کلتور او مذهب په رڼا کې د حل د لاري د موندلو لپاره خنډ ګرځي. د افغانستان هغو ستونزو ته چې د داخلي مسئلې په توګه د افغانانو تر منځ وجود لري او بهرنیان تري د ځانونو لپاره استفاده کوي، د سپین ږیرو، علمای کرامو،روحانیونو او منورینو په ملګرتیا د حل لاره پیدا کیدلای شي چې د خیر او مصلحت لپاره پر ټولو ابعادو څیړنه وکړي، ټولو خواوو ته په افغاني دود قناعت ورکړي او یوه معقوله او مقبوله فیصله وکړي.

موږ دا منوچې دلته همدااوس د بهرنیو هیوادونو او بهرنیو قوتونو مفکوري له نظره نشي غورځیدلای، ځکه چې هغوی اوس په صحنه کې په اوتوماتیک ډول مطرح دي. که څه هم دوی زموږ د هیواد لپاره د زهرو او د ساري امراضو مثال لري، خو بیا هم یو ډول قناعت ورکول پکار دي ترڅو د هغوی شر دفع سي خو داسې نه چې هر څه چې هغوی غواړي باید ومنل شي او هر څه یې پلي کړای شي، بلکي باید تر اسلامي او ملي منافعو ورته په هیڅ شکل ترجیح ورنه کول شي، ځکه د دین او وطن پر سرمعامله د هیچا حق نه دی، زما نظر او ادراك دادی چې د بهرنیو قوتونو استمرار یا ډیر پاته کیدل که څه هم د څو محدود اشخاصو د کنټرول ساتلو په نامه وي د افغانستان د ځمکنۍ بشپړتیا لپاره یوه لویه او خطرناکه پایله لري. د دې استمرار په نتیجه کې به داسې ستونزي راوخوټوي چې بیابه یې جبران ناشونی وي.

دلته یوه توصیه لیکم او دا چاته د عار او عیب او پیغور ورکولو خبره نده. که د طالبانو د واکمنۍ په وخت کې چې هم افغانان او هم مسلمانان وه دومره تحمل شوی وای لکه اوس چې له امریکایانو، برتانویانو او نوري کفري کړیو سره چې نه مو په دین مذهب، کلتور او ملت راسره شریکان دي، نه مو د ژبي او سیمي مشترکات سته، نه خدای او د هغه رسول د دوی دغه تقرب ته اجازه ورکوي، نو ولي به د داسې ستونزو سره مل کیدلای، ولي به مو د ورور

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مقابل کې د پردیو د ناولو مفکورو تګلاره تعقیبولای، ولي به مو پر افغاني او اسلامي وقار ګوزارونه کیدلای، که تر طالبانو وړاندې د رباني صاحب د حکومت په وړاندی بیا هم د تحمل لاره تعقیب شوې وای زیات نه دومره تحمل چې دا اوس له یوه سرټمبه مغرور امریکایې سره کیږي، زه په دې باوریم چې هیڅ به پېښه شوې نه وای، زه بیاهم پر دې خبره ټینګار کوم چې د بهرنیو قوتونو قرباني که د پیسو ده که د سرونو ده د افغانستان او افغانانو لپاره نه ده، هر څوك چې وي او د هر دین سره چې تړاو ولري د افغانانو د یو کولو او اتحاد لپاره هڅه نه کوې بلکې پر عکس خپلې منافع د مسلمانانو او افغانانو په بې اتفاقی اوتوپیرونو کې لټوي. په ټوله نړۍ کې د مسلمانو له همدی بې اتفاقۍ نه خوند اخلي، یوله بله یې سره جنګوي، یو په بل یې سره وژني او نور پکښې د دښمنۍ او تعصب ریښې او جرړې غځوي.

دلته د غربیانو د سیسي جالونه اوهغه مخفي اوپټ رازونه په ګوته کوم چې دافغانانو د کمزورۍ او ناوسۍ لپاره وربانديې کار شوی او کار کیږي. هغه د غربیانو پوخ پلان په اسلامي نړۍ کې په مختلفو نومونو د ډیرو ټولیو او ګوندونو جوړول دي، د ډیرو ګوندونو او شوراګانو جوړېدل څه فایده لري؟ هغه دا چې په هر لور او هره سیمه کې مختلف احزاب او ګوندونه له مختلفو افکارو سره کار وکړي کوچنۍ ډلې او ګوندونه په خپلو کې سره اړم او مختلف اوسي، د خپلو منافعو یا بریالیتوب په لټه کې شي، یو بل ته د ماتې ورکولو تکل وکړي له همدې کبله د بهرنیو مدارکو څخه د پیسو او کمك غوښتنه کوي، د فقر لاس د مادیاتو د لاسته راوړلو په خاطرد خپل ورور سره په مقابله کې پردیو ته اوږد ساتي ، څو په داخل کې د خپلو ورونو په وړاندې رقابت ته دوام ورکړي، مګر په داسې احتیاج سره مجبورا هغه څه ومني او د هغه چا ومني چې ورته پیسې ورکوي. د همدې مرستې په بدل کې د دوی فکر ته وده ورکړي، دلته د سوال او جواب ډیر مشکل نشته خو موږ باید له داسې حالت نه تجربه واخلو او تیري نیمګړتیاوي جبران کړو. دانه چې د خپلو خطاګانو تسلسل وساتو، موږ د دې تسلسل ژوندي شاهدان یو د مقدس جهاد وخت موتراوسه ښه په یاد دي داچې د جهاد په وخت کې په پاکستان او ایران کې څه له پاسه ۱٤ ګوندونو او افغاني تنظیمونو فعالیت کاوه، ښه وده ییګ وکړه او سیاسي مشرانو یېګ له یوه او بل سره نژدی اړیکې درلودې، له بده مرغه کوم چا چې د جهاد د پیروزۍ نه وړاندې د قدرت د نیولو لپاره د جهاد واګې ټینګې کړې هغوی د راتلونکي په فکر کې شوه، د سیاسي وړتیا لپاره یې بهرنیو مرستندویو ته نور هم د سوال لاسونه ور وړاندې کړه، د جهاد له بري او کابل ته د ننوتو سره سم په خپلو کې اړم شول او هغه څه ییګ وکړه چې باید نه یې وای کړې. هغوی د دې لپاره چې خپلو ورونوافغانانو ته چې همسنګري، هم مذهبې، هېوادوال او هم هدفه ملګري یې وه ماته ورکړي، هغه چاته د مرستې او کمک لاس وغځاوه چې تردې مهاله ییګ دښمن، په دین او ملت ییګ پردی وو، ان تردېګ چې د خپل مقام او قدرت د ساتلو لپاره ییګ د امیر عبدالرحمن په څیر د وطن ټوټه کیدل هم پر ځان منلي وه.

دلته به له چا سره سوال پیداشي چې هغه ګوندونه او اوسني یا راتلونکي سیاسي ګوندونه به ډیر توپیر ولري څکه چې پخوانیو ګوندونو مسلح کسان او نظامي قوتونه درلودل اوسنی ګوندونه بیا یوازې پر سیاست او رقابت ولاړ دي؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغو په ځواب کې زه ابعاد نه څیړم خو دومره ویلای شم چې ماته د اختلاف تر ټکو د اتفاق ټکي ډیر مهم دي، اتفاق موږ جوړولای شي خو نفاق مو له وطنه ورکوي.

دویم په بهرنیو هیوادونو کې چې کومې پارټۍ پر پرمختلفو ایډیالوجیو اتکا لري هغوی د خپل استقلال، بهبود او پرمختګ لپاره کار کوونکي دي. هغوی د مادیاتوله کبله کافي امکانات لري. هغوی د خپلو خلکو په مالي مرسته خپلو پارټیو ته وده ورکوي. خارجي مادیاتو ته سترګې نه کږوي، مګر په اوسني حالت کې چې په افغانستان کې څومره سیاسي قوتونه ډیروالي پیدا کوي هم دومره بهرنۍ لاسونه هیواد ته ننباسي، هم دومره بهرنۍ ایډ یالوژۍ په هیواد راننوځي، هم دومره د نفاق جرړي پیاوړي کیږي، ځکه چې د سیاسي پارټیو مالي لګښت له داخلي منابعو څخه نه تمویلیږي، بهرنۍ پانګه یامرسته کله هم وړیا اوبې مقصده نه وي. دا طبعي خبره ده چې کومه پارټۍ د چاله خواتمویلیږي د هغو له اغیزې څخه به برخمنه وي.

یوه بله مهمه خبره چې سیاسي احزاب وربانديې تقویه کیږي داده چې په نورو هیوادونو کې اکثره وګړي د زړه له کومې دا غواړي چې خپلو سیاسي ګوندونو ته پانګه ورکړي. د دې امکانات لري چې خپله ډله غښتلې کړي، مګرله بده مرغه په افغانستان کې تر ورکړې د راکړه اصطلاح ډیره دود ده، نو ځکه چې سیاسي قوتونه یا پارټۍ خامخا بهرنیو پانګو ته سترګې کږه وي که په رشتیاقیاس وکړو نو نتیجه به یې په پانګې ته وفاداره شي دا به یو مهلک مرض شي چې واکمن واک ته په رسیدوسره پرخپلووعدووفانسي کولای.

دریم: که موږ هغو هیوادونو ته ځیر شو چې اوس په افغانستان کې د احزابو پر ډیر والي ټینګار کوي او یا دغې رواني پروسې ته په جدي توګه وده ورکوي، د هغو په خپلو هېوادو کې دومره احزاب ولې نشته، د مثال په توګه په امریکا کې یوازې مطرحې پارټۍ دوی دي چې سم فعالیت کوي، جمهوري غوښتونکي،(ریپبلیك ګوند)او لیبرال پارټۍ (دموکرات ګوند) دی. د دغو دوو پارټیو په منځ کې همیشه رقابت روان دی. د امریکا واکمنې اداري ډیر زیات کوشش کوي چې نوري مطرحې پارټۍ جوړې نشي دا ځکه چې په ملت کې د انشعاب او ډیرو اختلافاتو سبب ګرځي. همدارنګه کاناډا، استرالیا، برتانیه، جرمني، فرانسه او نور هیوادونه چې ډیرې کمې او محدودې مطرحې پارټۍ او احزاب لري، دا چې د هغو ځمکنې مساحتونه او نفوس تر افغانستان څو چنده ډیرهم دي په لږو احزابو کفایت کوي، مګر زموږ په کوچنې کور کې چې د امکاناتو کچه یې صفرده سل تر دوه سوه پارټۍ غواړي او لا پسې ډیریدل د څه مطلب لپاره دي؟ که دا کار ګټه او ښه پایلې ولري سوال دادی چې ولې یې ګ دوی پخپلو هیوادونو کې نه غواړي او که ښې اومثبتې پایلې و نه لري نو بیایې دلته په ډیریدلو کې څه مطلب دی؟

څلورم: د رقابت خبره ده. دا مهمه ده چې د ځینو پارټیو په منځ کې که رقابت نوي بیا به مطلقه دیکتاتوري خپریږي. د پرمختګ مخه به نیول کیږي، دواکمنانو عیبونه به پټ پاته کیږي مګر د رقابت مانا باید دانه سي چې باید سل یوسل او شل ګوندونه جوړسي دا ګوندونه چې نه د ځانونو واک ولري او نه د دفترونوکرایه د ګوند مشر په

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان پوري حيران او خلګ په ده پوري حيران وي. په هغه صورت کې چې د خارجيانو ماغزه نورمال نه وي.بيا خو نور هم کار خرابيږي پاته درقابت خبره سوه رقابت په دوو او درو تر پنځو ګوندونو پوري په وجود راتللای شي تر دي زيات هسې د ګډوډيو لامل ګرځي او بس .

دلته بايد په ډير غوراو فکر سره وګورو چې په اوسنيو شرايطو کې چې خلک د لوږي فقر او بې امنيتی سره لاس او ګريوان دی د احزابو ډير والی د دغه ځپلي هيواد لپاره د ژور نفاق زنګ دی. د دې ډيروالي په نتيجه کې به ملت پر څو توکميزو برخو ويشل کيږي او دښمن چې اساسي، بنيادی او تاريخي دښمن دی، د ټولو جرياناتو په صحنه کې واکمن او حاضر دی او عميق فعاليت لري تري خوند او ګټه اخلي. زه په دې باوريم چې افغانستان په اوسنيو شرائطو او په نژدی راتلونکي کې هيڅ د دېګ جوګه نه دی او نه کيدلای شي چې په داسې يوه چوکاټ کېعمل وکړي او ځانونه دي يو په بل کي مدغم کړي چې ټولواك دي قانوني کړل شي، دلته د خنډ په توګه دوه عمده علتونه پروسه ډب کولای شي، لومړي دا چې د افغانستان تاريخ د زور واکې په حاکميت کې ځوان شوي او د هغه فکر سره يې وګړو وده کړي ده، که څه هم د خلکو د پوره خوښي واکمني د خلکو لخوا نه ده حاکمه شوي او له دغه فکر سره د خلکو اشنايې نه ده پيدا شوي، په دې صورت کې بيا دوه علتونه په ګوتوکولای سو اول دا چې د حاکمانو فکر د انحصار، جاه طلبۍ او حرص پر محور چورلي او په دې اعتماد ډير غټ کارونه صورت نيسي. دويم: ډېری افغانان په يوه مذهبي غونډي حاکميت سره لاري ته له سيخېدو پرته ګرانه ده چې په سراسر يو غربي قانوني چوکاټ کې روان شي ځکه چې عمده علت د مذهبي او کلتوري عنعناتو سره ليوالتيا او په غربي قانون نه پوهيدل دي.

دويم علت: خپله پر هغه قانون د خلکو اعتراضات دي چې محتوا يې ګ ډيرو وګړوته د قناعت ورکولو جوګه نه وي داځکه چې دلته د الله او د هغه د دښمن خپلول يکې را نغښتي دي. ديته اجتماع د نقيضينو وايې دا په خپل ذات کې محاله ده چې دواړه طرفه په يوه وخت کې خوښ او خوشحاله وساتل شي، نو مانا به يې ګ داسې چې دوي هندوانې په يوه لاس کي نيول ياپه پام کې نيولي دواړي ګټي به له لاسه ورکړي، نه به الله راضي کړي، نه به لويديځ باهدفه او مغرور ځواکونه راضي شي او نه به هم هيواد د بل په موټو جوړ شي، د خلکو لپاره به امنيت هم برقراره نه شي او همدا وژل، ترل او ايله کول به روان وي، ځکه چې دلته د خلکو د افکارو عقيدوي توپير وجود لري چې حل ته يې ډېر دخيل اړخونه زړه نه شي ښه کولای.

دوهم: لکه څنګه چې ټول ملت اوهيوادوال په دې کې شك نهويني چې په هيواد کې ډيري ستونزي او مخالفتونه زاړه او نوي وجود لري او زموږ ګران هيواد او وګړي د دې ستونزو او مخالفتونو قرباني دي، له همدې کبله څوك خپل خوږ ژوند له لاسه ورکوي او څوك خوږ اولاد ورور پلار او بل قريب له لاسه ورکوي. د چا پښې او لاسونه غوڅيږي څوك د پلرني ټاټوبې پرېښيدلو ته مجبوريږي، رشتيادا هغه وژونکې اودردونکې ناروغي ده چې يا خپله زموږ له لاسه زيږيدلي او يا ورته بهرنيو دښمنانو فعاليت کړی ترڅوزموږ له وينوخوندواخلي، زما په نظر ښه به داوي چې د ټولو ناخوالو پيټي په خپلو اوږو بار کړو او بهرنيان که لري دي او که نژدې دي پرېوو ونه ګرځوو دا ځکه چې دا ټول موږ

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو چې بهرنۍ لاس وهني او یرغل ته مو یا دعوت ورکړي او یا مو ورته زمینه مساعده کړیده. موږ د دي مسؤلیت د همدې درانه مسؤلیت د پورته کولو لپاره به داښه فیصله نه وي چې ځان ته پخپله برائت ورکړو.

ما تر خپله وس ، توان او ستعداده او تر خپل لنډ، تنګ ادراکه کوشش او هڅه کړې چې د دی ستونزو عوامل وڅیړم او پایلې یېګ په ګوته کړم.

لکه څنګه چې مي په څیړنه کې پنځه اساسي او دوه عارضي مشکلات وڅیړل هغه راته په څیرلو دا نتیجه پلاس راکوي چې رشتیا د افغانستان لپاره په لنډ مهاله او اوږد مهاله توګه د ستونزو بررسي او د هغو وحل ته اړتیا لرو چې په سوله ییزه او امنیتي فضا کې د وروروليی ژوند وکړو، دلته باید ووایم چې د مشکلاتو حل اسانه او ساده کار نه دی چې په سادګی اواسانه ډول پري اقدام وشي، دا یوي اوږدیګ پروژې ته اړتیا لري چې تر امینو لاسونو لاندې پري کار وکړای شي، لکه څنګه چې دا مشکلات او ستونزي په تدریجي توګه زیږیدلي او پیدا کړل شوي او بیا د پیچلتیا حد ته رسیدلیدي همداسې په تدریجي توګه حل کیدلي شي. په ځانګړي توګه ښوونه او روزنه، قومي جوړښت، او ځیني نوري ستونزي هم تدریجي فکر، تحقیق او څیړني ته اړتیا لري داچې نوري ستونزي هم لویې ستونزي دي خو بیا هم د ښووني او روزني په نسبت لږ وخت ته اړتیا لري.

په هر صورت په افغانستان کې د اخوت او وحدت فضا رامنځ ته کیدل یوازي او یوازي په خالصه اسلامي مفکوره او افغاني طریقه باندې منځ ته راتللای شي، خو دا یکښي تر ټولو ضروري خبره ده چې صداقت علمیت پوره پوهه او قوي تحمل موجود وي، دا ځکه چې اسلام یواځنی ماده ده چې د ټولو افغانانو تر منځ بي له توپیره، بې له شك او تردیده د یقین ماده ده چې په ټول هیوادکې څوك پري اعتراض نه لري، بغاوت تري نه کوي، که بالفرض د بهرنی لاسوهني په لمسون په زرووافغانانوکي یوهم پیدا کیږي نو هغه ته شاذ اونادر ویلای شو چې په نه څه باندې شمیرل کیږي، مانا دا چې د افغانستان د بنستیز مشکل بیخ اېستل د توافق په ماده سره کیږي خو اسلام به د دی اجنډا په سرکې وي.

کله چي موږ د اسلام خبره کوو ماناداچې د الله او د رسول الله ټولو اوامرو ته ځان تسلیمول دی که هر مسلمان د اسلام په دعوه کې صادق او ریښتونی وي نو له اسلام څخه بغاوت نه شي کولای او نه یې کوي.

قومي سپین ږیري، د قوم علمای کرام، سادات او مخور خلك، علمي کدرونه په دې اړه ښه او مثبت رول ادا کولای شي، ترڅو د اسلام تر مبارك عنوان لاندې صادقانه مذاکري، ټولني او جرګي ته لاره ولټوي ترڅو د بېګ اتفاقې او وېش مخه ونیول شي او یوه اسلامي ټولنه رامنځته کړای شي.

لکه څنګه چې مو په څیړنه کې دکلتور یادونه کړي دا ضروري ده چې د ټول افغان ملت کلتور چې له اسلامي قوانینو سره ټکر ونه لري پوره په نظر کې ونیول شي ترڅو د یوه پلوه د خلکو احساسات زخمي نه شي، او له بل پلوه هره افغاني ټولنه اسلامي کلتوري صبغه ولري، له شك او تردید پرته له بهرني سازش او نفوذ څخه ځانګړي سالمه پاتي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي. په همدی توګه کیدلای شي د مخالفت ټول اړخونه قناعت حاصل کړي، له دې سره سره د پوره اعتماد فضا جوړه شي، مانا دا چې د ستونزي لپاره په اسلامي چوکاټ کې د علمای کرامو قومي مشرانو او ساداتو رول په درانه احترام په بشپړ ناپیلتوب ډیر مهم دی. همدغه نسخه کیدلای شي د افغانانو د زخمونو او کړاونو دوا او دسیمي لپاره شفا وګرځي، کله چې موږ د جرګي خبره کوو له هغه سره جوخت د ناپیلتوب خبره کوو مطلب یې دادی چې افغاني کلتور او افغاني عنعناتو ته خامخابايد د پردیو لاسونه ننه نه وځي، همدارنګه داسې مهمو نسخو ته د هغو نفوذ او رول لاره و نه مومي چې دهغه په نتیجه کې به د دغي نسخي مثبت اثر له منځه ولاړ شي له دې کبله به د افغانانو د ګڼو ناروغیو لپاره دغه مجربه نسخه دهیوادوالود بې اعتمادی په خاطر شنډه شي، کیدای شي د ډیرو بهرنیو دښمنانو هدف همدغه وي چې هر وخت جرګه جرګه یادوي او بیا ترې خپله ګټه اخلي والله تعالی اعلم.

د افغانستان بهرني او کورني سیاستونه باید د اسلام په چوکاټ کې د اسلامي اساساتو او ملي غوښتنو په پوره نظر کې نیولو سره جوړ شي. د هغو اشخاصو چې مطلق د خپل مال، عزت، منصب، منطقي ګټې ورته تر ټوله هیواد او هیوادوالو اولویت لري او ترجیح ورکوي د هغو نظرونه باید مردود وبلل شي او د هغو موقت نفوذ د دې سبب ونه ګرځي چې د ټولو هیوادوالو یا د اکثریت احساسات مجروح کړي، بهرني سیاستونه چې تر ډیره یو قطبې اړخ لري پر دوستي او دښمني تعبیریږي، لیدل کیږي چې تر ډیره پټ او په محدودو خلکو پوري تړلي دي چې د هغو روابط او پلانونه غلاته ورته مثال لري که څه هم په اصطلاح ملي منافع په نظر کې نیول شوي وي خو بیا هم ډیر منفي اړخونو ته پام نه وي شوي اړینه ده چې د اسلامي چوکاټ په غلبیل کې چاڼ او صاف شي او د اسلام تایید ترلاسه کړي، همدارنګه د اتفاق او اختلاف اړخونه یې ښه وڅیړل شي. د پردیو هیوادونو له یرغل او یرغمل کیدو، همداسې د هغو له تاثیر څخه محفوظ او وژغورل شي ترڅو د خلکو د رضامندی سبب وګرځي. د هغو د اعتماد پوره حفاظت وشي، دیني او عصري ښوونه او روزنه په متوازنه توګه او پوره پاملرنه پرمخ ولاړه شي. د هر وخت حکومتي واکدار باید د دواړو سیکټورونو اهمیت له نظره ونه غورځوي. د مدرسي او مکتب په پیاوړتیا کې جدي پام لرنه وکړي ترڅو ټول هیواد له دې لوی نعمت څخه پوره برخمن شي.

که څه هم دا ښکاره خبره ده چې د نړی ډیرغیراسلامي هیوادونه له ښوونځیو سره خپله بې حده او ډیره لوالتیا ښیي، په ځانګړي توګه د ښځو په تعلیم او تربیه او د هغو په روزنه کې ډیرجدیت لري، مګردا خبره هم ډېره اړینه ده چې زموږ جامعه تر ټولو وړاندي مذهبي اسلامي پوهي تعلیم او تربیې ته اړتیا لري، ټولي کورنۍ ټول قومونه له دې زده کړي سره خپله لیوالتیاښیې او هم ورته اړتیا لري، دا غلطه خبره او احمقانه مفکوره ده چې یو افغان دې د خپلو هیوادوالو اړتیا او لیوالتیا په یو اړخیزه توګه له نظره وغورځوي او بهرنۍ ایډیالوژۍ او لیوالتیا ته دیګ ښه راغلاست ووا یې. د هر حکومت لپاره په اسلامي جامعه کې اړینه او ضروري ده چې دواړو اداروته په نه تبعیض سره پاملرنه وکړي. یوه هم له نظره ونه غورځوي په بهبود کې یې مرسته او کومک وکړي. د فارغینو لپاره یې په احترام سره د هغو د برخلیك په اړه اقدام وکړي، هغه بېلتون ته ډېره پاملرنه وشي چې د ډیر وخت په تیریدو سره د کر کې،

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نفرت، نفاق او بالاخره د نورو بدمرغیو او بدبختیو سبب گرځیدلي یا گرځي، چې په ښوونځیو او مدرسو کې پر دیني او مذهبي روحیه سمبال د لایقو استاذانو شتون، هر طالب ته په مساوي توگه د لیاقت او استعداد په پام کې نیولو سره امتیاز، درجه او داسې نور، په نصاب کې دمذهبې کتابونو داخلیدل او هغو ته پوره پاملرنه کول، د مکاتبو او مدرسو د استاذانو او شاگردانو په منځ کې انجمنونه اوگډ مجلسونه جوړول، هغو ته مساوي امتیازات، ډالۍ او جایزي ورکول ترڅو د زړو په نژدی کولو سره د هغو د ذهنونو د شکونو او تهمتونو لریوالي راشی له یو او بل سره یې مینه او محبت پیدا شي. په هېواد کې دننه دلایقو او ښو استاذانو چې دعالي تحصیلاتو درلودونکي ماهر او ځیرك اشخاص وي، همدا سې د هغو د تجربو لپاره تجهیزات چې په عملي ډول دساینس او تکنالوجۍ په اړه کمك کوي تمرکز وشي، ترڅو د نوو شاگردانو لپاره په خپل هیواد کې د زده کړي زمینه برابره شي او کوشش وشي چې له بهرنیو مفکورو او دسیسو څخه د زده کوونکو دماغونه وژغورل شي، په مکاتبو او مدارسوکې د زده کړي په ټولو درسونو کې اړینو مضامینو ته وخت ځانگړی شي، همدارنگه په مکاتبو او مدرسو کې په اسلامي عنعناتو افغاني فرهنگ باندې زده کوونکي مکلف شي خو لږ تر لږه استاذان باید دا عمل پلی کړي. د هغه په اهمیت باندې باید شاگردان ښه پوه کړي، په اوونۍ، میاشت او کال کې باید حداقل یو ځلي د مدرسو او مکاتبو د زده کوونکو په منځ کې د ازموینې مسابقات تر سره شي، همدارنگه د دېگ پر ځای چې زده کونکي بهر ته د روزني لپاره ولیږدول شي دننه استاذان راوستل شي ترڅو زده کوونکي د خپل مذهب او کلتور په غیږ کې ستر او وروزل شي، چې په دې کار سره کیدای شي فاصله نوره هم لیري شي، په دې سره به هماهنگي او اتفاق هم راشي ټول زده کوونکي باید د نورو مختلفو مضامینو لکه مذهب، ساینس، سیاست، اقتصاد تاریخ، جغرافیه او نورو علمونو په اهمیت پوره پوی شي، ترڅو په خپلوکې د مختلفو نظرنو درناوي وکړي، جغرافیایې ستونزي چې د ډیورند د کرښي سره یې هم اړین توب لیدل کیږي په ستراتیژیکي ډول دگاونډیو هیوادونو او لیري پتو د زبر ځواك هیوادونه چې د خپلو گټو یا ارزښتونو په پام کې نیولو سره زموږ هیواد ته لاسونه راغځوي تر ډیره زموږ د هیواد په مثبته پالیسي او ټینگ وحدت پورې اړه لري، که موږ ددوستۍ او دښمنۍ یو اړخیزه پالیسي ولرو ځپاندوهلي ټولنه او جامعه مو په خپل کور او دباندې منطقه کې پراگنده اوسي نو دې ته به ښه زمینه مساعده شي چې هر بهرنی دښمن له همدغه حالته بده استفاده وکړي، چې څه یې زړه غواړي هغه راباندې وکړي، وینه به مو وړیا وې، قدر به مو کم او قوت به مو پر نه څه شمار وي، غم به مو د بل لپاره خوشحالي وي. په شکایت او ژړا پوري به مو خلك خاندې، دژوند په برخلیک اوسرنوشت به مو دښمنان د دوستۍ او دښمنۍ په نامه په ډېره اسانۍ سره لوبې کوي، وروڼه او خویندی به مو د خیر لاس دوست او دښمن ته ورغځوي، څوك به مو وژني، څوك به مو پلورې، څوك به مو د خپل ناروا هدف لپاره په تورو جیلونوکې بې تحقیقه او محکمې غورځوي په یوه او بل نامه سره به چې څه یې زړه غواړي هغه راسره کوي. د ډېره وهمه او ویري به څوک د بېگناه خلکو شفاعت هم نه سي کولای.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جغرافيا يې ستونزه زما په اند تر هغه وخته نه شي حل کيدلای ترڅو زموږ پاشلی ږغ يو نه شي او خپل مينځي اختلافات او ځان ځاني مو په يوه مخلصه او يوه ښه ټولنه بدله نه شې ځکه چې دادومره ستونزه ده چې يوه قوم او ټبرته يې نسبت نه سې کيدلای اونه دخاصي منطقي سره تړاو لري. دا تر ټولني او ټبرونوپوري تړاونيسي.

د تارياکو او چرسو کښت جغرا فيايي ارزښت ته ورته ستونزه ده چې زموږ د ځانځانی، بې اعتمادی اونفاق نه ريښه اخلي ځانګړي بانډونه تشکيلوي، د افغانستان دښمنان تري ناوړه ګټه اخلي. مخدره مواد بندول يوه داسې قوت ته اړتيا لري چې ملت ورسره په صادقانه توګه همغږی وي او په غم کې يې ځان شريك وبولي. بدنامي يې د ځان بدنامي او ګټه يې د ځان ګټه او تاوان يې د ځان تاوان او بری يې د ځان بری وبولي، نه په زور او قوت، نه په مرګ او بند سره ددې کار مخه نيول کيږي، لنډه دا چې دافغانستان د وحدت لپاره د افغانانو جرګه په کار ده. د جرګې لپاره اسلامي چوکاټ او په نهايي ډول ناپيلتوب په کار دی. د ناپيېلتوب او اسلامي چوکاټ د پوهولو لپاره، علمای کرام، سادات، محترم شخصيتونه، قومي مشران او رښتونی صداقت اوزړه سوی په کار دی، خو يو شی چې تر هر څه مهم دی هغه دادی چې د جرګو مرکو ابتکار بايد د افغانانو په خپل لاس وي او پخپل کورکې يې له خپل مذهب او عنعناتو سره سمه جوړه کړي چې د داسې حرکت تر شا ټولنه په ټينګه ودريږي چې په مستقله توګه د دين، وطن او ملت سره مخلص وي. دغه لرغونی اسلامي هيواد نه په بهرنيو قوتونو، نه په بهرنيو زهرجنو افکارو، نه په غربي فاحشه ډموکراسي او کمونستي نظامونو او نه په خونړيو جنګونو، وژلو، نيولو سره جوړيږي ترڅو د هر ملت په ځانګړنه حل و نه موندل شي، زموږ د هيواد ځانګړتيا د جرګو اسلامي او قومي عنعناتو، د استقلال او خپلواکۍ غرور، پر علمای کرامو ساداتو مشرانو باندې نيك ګومان او غوږ ورته نيول، د مشرانو احترام، د هغو په وينا عمل کول، خو دا ټول په اسلامي چوکاټ کې، په افغاني ابتکار پوري اړه لري ترڅوهيوادوال ورباندې اعتماد او باوروکړي.

الله پاک دې وکړي چې زما دغه نيمګړې ليکنه ستاسي درنو لوستونکو وروڼو او خويندو د توجه وړ وګرځي ستاسو د دعاپه هيله والسلام.

لوی څښتن فرمايي:

]النساء:٥٩[

ژباړه: ای مومنانو! د الله حکم او د رسول حکم او د خپلو چارواکو حکم ومنئ، که مو په څه کي شخړه سره راغله ، نو الله او رسول ته يې وروګرځوئ، که (رشتيا) تاسي پر الله او د آخرت پر ورځ ايمان لرئ. دا غوره او په انجام کي ډيره ښه ده .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعر

دښمن وخوړل بانډونه د نفاق

وران ویجاړ وې تل کورونه د نفاق

د غلیم په وړاندې سم درېدای نه سی

ړلی سولی مات فوجونه د نفاق

د لیوانو ومنګولو ته به لوېږي

جدا سوي شاذ پړکونه د نفاق

د حرم مال اوعفت ساتلای نه سي

سوړي سوړي دیوالونه د نفاق

سیال به نوي د سیالانو په ټولۍ کي

چې پرانیستي وي ډیر ورونه د نفاق

د پنا دښتونه خوري هڅوکي واړه

لار چي واخلي کاروانونه د نفاق

درنده د ښکارپه نخښه هغه ګوري

لټوي چي پټ رغونه د نفاق

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دښمنان به يي په هرتصميم خبريږي

ساتل کيږي نه رازونه د نفاق

په حاصل به يي ودان کورونه نه سي

په سيلۍ چې سي باغونه د نفاق

ملتونه به يي ورک سې په نړۍ کې

وروسته پاته هيوادونه د نفاق

بي ذلته به نورهيڅ ګټلای نه سي

څوک چي پورته کې سوالونه د نفاق

وچ لانده به يي د اورپه مخ لوګی سي

چي تعقيب کي څوک جنګونه د نفاق

مزه نه کوي که هر څومره رنګين سي

مجلسونه ، محفلونه د نفاق

نتيجه د اثبات نه لري هيڅکله

که مظبوط هم وي فکرونه د نفاق

ضعيف هرکله د هغه چا خادم دی

ماتوې چې زنځيرونه د نفاق

Download from: ketabton.com

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library